

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Sanal yalnızlık

“Sanal” dünya,
uzakları
yakınlaştırırken
yalnızlığı
bitirmiyor

Kullanımını yaygınlaşan “Drone”ların satışı tartışılıyor

Microsoft Genel Müdür Yardımcısı Yalçın'ın hobisi, bisiklet

Sayısal Gündem 2020 çalışmaları, projelendiriliyor

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU

İ. İlker Tabak, Koray Özer, Vural Rıza İbrişim, Ahmet Pekel, Erhan Yalçın, Ersin Taşçı, Ertan Barut, İlteriş Şule, Levent Karadağ, Salih Özçiftçi, Üveyiz Ünal Zaim

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA

İ. İlker Tabak Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ

Nihan Tuna

→ YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Aslıhan Bozkurt

→ YAZI KURULU

Arzu Kılıç, Dilek Genç, Ebru Altınok, Ersin Taşçı, Eylem Cülcüloğlu, Fatma Ağa, Koray Özer, Makbule Çubuk, Nezh Kuleyin, Prof.Dr. Tuncer Ören, Yiğit Ergin

→ GÖRSEL TASARIM

Mehmet Pektaş

BİLİŞİM DERGİSİ'NDE YAYINLANAN YAZILARDAN YAZARLARI SORUMLUDUR. YAYINLANAN YAZILAR KAYNAK GÖSTERİLMEKSİZİN BAŞKA BİR YERDE YAYINLANAMAZ.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ
Ceyhun Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No:4/17 Balgat/ANKARA
Tel: +90 (312) 473 8215 (pbx) Faks: +90 (312) 473 8216
e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

İÇİNDEKİLER

06 ... Yayın Yönetmeninden- Nihan Tuna

08 ... “Delete”, “enter” ve “print screen” tuşlarına veda

10 ... Öğrencilere “sosyal medya” yasakları geldi

12 ... Yasal “e-para” artk Türkiye’de

14 ... On girişimden dokuzu, internet erişimine sahip

16 ... e-Ticaret mükelleflerine sürekli bilgi verme zorunluluğu geliyor

18 ... Endüstriden haberler - Teknoloji, ama ne uğruna?- Eylem Cülcüoğlu

22 ... Simge - Eğitim; ama nasıl? - İ. İlker Tabak

28 ... Ufkun Ötesi-Sami Dönmez’in “tüketilemez” mirası- Nezh Kuleyin

30 ... Kamudaki bilişim yöneticileri, Kıbrıs’ta bir araya geliyor

66...TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması

68... HP EMEA Başkanlığı Global Müşteriler Genel Müdürü Körnes: “Bir Türk yönetici olarak, HP’nin gelecek nesillere katkısında imzaman olması beni çok heyecanlandırıyor”- Fatma Ağa

70... Bilişimcilerin hobisi - Microsoft Genel Müdür Yardımcısı Yalçın: Bisiklet, “stresten kaçma, doğa ile buluşma, düşünme ve rahatlama” demek - Aslıhan Bozkurt

76... Bir konu: İnsansız hava araçları Drone’lar- Kullanım alanları hızla genişleyen “Drone”ların, lisanslı ve kontrollü satışı tartışılıyor- Fatma Ağa

92...İnsansız hava araçları, sivil amaçlar için daha yaygın kullanılacak

94... TBD’den Haberler - Sayısal Gündem 2020 çalışmaları, projelendiriliyor -Fatma Ağa

Sektörden yansımalar

100... Bilkent Cyberpark dünya ikincisi

102... Twitter’da sınırlar kalkıyor

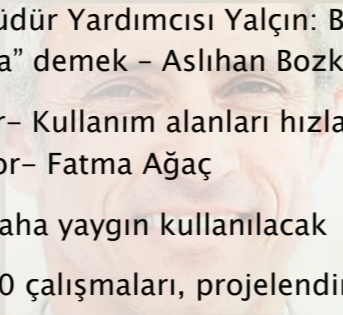
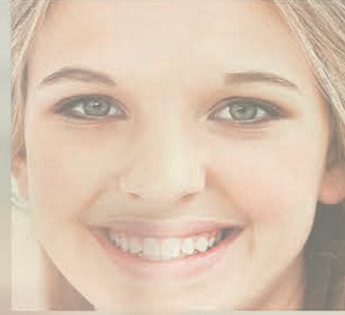
104... TELKODER: 4,5G için fiber altyapının 5-6 kat artırılması gerekiyor

110... Osmanlıca kaynaklar dijital ortamda

112... İnternet üzerinden beyinden beyine iletişim gerçek oldu

114... Türkiye’nin ilk “Nesnelerin İnterneti Zirvesi”

116... Sektörün en “güvenli” fuarı, ISAF

Dosya: Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

32 ... “Sanal” dünya, uzakları yakınlaştırıyor ama “yalnızlık” bitmiyor- Aslıhan Bozkurt

36 ... PSİKODER Başkan Yardımcısı Psikoterapist Keçe: Sanal iletişimi yüz yüze iletişime tercih etmeyin!

38 ... Sosyal paylaşım ağlarının bireylerin yalnızlaşma ve yabancılaşma süreçlerindeki rolü

40 ... Çocuk-Genç ve Erişkin Psikiyatristi Prof. Semerci: Varlığımız sadece sanal ortamda ise varlığımızı sorgulamamız gerekiyor

44 ... Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Özen: Yalnızlık, teknolojik gelişmelerin bir sonucu ve kişileri karamsarlığa sürükleyebilir

50 ... Yalnızlık Olgusu ve Sanal Sohbetin Yalnızlığın Paylaşımına Etkisi

54 ... Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Barış Bulunmaz: Sanal ortamda uzun zaman geçirenlerin eksikliğini hissettiği en önemli olgu, “samimiyet ve paylaşım”

60 ... Psikoloji Enstitüsü’nden Uzman Psikolog Sözer: Sanal gerçeklik kavramının ne kadar gerçeklik ile bağdaştığını düşünmek gerek

7

er gün fark etmeden, ister istemez dillendirdiğimiz veya düşündüğümüzün bile farkına varamadığımız "motivasyon" neyi ifade ediyor?

Coşku, enerji, heyecan olarak hissettiğimiz bir duygudur motivasyon. İçimizdeki enerjiyi harekete geçirmek için hedeflerimizi belirlemede, harekete geçme ve başarıya için gereken kavramdır. Hedeflerimize ulaşabilmek için çabaların sürekliliği gereklidir.

Hepimizin motivasyon süreci farklıdır. Bu yolda kendini tanıma ve gelişim yeteneklerini fark etme ve motivasyon yönetiminde önemli rol oynamaktadır. Kendini en iyi bilen kişi, motivasyon sürecini de en iyi ve etkin şekilde yönetebilecek yegâne kişidir.

Motivasyonu yönetmek, kendini bilmek, potansiyelimizin ortaya çıkması için fırsattır. Uygun hedefleri seçme, kaynakları kullanma olanağı verir bize.

Nihan Tuna

ntuna@emt.com.tr

Kişilik, kimlik bu süreçte en önemli rolü üstlenir.

Birçoğumuz şu meşhur öyküyü bir kez duymuştur: Bir öğretmen, öğrencilerine bir insanın sahip olması gereken en önemli özellikleri sorar ve gelen yanıtların her biri için tahtaya yan yana gelecek şekilde 0 (sıfır) yazar. Öğrenciler, bilgi sahibi olmak, güzel konuşmak, zengin olmak vs. yanıtlarını verir. Öğretmen bütün yanıtları aldıktan sonra, sıfırların en başına 1 sayısını yazarak öğrencilerine döner ve şunu söyler: "Evet bunların hepsi önemlidir ancak bir şeyi unuttunuz, eğer sağlam bir kişiliğiniz olmazsa bunların hiçbirinin bir değeri yoktur."

Kişiliğin özünü; doğuştan mevcut olan, değişmeye dirençli, yaşam boyu bireyin davranışlarını geniş çapta etkileyen eğilimler, yatkınlık ve yetenek gibi özellikler oluşturuyor. Kişinin bireysel farklılık gösteren özellikleri ise, başkaları tarafından kolayca gözlenebilen, öğrenmeyle kazanılmış, bireyin davranışlarını sınırlı bir şekilde etkileyen davranışlardır. Doğuştan var olan özellikler, bir gizilgüç olarak tanımlanır. Bunlar, belirli koşul ve ortamlarda belirli yaşantılar sonucu (ödül, ceza vb) biçimlenir. Çevreyle etkileşim sonucu özün kapsamındaki özellikler bu şekilde oluşarak, somut ve kalıplaşan (bireyin yüzeysel özellikleri) bir nitelik kazanır. Böylece bireye özgü olan davranış tarzları ya da onu diğerlerinden ayıran özellikleri ortaya çıkar. Kişiliğin özü ile yüzeysel arasındaki bağın bir örüntü içinde gelişmesinde "kişilik gelişim süreci" denir (Erkal, 2002; 246)

Her birey farklı ve özgün bir kişilik yapısına sahiptir. Bunun içindir ki farklı ve özgün kişilik yapıları da, farklı motivasyonel özellikleri getirir. Her farklı kişiliğin kendine özgü motivasyon yapıları ve motivasyon süreci olur. Kişilik ve motivasyon arasındaki bu yakın ilişki birkaç önemli noktada ifade edilebilir. Kişi, kendisini en iyi şekilde motive edebilecek yegane anahtarı elinde tutar. Bununla birlikte, kişinin motivasyon unsurları ve sürecini iyi bilen ve onu iyi tanıyan başka birisi de o kişiyi motive edebilme potansiyeline her zaman sahiptir.

Motivasyon sürecinde önem taşıyan amaç ve beklentiler, kişisel anlamlar taşır. Her bireyin amaçları ve beklentileri farklıdır. Kimisi için anlamlı olan şeyler, bir başkası için bir şey ifade etmez. Başkalarını anlamak ve iletişimi etkin kılmak konusunda, motivasyon ve kişilik yakın derecede ilişkilidir. Kişiyi motive eden unsurları anlamak ve buna önem vermek, o kişiyle olan iletişimimiz ve ilişkilerimizde büyük yarar sağlar. İş veya özel yaşamında olsun bu bilgileri dikkate alan kişiler, diğer insanlarla ilişkilerinde daha etkin ve daha başarılı olacaklardır.

Kısaca ya kendimizi ve potansiyelimizi bilip motivasyon sürecimizi yöneterek ilerleyeceğiz veya bizi tanıyan birisinden yönlendirme ve tavsiye bekleyeceğiz.

Soralım kendimize, bizi neler motive ediyor, biliyor muyuz? Farkında mıyız?

Motivasyon ve kişisel gelişim yolunda birlikte ilerlemeye devam...

Sevgilerimle...

“Delete”, “enter” ve “print screen” tuşlarına veda

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, 31 Ağustos 2015'te Türk Standartları Enstitüsü (TSE) Teknik Kurulu'nda kabul edilen yeni “F Klavye Standardı”na göre, klavyedeki tüm tuş isimlendirmelerinin artık Türkçe olacağını açıkladı. TSE Teknik Kurulu'nun kabul ettiği yeni F Klavye Standardı'na göre, harflerin F klavye düzeninde dizilmesinin yanında, klavye üzerinde bulunan “delete, enter, caps lock, shift” gibi İngilizce terimlerin de Türkçesi yazılacak.

“F klavyelerde” bundan sonra “delete” yerine “sil”, “enter” yerine “giriş”, “print screen” yerine de “ekranı kopyala” tuşları yer alacak.

Bakan Işık, Anadolu Ajansı'na yaptığı açıklamada, tüm tuş isimlendirmelerinin Türkçe olduğu standardın kabul edildiğini söyledi. F klavye standardının ilk olarak 1975 yılında hazırlandığını anımsatan Işık, söz konusu standardın zaman içinde iki kez revize edildiğini ifade etti.

Bu sürede, klavyedeki tuşların isimlendirilmesinin de Türkçe olması gerektiği yönünde talepler geldiğini dile getiren Işık, şunları kaydetti:

“Bu talepler doğrultusunda da bir revizyon kararı alındı. Bu kapsamda bir teknik komite kurularak, standart taslağı oluşturuldu. İlgili paydaşların da görüşleri alınarak, taslak son haline getirildi ve teknik kurul toplantısında Türk standardı olarak kabul edildi. Buna göre, söz konusu klavyedeki tüm tuş isimlendirmeleri artık Türkçe olacak.”

Bakan Fikri Işık, yapılan bu revizyonu özellikle yeni nesiller için Türkçe'nin doğru ve yerinde kullanımı açısından çok önemseydiğini sözlerine ekledi.

Türkiye’de kullanılan ve kullanılacak bütün bilgisayarlardaki harf dizilişlerinin “F klavye”ye göre yapılmasını öngören çalışmalarda yeni bir aşamaya geçildi.

Öğrencilere “sosyal medya” yasakları geldi

Ortaöğretim kurumları yönetmeliğindeki değişikliklerle, öğretmenin bilgi ve kontrolü dışında bilişim araçlarıyla meşgul olanlara, 1-5 gün uzaklaştırma cezası verilecek. Bilişim araçları veya sosyal medyayla; bölücü, yıkıcı, ahlak dışı ve şiddeti özendirilen sesli, sözlü, yazılı ve görüntülü içerikler oluşturan, bunları çoğaltan, yayan ve ticaretini yapanlar okuldan atılabilecek.

Uzun bir tatilin ardından eğitim-öğretim yılı, 28 Eylül 2015'te başladı. 18 milyon öğrenci ve 900 bini aşkın öğretmenin ders başı yaptığı yeni eğitim yılında, yeni yönetmelik de hayata geçti. Twitter, Facebook, Instagram gibi sosyal medya araçları, isimleri anılmadan ilk kez ortaöğretim kurumları yönetmeliğine girerken uzaklaştırma cezasından okul değiştirmeye hatta okuldan atılmaya kadar cezalar gündemde.

Öğrenciler, bundan sonra mesaj atarken daha dikkatli davranmak durumunda. 1 Temmuz 2015'te Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) "Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik", bilişim araçları ve sosyal medya ile ilgili de bazı yasaklar getirdi.

Derste “izinsiz” bilişim araçlarını kullananlara kınama cezası

Öğretmenin bilgisi ve kontrolü dışında bilişim araçlarıyla meşgul olan ve dersin akışını bozanlara kınama cezası uygulanacak. Kişilere, arkadaşlarına ve okul çalışanlarına sözle, davranışla veya sosyal medya üzerinden hakaret eden, paylaşan, yayan veya başkalarını bu davranışa kışkırtan; bilişim araçları veya sosyal medya yoluyla eğitim ve öğretim faaliyetlerine ve kişilere zarar verenler ile milli ve manevi değerlere, genel ahlak ve adaba uygun olmayan, yanlış algı oluşturabilecek tutum ve davranışlarda bulunanlar, okuldan 1-5 gün arasında kısa süreli uzaklaştırılacak.

Yönetmelik değişikliğine göre, bilişim araçları veya sosyal medya yoluyla; bölücü, yıkıcı, ahlak dışı ve şiddeti özendirilen sesli, sözlü, yazılı ve görüntülü içerikler oluşturan, bunları çoğaltan, yayan ve ticaretini yapan lise öğrencilerine örgün eğitimin dışına çıkarma cezası uygulanacak. Bilişim araçlarını ve sosyal medyayı kişisel, toplumsal ve eğitsel yararlar doğrultusunda kullanmaları, zararlı, bölücü, yıkıcı ve toplumun genel ahlak kurallarıyla bağdaşmayan ve şiddet içerikli amaçlar için kullanmamaları; bunların üretilmesine, bulundurulmasına, taşınmasına yardımcı olmamaları istenecek.

Bilişim araçları veya sosyal medya yoluyla eğitim ve öğretimi engelleyen; arkadaşlarına ağır derecede maddi ve manevi zarar veren; kişilere, arkadaşlarına ve okul çalışanlarına söz ve davranışlarla sarkıntılık yapan, iftira atan, başkalarını bu davranışlara kışkırtan veya zorlayan, yapılan bu fiilleri sosyal medya yoluyla paylaşan, yayanlara okul değiştirme cezası verilecek.

Bilişim araçları veya sosyal medya yoluyla; bölücü, yıkıcı, ahlak dışı ve şiddeti özendirilen sesli, sözlü, yazılı ve görüntülü içerikler oluşturan, bunları çoğaltan, yayan ve ticaretini yapanlara örgün eğitimin dışına çıkarma cezası uygulanacak.

Yasal “e-para” artık Türkiye’de

Elektronik ödeme sistemleri dünyada hızla geliyor. Avrupa Birliği’nde (AB) 3 ülke, nakitsiz hayata geçişe yönelik kararlar almış durumda. Danimarka’da 2016 Ocak ayı itibariyle hastane, eczane ve posta ofisleri dışında nakit ödeme alınmayacak.

6493 sayılı “Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun” ile birlikte Türkiye’de yasal elektronik para (e-para) dönemi başladı. Kullanıcı, firma ve kamu kurumlarına büyük kolaylık sağlayacak olan bu yeni dönemde, elektronik ödemeler yasal koruma altına alındı.

Bu kapsamda Turk Elektronik Para A.Ş., 31 Aralık 2014’te ilk e-para kuruluşu olmak için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’na (BDDK), başvurusunu yapmıştı. Şirket, Kurulun 27 Ağustos 2015 tarihli ve 6428 sayılı kararı ile e-para ihraç etmek üzere “elektronik para kuruluşu” olarak faaliyet iznini aldı. İzin Resmi Gazete’de yayımlanmış olmasıyla birlikte ödeme sistemlerinde farklı modellerinin önü açıldı. Türkiye’de e-ticaret sektörü standart ödeme sistemlerinden daha esnek olan alternatif bir ödeme platformuna sahip oldu: Yerli elektronik para PARAM.

2004’ten bu yana Ar-Ge’sini gerçekleştirdiği teknolojiyle halen “e-para” olarak BaroKart, AdaletKart ve Platin Kart hizmetlerini sunan TURK Elektronik Para Yönetim Kurulu Başkanı Emin Can Yılmaz, “Param” hakkında şu bilgileri paylaştı:

“Türkiye’de yeni bir dönem, yasal ve güvenceli elektronik para dönemi başlıyor. Bu kapsamda markamız ‘Param’, kullanıcılarına büyük kolaylıklar ve avantajlar sağlayacak yerel elektronik para. ‘Param’la ödemek istiyorum’ diyen bireyler ya da kurumlar, öderken hem kazanacak, hem hesabını bilecek, hem bütçesini yönetebilecek. Bu yapı kullanıcılara ve kamu

kurumlarına güvence, şeffaflık ve kolaylık sağlayacak.”

Türkiye’de e-para, e-ticaret için gerekli olan ödeme platformları ve banka entegrasyonunu bir adım ileri götürerek e-ticaret sitelerinin mali masraflarını azaltma ve satışları artırma potansiyeli taşıyor.

BDDK’ya ilk başvuran
Turk Elektronik Para,
Türkiye’de e-ticaret
sektöründe alternatif bir
ödeme platformu da olan
yerli e-parayı, yani
“PARAM”ı kullanıma
sundu.

10 On girişimden dokuzu, internet erişimine sahip

TÜİK'in "Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması İstatistikleri"ne göre, 10 ve daha fazla çalışanlı girişimlerin internete erişim oranı, 2015'te yüzde 92,5; bilgisayar kullanım oranı ise yüzde 95,2 oldu. Girişimlerin yüzde 65,5'i web sayfasına sahip iken kamuya iletişimde İnternet kullanma oranı yüzde 81,4'ü buldu.

Girişimcilerin internete erişim ve bilgisayar kullanım oranı arttı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2015 yılı "Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması İstatistikleri"ni 9 Eylül 2015'te açıkladı. "Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması İstatistikleri"ne göre; 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin internete erişim oranı, 2015 yılında yüzde 92,5 oldu. Bu oran, 2014 yılında yüzde 89,9'du. Çalışan sayısı büyüklük gruplarına göre internet erişim oranları ise; 10-49 çalışanı olan girişimlerde yüzde 91,1 iken, 50-249 çalışanı olan girişimlerde yüzde 98, 250 ve üzeri çalışanı olan girişimlerde ise yüzde 99,5 oldu. Bilgisayar kullanım oranı, 2015 yılında 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimler için yüzde 95,2 iken 2014 yılında yüzde 94,4 idi.

Web sayfasına sahip girişimlerin oranı yüzde 65,5

2015 yılında girişimlerin yüzde 65,5'i, web sayfasına sahip iken, bu oran bir önceki yıl yüzde 56,6 idi. Web sayfası sahiplik oranı, yüzde 90,9 ile en yüksek 250 ve üzeri çalışanı olan girişimlerde. Bunu yüzde 79,7 ile 50-249 çalışanı olan girişimler ve yüzde 61,6 ile 10-49 çalışanı olan girişimler izledi.

Girişimlerin yüzde 92,4'ü 2015 yılında internete erişimde genişbant bağlantı kullandı. DSL bağlantı (ADSL, VDSL vb.) yüzde 88,1 ile internete erişimde

en çok kullanılan genişbant bağlantı tipi oldu. Mobil genişbant bağlantı ise girişimlerin yüzde 66,9'u tarafından kullanıldı. İnternet kullanan girişimlerin abone oldukları internet bağlantı hızları dikkate alındığında, yüzde 44,1'i 10 mbit/s altında, yüzde 40,3'ü 10-99 mbit/s hız aralığında ve yüzde 15,6'sı ise 100 mbit/s ve üzeri hızda internet kullandı. İnternet bağlantı hızları girişimin büyüklüğü ile artıyor.

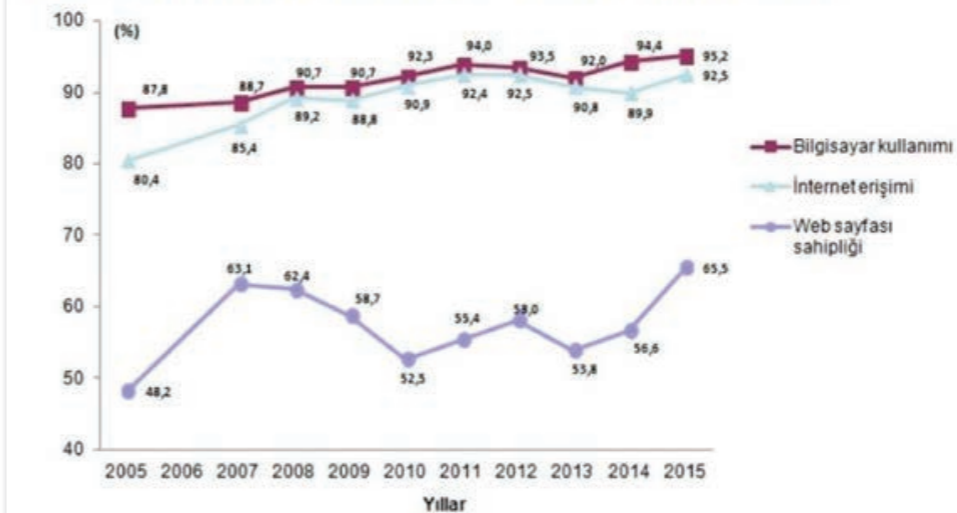
Girişimlerin yüzde 12,4'ü 2014 yılında internet (web siteleri, online mağazalar ve mobil uygulamalar) üzerinden ve/veya elektronik veri alışverişi (Electronic Data Interchange-EDI) ile mal/hizmet siparişi aldı/satış yaptı. Çalışan sayısı büyüklük gruplarına göre bu oran 250 ve üzeri çalışanı olan girişimlerde yüzde 20,4 iken, 50-249 çalışanı olan girişimlerde yüzde 15,1 ve 10-49 çalışanı olan girişimlerde ise yüzde 11,5'tir.

Girişimlerin yüzde 38,8'i sosyal medyayı kullandı

Araştırma sonuçlarına göre, 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin yüzde 38,8'i 2015 yılında sosyal medya uygulamalarını kullandı. Bu oran 2014 yılında yüzde 27,7 idi. Sosyal ağlar, yüzde 85,7 ile sosyal medya uygulamalarını kullanan girişimlerin en çok tercih ettiği sosyal medya uygulaması oldu.

Girişimlerin kamu kurum ve kuruluşları ile iletişiminde internet kullanma oranı, 2015'te yüzde 81,4 olarak gerçekleşti. Kamu kurum ve kuruluşlarıyla iletişiminde interneti kullanan girişimler, yüzde 88,4 ile kamu kuruluşlarının web sayfasından bilgi almak, yüzde 69,1 ile kamu kuruluşlarının web sayfasından form almak/indirmek, yüzde 67,3 ile web üzerinden resmi formları doldurmak, yüzde 56,1 ile KDV beyannamesi ve yüzde 58,9 ile SGK beyanları vermek için interneti kullandı.

Girişimlerde bilgisayar kullanımı, İnternet erişimi ve web sayfası sahipliği, 2005-2015 (1)

(1) 2006 yılında araştırma yapılmamıştır.

e-Ticaret mükelleflerine **sürekli bilgi verme** zorunluluğu geliyor

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı, e-ticaret faaliyetlerinin izlenmesi için belli mükellef gruplarına aylık bilgi vermelerini gerektiren bir tebliğ taslağı hazırlayıp kamuoyunun görüşüne açtı.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), e-ticaret faaliyetlerinin izlenmesi çalışmaları kapsamında, aracı hizmet sağlayıcılarının, bankaların, reklamcılık hizmet sağlayıcıların ve kargo ve lojistik işletmelerinin aylık olarak bilgi vermelerini gerektiren bir tebliğ taslağı hazırladı. 4 grup mükellefe sürekli bilgi verme zorunluluğu getirilmesine yönelik hazırlanan tebliğ taslağı, 16 Eylül 2015'te kamuoyu görüşlerine açıldı. GİB, taslakla ilgili görüş ve önerilerin en geç 15 Ekim 2015 tarihine kadar e-ticaret@gelirler.gov.tr e-posta adresine iletilmesini bekliyor. Zorunluluk getirilen mükellef gruplarının vermesi gereken bilgilere ilişkin veri format ve standardı GİB'in internet vergi dairesi BTRANS sisteminde yayımlandı. Veriler bu sistem üzerinden Başkanlığa iletilecek. Zorunluluk kapsamına giren mükelleflerin ilk veri iletim tarihinden önce BTRANS başvurularını tamamlamaları gerekiyor. Aracı Hizmet Sağlayıcıları Aracılık hizmetinin sağlandığı internet adres veya adreslerini; Aracılık hizmeti verilen gerçek ya da tüzel kişi satıcılara (kiralayanlara ait bilgiler dahil) ait ad soyad / unvan, TCKN/VKN bilgileri ile telefon ve adres bilgilerini; Aracılık hizmeti verilen her bir gerçek ya da tüzel kişi için sağlanan aracılık hizmetinin başlangıç tarihini ve hizmetin sona ermesi halinde bitiş tarihini; Aracılık hizmeti verilenler adına gerçekleştirilen mal ve hizmet satış/ kiralama işlemlerine ilişkin her bir tahsilat tutarı ve tarihini Bankalar Başkanlığımız ile 19 Ekim 2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamında faaliyet gösteren bankalar arasında yapılan elektronik ortamda veri aktarım protokollerinde istenilen bilgiler, internet üzerinden yapılan satışlar ve kiralamalar göz önünde bulundurularak güncellenecektir. Reklamcılık Hizmeti Aracıları Reklam veren gerçek ya da tüzel kişilere ilişkin ad soyad/unvan ile TCKN/VKN bilgilerini; Reklamın yayınlandığı internet adresini ve internet adresinin ait olduğu kişi ya da kurumun ad, soyad / unvanı ile TCKN/VKN bilgilerini ve Tahsil ettikleri reklam hizmeti bedelini Kargo ve Lojistik İşletmeleri Göndericinin ad soyad/ unvan ve TCKN/VKN bilgileri ile adres bilgilerini; Gönderici bazında teslim edilen toplam gönderi adedini; Gönderici bazında kapıda ödeme yapılan toplam gönderi adedini, ödeme şeklini ve toplam ödeme tutarlarını GİB'e bildirecekler.

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylemc@gmail.com

Teknoloji, ama ne uğruna?

Biz, en son model cep telefonlarını kullanalım diye beş yaşında çocukların madenlerde can verdiğini biliyor muydunuz?

Tüketim çağında yaşıyoruz. Kaynakları sonuna kadar tüketiyoruz. Tüketerek mutlu oluyoruz. Tüketemediğimiz zaman umutsuzluğa düşüyoruz. Daha çok tüketebilmek için ucuz üretim yolları arıyoruz. Ucuz üretebilmek için uzak ülkelerdeki insanların emeğini sömürüyor, ömürlerini tüketiyoruz. ABD'nin aykırı haber sitelerinden US Uncut'ın en son yayınladığı araştırma teknoloji tüketiminin insanlar ve çevre üzerindeki etkilerini gözler önüne serdi.

Beş yaşındaki madenciler

Apple, Samsung, IBM, HP, Cisco gibi teknoloji devleri her yıl yeni ürünlerini piyasaya sürüyor. Kullanıcılar da en son teknolojiyi takip etmek adına eski ürünlerini terk edip yenilerine geçiyor. Cicili bicili en son teknoloji ürününü alan son kullanıcı, aldığı ürünün kendine gelene kadar hangi aşamalardan geçtiğini ise bilmiyor. Bilse de ilgilenmiyor. Oysa her yeni üretim dünya kaynakları ve insanlar üzerinde büyük etkilere sahip.

Günümüzde kullandığımız teknolojik ürünler, kobalt, bakır, koltan gibi hammaddeleri kullanıyorlar. Teknoloji firmaları rakipleriyle rekabet edebilmek için bu hammaddeleri en ucuza elde etmek zorundalar. Bu maddeler de en ucuza Afrika'da çocuk işçilerin çalıştırıldığı madenlerde elde ediliyor. Teknoloji devlerinin en çok rağbet ettiği ülkelerden Kongo'da çocukların yüzde 16.9'u kobalt, bakır ve koltan madenlerinde çalıştırılıyor.

Birleşmiş Milletler'in rakamlarına göre bu çocukların yaşları, 5 ila 14 arasında değişiyor. Birleşmiş Milletler bu madenleri dünyadaki en kötü çocuk işçi çalıştırma yerleri olarak tanımlıyor. Çok zor şartlar altında, sağlıklarını ve hayatlarını riske ederek çalışan çocuklar günde 1 dolar ile 5 dolar arasında yevmiye alıyorlar. BMS World Vision'un 2010 yılı araştırmasına göre, bu madenlerde çalışan 100 bin madencinin yüzde 40'ını 18 yaş altındakiler oluşturuyor. Madenlerde çalışan çocukların yüzde 66'ısı okullarını bitiremiyor, yüzde 77'si ise günde sadece bir öğün yemek yiyebiliyor. Neden? Firmalar batılı zenginlere ucuz maliyetli teknolojik ürünler satsın diye!

İntihar eden işçiler

Yeni teknoloji üretiminde hammadde kadar üretim işçiliği de çok önemli. Firmalar ucuz insan gücü nedeniyle üretimlerini uzak doğuda, ağırlıklı olarak da Çin'de gerçekleştiriyor. Çin'in en büyük fason üreticilerinden Foxconn, Apple, Dell, Motorola, Nintendo, Nokia ve Sony gibi devlere üretim yapıyor. Foxconn'da 400 binin üzerinde işçi çalışıyor. Devler Foxconn'u ucuz ve kaliteli üretim nedeniyle tercih ediyor. Çalışanlar için ise durum tamamen farklı. Foxconn'daki işçiler, en kötü şartlar altında haftada 70 saat çalışıyor. Bu işçiler New York Times verilerine göre, günde sadece 17 dolar kazanıyor. Foxconn'da çok sıkı çalışma kuralları hâkim. Örneğin işçilerin birbirleri ile konuşması yasak. Eğer bir işçi diğeri ile konuşursa önce azarlanarak uyarılıyor daha sonra da işten çıkartılıyor.

Foxconn'da çalışan işçilerin hayattan bir umutları yok. Zor şartlar altında, çok az paralar için çalışıyorlar. Durum böyle olunca intiharlar da kaçınılmaz oluyor. 2010 yılında art arda 14 işçi intihar edince Foxconn bir dizi önlem almaya gitmiş. Bu önlemlerin başında fabrikadaki tüm camlara tel örgüler örülmesi ve işçilere "intihar etmeyeceğim" diye bir belge imzalatılması gelmiş. İşçiler, bu belgeyi imzalamalarına rağmen intihar etmeye devam etmişler! 2010-2013 yılları arasında 7 işçi daha çalışırken intihar etmiş. Foxconn'daki çalışma şartları o kadar kötü ki, firmadan her yıl 24 bin kişi ayrılıyor. Bu da firmanın toplam iş gücünün yüzde beşi anlamına geliyor. Tabii ki Apple ve diğer devler bunları hiç önemsemiyor. Onlar için en önemli olan şey ucuz üretim ve kâr maksimizasyonu.

Zehirli atık gölleri

Teknoloji üretimi, insanları etkilediği kadar çevreyi de etkiliyor. Akıllı telefon ve dizüstü bilgisayarlarda kullanılan değerli madenlerin yüzde 95'i Kuzey Çin'de işleniyor. Bu madenlerin yüzde 70'ine ise Moğolistan sahip. Moğolistan'ın Baotou bölgesinde çıkarılan madenlerin oluşturduğu zehirli atıklar, 7 kilometreden fazla bir alanı kaplıyor. Zehirli atıkların miktarı o kadar artmış ki, bu atıkların oluşturduğu bölge yapay bir göl haline gelmiş.

Teknolojinin çevreye zararı sadece üretim ile sınırlı değil. Teknoloji Uzak Asya'da üretilip Batı Avrupa ve ABD'de tüketildiği için dünya çapında büyük bir nakliyat yaşanıyor. Bu nakliyatın neredeyse tamamına yakını gemilerle yapılıyor. Gemiler, atmosferi en fazla kirleten araçlar olarak tanımlanıyor. Öyle ki dünyadaki en büyük 16 yük gemisi, tüm otomobillerden daha fazla sülfür salıyor. Dünya genelinde yüz binin üzerinde yük gemisi bulunuyor ve bu gemilerin azımsanamayacak bir kısmı teknoloji ürünlerini taşıyor. Her yılbaşı döneminde 14 bin konteynerlik mal Uzak Asya'dan Batı dünyasına taşınıyor. Bunun sonucunda da dünya daha çok kirleniyor.

Teknolojinin ve tüketimin sonu yok. Tüketim bu hızla giderse bir gün dünyadaki tüm doğal kaynaklar tükenebilir. Gelir ve emek adaletsizliği dünya genelinde büyük ayaklanmalara ve kargaşaya yol açabilir. Bu yüzden tüketim kültürünü bırakmamız gerekli. İnsanlar tüketmek yerine düşünmekten mutlu olurlarsa bu kültür değişebilir... Aksi takdirde karanlık günler bizi bekliyor...

Eğitim; ama nasıl?

Eğitimin öneminden, gerekliliğinden, eğitilmiş bir toplumun diğerlerine göre üstünlüğünden söz edilir. Hangi konu olursa olsun işler ters gitmeye başladığında hemen yanıtımız hazır: Eğitim şart.

Okullardaki eğitimin içeriği ve yöntemi, eğitim bilimciler tarafından analiz edilerek en uygun çözüm için arayışlar süregelmektedir. Her bir öğretmenin kendi yöntem ve yaklaşımı öğrencilerin öğrenmelerinde farklı izler bırakmaktadır.

ODTÜ İdari Bilimler Fakültesi'nin İşletme Bölümü efsane öğretim üyelerinden merhum Prof. Dr. Muhan Soysal'ın [d. 31.07.1935 - ö. 03.08.2006] nasıl ders anlattığını, Milliyet Gazetesi yazarı Mete Akyol'un, "Metelik" adlı köşesinde, 11 Ocak 1980 günü yayımlanan "Kaymakam nasıl tango yapar?" başlıklı yazısından aktaralım.

"Orta Doğu Teknik Üniversitesi İdari Bilimler Fakültesi'nin İşletmecilik Bölümü öğretim üyesi Muhan Soysal, derste "tango"yu anlatmaya başlayınca, öğrencileri şaşırdılar. Öğrencileri bunca bilgi dururken, neden tango öğretiliyordu kendilerine? Muhan Soysal, "Bu sorunuzun yanıtını ilerde kendiniz bulacaksınız" deyip tango dersi vermeye devam etti. Tango yapmadan önce bir erkeğin, gidip bir bayanı nasıl tangoya davet etmesi gerektiğinden başlayıp, erkeğin bayanı, bayanın ise erkeği nasıl

tutacaklarını, sonra da müziğe uyup, adımlarını nasıl atacaklarını tek tek anlatmaya başladı. Öğrenciler ise, "Tangonun kitabı olmadığı için" derste anlatılanları kaçırmadan not ediyorlardı. Çünkü bir süre sonra sınavda, tangoyla ilgili sorularla karşılaşacaklarını çok iyi biliyorlardı. Muhan Soysal, birkaç ders süren "tango"yu en ince ayrıntılarına varıncaya dek anlatmış, öğrenciler de bu anlatılanları kaçırmaksızın not etmişlerdi. Sınav günü geldiğinde sınıftaki tüm öğrenciler, tangonun nasıl yapıldığını, gözlerini kapatıp bir çırpıda anlatabilecek kadar eksiksiz öğrenmişlerdi.

İ. İlker Tabak*
ilker.tabak@bilisim.com.tr

"Tango sınavı"nda Muhan Soysal, birkaç ders boyunca anlattıklarını sormuştu öğrencilerine. Öğrenciler ise, çok iyi hazırlandıkları bu konudaki tüm soruları, büyük başarıyla yanıtlamışlardı yazılı sınavda. Muhan Soysal sınav kâğıtlarını okuyup, değerlendirmesini yaptığında sınıfın not ortalamasının on üzerinden dokuz olduğunu gördü. Demek ki, öğrenciler, tangonun nasıl yapılacağını tam olarak öğrenmişlerdi. Yazılı sınav kâğıtlarının değerlendirilip, herkesin sınav notunun belirlenmesinden sonra Muhan Soysal, öğrencilerinin tümünü, üniversitenin salonuna davet etti. Salondaki pikabın üzerinde, bir tango plağı duruyordu. Ayrıca salonun iki üç yerine ise, görüntüleri banda kaydeden video kameraları yerleştirilmişti. Muhan Soysal pikabı çalıştırdı. Salonda nefis bir tango müziği duyuldu. Video kameralarını da çalıştırdı. Kameralar, salondaki herkesin her hareketini banda kaydetmeye başladı. "Şimdi, tango sınavımızın ikinci bölümüne geldik" dedi. Muhan Soysal, "Lütfen herkes, birbiriyle tango yapın. Hareketleriniz video kameralarıyla banda kaydedilmektedir. Notlarınızı, bu bantları ekranda seyredip, öyle vereceğim." Öğrenciler, bu beklenmedik tür sınavda ter dökmeye başladılar. Erkek öğrenciler, bayan öğrencileri dansa kaldırdılar. Bayanlar erkeği erkeklerse bayanı nasıl tutması gerekiyorsa öyle tutmaya, hepsi de derste öğrendikleri tüm tango figürlerini, öğrendikleri biçimde uygulamaya çalıştılar. "Uygulamalı tango sınavı" sona erdikten sonra Muhan Soysal, kameraların saptadığı bantları aldı ve bunları, öğrencilerle birlikte ekranda oynatıp, herkesin hareketlerini tek tek, tüm öğrencileriyle birlikte izleyerek değerlendirmeye başladı. Ve bu değerlendirme sonucu, sınıfın not ortalamasını açıkladı.

Birkaç öğrenci on üzerinden altı alabilmiş, birkaç öğrenci beş alabilmiş, öğrencilerin büyük bir bölümünün notu ise beşin altında kalmıştı. Sınıfın not ortalaması beşin üstüne geçememişti. **“Uygulamalı tango sınavı”** sonuçlarının değerlendirilmesinden sonra Muhan Soysal, öğrencilerine bir konuşma yaptı: **“İşte size bir gerçeği göstermek için seçtim bu tango konusunu”** dedi, **“Tango konusunda anlattıklarımı hepimiz çok iyi anladınız ve yazılı sınavda da benim anlattıklarımı tekrar bana anlatarak, yüksek notlar aldınız. Fakat, öğrendiklerinizi uygulamakla karşı karşıya geldiğinizde, hepimiz ne durumda olduğunuzu gördünüz.”**

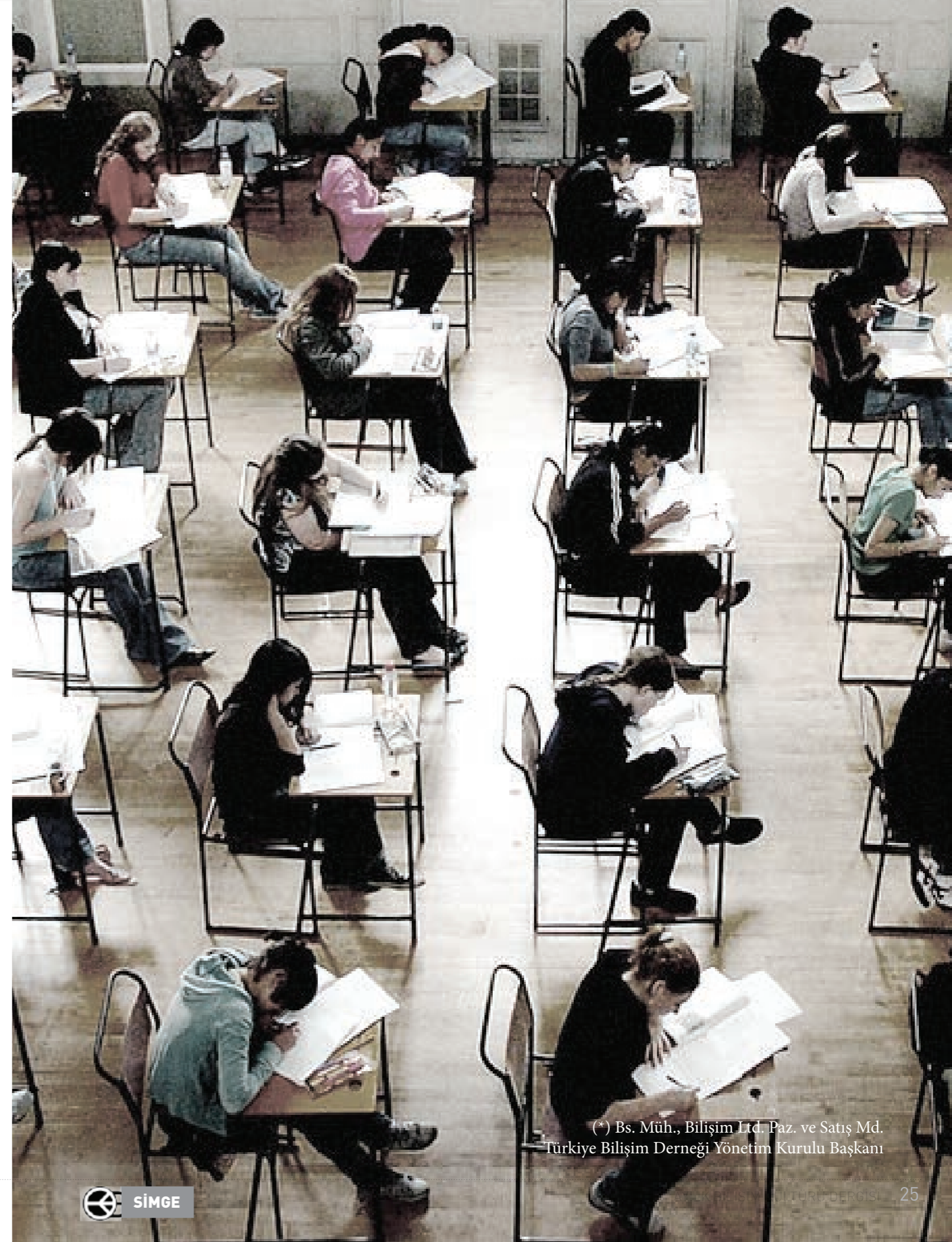
Çeşitli bilim dallarında verilen eğitimlerde yalnızca kitaplarda yer alan kuramsal (teorik) bilgilerin yeterli olmayacağı ortadadır.

Bilişimin yaşamın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da kolaylıklar sağladığı bilinmektedir. Bilişim eğitimindeki kolaylıklar nedir? Kolaya kaçıp programlama alanında uygulamalı eğitimden uzaklaşmak kısa vadede kazançlı gözükabilir. Özellikle yazılım alanında üniversitelerimizde yeteri kadar uygulama yapmadan, laboratuvar dersi almadan mezun olanların gerçek yaşamdaki projelerde özlenen başarı düzeyini yakalayamadıkları görülmektedir. Bu nedenle başarısızlığa uğramış projelerden dolayı karşılaşılan kayıplar kolaya kaçarak elde edilen kısa vadeli kazançlardan çok fazladır.

Programlama eğitiminin ilkokuldan başlayarak verilmeli, özellikle programcı adaylarının aldıkları eğitimin yalnızca kuramsal boyutta kalmaması sağlanmalıdır. Bilgili ve ayakları sağlam basan yazılımcılar yetiştirmek için staj, laboratuvar gibi platformlarla desteklenen uygulamalı eğitim modellerini uygulamak gerektiği de göz ardı edilmemelidir.

SAMİ DÖNMEZ

O hepimizin “Sami Abisi” idi. Kendisini TBD çalışmaları ile tanıdım. Her zaman yardıma hazır, bildiklerini paylaşan, sevecen, güler yüzlü biri olarak anılarımızda yaşayacak. 2003 yılında “TBD – TÜBİSAD Yaşam Boyu Hizmet Ödülü” almış değerli bir bilişimciydi. Yakalandığı hastalık 25 Eylül 2015 günü onu aramızdan aldı. Nur içinde yatsın. Allah rahmet eylesin. Sevdiklerine başsağlığı, uzun ömür ve sabır diliyorum.

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.
Türkiye Bilişim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Sami Dönmez'in “tüketilemez” mirası

Ya da kullanıldıkça artacak olan bir hazine

Nezh KULEYIN
nezih@semor.com.tr

Türkiye Bilişim Derneği (TBD), en fedakâr üyelerinden birisini kaybetti. Hepimizin “Sami Abi” demekten büyük bir onur duyduğu Sami Dönmez, çalışkan, iyi niyetli yapıcı karakteriyle tüm TBD’lilerin tanımakla onur duyduğu bir büyüğümüzdü. TBD’nin böyle bir üyesini sonsuzluğa uğurlaması gerçekten büyük bir kayıp. Sami Dönmez, tüm yaşamı boyunca ürettikleri ve geride bıraktığı duygu dolu miras ile hem kendisini ölümün ötesine taşıdı hem de geride kalanlara kullanıldıkça büyüyecek olan bir hazine bırakmayı başardı.

Dönmez, Erdoğan Yücel ve Varol Atabay (diğer ikisini kaybettik ama o hâlâ insanlık kayığına balık taşımaya devam ediyor), bu üç insanı tanıdığımdan bu güne yani yaklaşık olarak otuz yıl geçti. Otuz yıldan bu yana her aklıma geldiklerinde yüzümde bir tebessüm oluşur ve sanki içimden bir ses bana “Bak işte olman gereken insanlar bunlar” der. Sami Ağabey, bu ekibin üç atlısından birisiydi. Bir şövalye de olması gereken tüm özelliklere sahipti şüphesiz ama daha başka bir başka özelliği vardı bence o biraz dervişti de. Onun kitabında “gönül kırmak” da yoktu “bir şey beklemek” de. Ayrıca boş teorik çalışmalara da pek inanmazdı. Onu hep somut bir şeyler yaparken bulurdum. Hiçbir zaman Yönetim Kurullarında görev almak için çaba göstermedi ya da gösterdiyse bile benim dikkatimi çekmedi ama çalışma guruplarının vazgeçilmez başkan ve üyesi olmaya özel bir önem verir çalıştığı çalışma gurubunun mutlaka bir ürün çıkartması için çarpınırdı. TBD bugün geride kılavuz niteliğinde bazı ürünler bırakabilmişse bunda Sami Dönmez’in katkısı hep hatırlanacaktır. Yazılım üretiminin ülkede bir çıkış aradığı dönemde çalışma gurubunu gece gündüz demeden çalıştırmış ve 2002 yılında TBD’nin yazılımcılar için kaynak kitap olma özelliği taşıyan yayını “Yazılım Geliştirmede Sağlanan Devlet Destekleri”ni üretip sektörün önünü açacak bir ürün ortaya çıkartmayı başarmıştı. Hem benden sonra, hem de benden önce Türk Cumhuriyetleri Bilişim İşbirliği Çalışma Gurubu’nun Başkanlığını yaptı. Ben kendisinin başkan olduğu dönemlerde çalışma gurubunun üyesiydim o kadar demokratki ki en ufak bir kararı bile tüm üyelerin olumlu görüşünü alarak yaşama geçirmek isterdi. En geniş katılımlı ve en büyük devlet desteği sağlanan toplantıları onun zamanında gerçekleştirdik.

Onun için TBD üyeliği yeterli bir unvandı, üretmek için daha başka bir unvana gerekmesi yoktu. O bize TBD üyeliğinden onur duymayı her hareketi ile uzun yıllardır hep gösterdi. Hastalık ve sonrasında ölüm, bizi fiziksel olarak Sami Abiden ayırmayı başarmış olabilir. Ama geride kalanlar “bulunduğun topluluk için hiçbir şey beklemeden fedakârca çalışmak”, “her görevi onur duyarak yerine getirmek” ve “yaptığın her işten sonra kimsenin sana bir ‘aferin’ demesini bile beklemeden ürünü ortaya koymak”. İşte ondan bize kalan hazine bu ne kadar harcarsak harcayalım eğer onun duygularını hissederek yaparsak tükenmeyecektir.

Kamu bilgi işlemciler, Kıbrıs'ta bir araya geliyor

17. Kamu Bilişim Platformu, 15-18 Ekim'de Girne'de düzenlenecek. "2023 ve Ötesi: Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar" temalı etkinlikte; "Siber Güvenlik", "e-Ticaret Güvenliği", "e-Devlet Hizmetleri" ile "Bilgi Toplumu Üst Yapısı" konuları değerlendirilecek. Etkinlikte ayrıca, BM'nin ödüllendirdiği Azerbaycan'ın ASAN Projesi de paylaşılacak.

TBD Kamu-BİB Kamu Bilişim Platformu-17

15-18 EKİM 2015 | Acapulco Resort Hotel KKTC

2023... ve Ötesi

Kamu Hizmetlerinde
Yenilikçi Yaklaşımlar

Bilişim Toplumu | Siber Güvenlik | e-Devlet | e-Ticaret

DESTEKLEYEN
KURUM VE KURULUŞLAR

Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) her yıl düzenlediği geleneksel etkinliklerinden biri olan Kamu Bilişim Merkezleri Yöneticileri Birliği (TBD Kamu-BİB) Kamu Bilişim Platformu Etkinliği, 15-18 Ekim 2015 tarihleri arasında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Girne Acapulco Resort Otel ve Kongre Merkezi'nde yapılacak. Ülke sorunlarına çözüm üreten bilişimcilerin birikimlerini paylaştığı, ortak akıl platformu olan TBD Kamu-BİB, bu yıl KKTC'de "2023... ve ötesi Kamu hizmetlerinde yenilikçi yaklaşımlar" ana temasıyla düzenleniyor. Türkiye'nin bilgi toplumu olma sürecine katkı veren TBD, gücü ve etkisini, bilişimcilerin birey olarak verdiği gönüllü desteklerden alıyor ve yıllardır kamu yararına faaliyetler gerçekleştiriyor. TBD, yüzlerce kişinin aylarca süren gönüllü katkısı ve katılımıyla ortaya çıkardığı raporlarına son biçimini vermek üzere tüm bilişimcileri, TBD Kamu-BİB Kamu Bilişim Platformu etkinliğinde bir araya getiriyor.

Dünyada başka örneği bulunmayan, tüm kamu bilişim merkezi yöneticilerinin doğal üyesi oldukları platformun 17. toplantısına, Türkiye ve KKTC'nin bilişim konusunda bütün karar vericilerinin, kamu bilgi işlem yöneticilerinin ve özel sektör temsilcileri katılacak. 17. Kamu Bilişim Platformu etkinliğinde, "Türkiye'nin Bilgi Toplumu Üst Yapısı", "e-Devlet Kapısı", "e-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Düzenlemeler" ve "Siber Güvenlik ve Kritik Altyapı Güvenliği" çalışma grupları, hazırladıkları raporları ilgili tüm kesimlerle paylaşacaklar. Etkinliğin açılış konuşmalarının ardından gerçekleştirilecek olan "2023 ve Ötesi: Kamu Hizmetlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar" forumunu TBD Yönetim Kurulu Başkanı İ. İlker Tabak yönetecek. Öğleden sonraki bölümün çağrılı konuşmacı Ekonomist, Akademisyen Prof. Dr. Emre Alkin, "21. yy'da 'Para' mı yoksa 'Veri' mi daha değerli?" sorusunun yanıtlarını katılımcılarla paylaşacak.

Son kitabında "Her şey ekonomi değil" diyen Prof. Dr. Alkin, tecrübenin dinlenmesi, "yeni fikirlere" açık olunması gerektiğini vurgulayacak. Daha sonra "E-devlet Hizmetleri ve Yenilikçi Yaklaşımlar" oturumu gerçekleştirilip Çalışma Grubu ile Azerbaycan ASAN Hizmetleri ve Çalışma Grubu'nun hazırladıkları raporlar sunulacak.

Etkinlikte ayrıca, Birleşmiş Milletler (BM) Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesine (UNDESA) bağlı Kamu İdaresi ve Kalkınma Yönetimi Bölümü (DPADM) tarafından, Batı Asya bölgesinde "Kamu Hizmeti Sunumunun Geliştirilmesi" kategorisinde, "BM Kamu Hizmetleri" ödülüne layık görülen Azerbaycan'ın "Afet Geçici Kent Yönetim Sistemi -ASAN Hizmet" Projesi de katılımcılarla paylaşılacak.

İkinci gün sabah "e-Ticaret Güvenlik Sertifikasyonu ve Düzenlemeler" konulu oturum, ardından "Siber Güvenlik ve Kritik Altyapı Güvenliği" Çalışma Grubu'nun sunumu gerçekleştirilecek. Öğleden sonra etkinliğin son oturumunda "Bilişim Toplumu Üst Yapısı Çalışma Grubu" yapacak. Yine öğleden sonra bilgi ekonomisi, yeni ekonomi ve değişim yönetimi üzerine araştırmalar yapan usta gazeteci Şeref Oğuz, "Yeni Savaş Konsepti" kapsamında "Siber kuvvetler" konusunu ele alacak. "Akıllı silahlar insanın yerini alıyor" vurgusu yapan Oğuz, "Robot askerler" in Birleşmiş Milletler Örgütü'nün gündem maddesi olduğunun altını çizicek. Oğuz, "Türkiye'nin siber kuvvetler oluşturmadaki yol macerası"na da değinip "Bilişim sektörünün siber güvenlikteki rolü"nü de katılımcılarla paylaşacak.

“Sanal” dünya, uzakları yakınlaştırıyor ama “yalnızlık” bitmiyor...

Tüm dünyada büyük bir hızla yaygınlaşan “sanal dünya”, hem birbirlerini tanıyan-tanımayan kişileri yakınlaştırıyor hem de “gerçek” yalnızlığı ve yabancılaşmayı yükseltiyor.

Aslıhan Bozkurt

Yaz tatilinin ardından Eylül ve Ekim derken artık tam anlamıyla sonbahar geldi. Sonbahar; bir başka deyişle “doğanın hüznün mevsimi”. Ne demiş ünlü şair Özdemir Asaf, “En sevdiğim mevsime geldik. Yapraklar sararacak, gök gürültülü yağmurlar yağacak. Sonbahar, hüznüdür; Hüznün ise, ben demektir”. TBD BİLİŞİM Dergisi olarak bu sayımızın “Dosya” sayfalarında, “doğanın hüznün mevsimi” olan sonbaharın çağrışım yaptığı “yalnızlık” kavramıyla ilintili olarak “Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma” konusunu irdelemeye çalıştık. Her yeni teknoloji, toplumsal ve sosyal dönüşümlere kapı açıyor. İnternetin dünyada milyarlarca insana yayılması, sosyal ağların yine milyonlarca kişi tarafından yoğun kullanılması, her türlü iletişimin bu ağlar üzerinden gerçekleştirilmeye başlanmasıyla kişilerin sosyalleşme süreci de değişti. Bu değişim, doğal olarak kişilerin ilişki kurma şekilleri, iletişimleri, yaşam biçimleri ve alışkanlıklarını derinden etkiledi. Buna bağlı olarak zaman ve mekân kavramları çoktan önemini yitirdi, insan ilişkileri değişime uğradı. Özellikle teknoloji, “İnsan doğasının vazgeçilmez bir gerçeği” olan iletişimde büyük dönüşümler yaşanmasına yol açtı.

Kişiler artık “birebir” veya “yüz yüze” gibi geleneksel iletişim yöntemleri bırakıp ilişki, iletişim ve sosyalleşmelerini, sanal (dijital) ortamlarda sürdürüyorlar. İletişim anlık olarak gerçekleşirken kutlama, sevinç, korku, öfke veya kızgınlıklar, Twitter ve Facebook gibi sanal ortamda paylaşılır oldu.

Aynı şehirde yaşayan arkadaş ve akrabalar, hatta aynı işyerinde çalışanlar bile kimi zaman sözlü iletişim kurmadan “iletişim” halinde olabiliyorlar. 3G teknolojisi, e-mail’ler, multimedya özelliklerinin kullanımı, sosyal paylaşım siteleri, kısacası altyapısının internet teknolojilerine dayandığı yeni medya ve iletişim olanakları

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

“Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma” konulu “Dosya” sayfalarımıza, Çocuk-Genç ve Erişkin Psikiyatristi, Bengi Semerci Enstitüsü’nün kurucusu Prof. Dr. Bengi Semerci; Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Üstün Özen; Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Barış Bulunmaz ile Psikoloji Enstitüsü’nden Uzman Psikolog Yücel Sözer katkı verdi. Prof. Dr. Semerci, “Varlığımız sadece sanal ortamda ise varlığımızı sorgulamamız gerekiyor” derken Prof. Dr. Özen, “Yalnızlık, teknolojik gelişmelerin bir sonucu ve kişileri karamsarlığa sürükleyebilir” uyarısında bulundu. Doç. Dr. Barış Bulunmaz, sanal ortamda uzun zaman geçirenlerin eksikliğini hissettiği en önemli olgunun, “samimiyet ve paylaşım” olduğunun altını çizerken Uzman Psikolog Sözer, farkındalık varsa kişinin gerçek dünyadan kopması mümkün olmadığını belirtti. Bir anlamda günümüzün “sosyalleşme mekânları” olarak da adlandırılan “sosyal ağlar” üzerinden gerçekleştirilen “sanal iletişim”, kişilerin “yalnızlık” ve “yabancılaşma” duygusunu azaltmadı, artırdı. Konu ile ilgili uzmanlar, sanal dünyanın “yalnız insana göre” bir yer haline geldiği

konusunda hem fikir... Yaşanan anlık iletişimde kişilerin “gerçek” davranışları, jest ve mimikler olmadığından “sanal” davranış ve duygular olarak değişirken “sanal iletişim”, kişileri “yalnızlaşma” ve “kendisine yabancılaşma” noktasına getiriyor.

Sanal iletişimin gerçek-canlı iletişimden fazla olması durumunda “yanlış yolda” olduğuna dikkat çeken uzmanlar böyle durumlarda “yaşamı”nı kaçırılacağı, “gerçekle olan bağlantı”nın kopabileceğine dikkat çekiyorlar. Sosyal ağlarda sürdürülen “sanal” iletişimin, kişilerin kendilerinde eksikliğini hissettiği duygulara hitap ettiğinin altı çizilirken kişilerin sosyal paylaşım ağları sayesinde yalnızlığını dindirdiği duygusuna kapıldığı ancak iletişim bittiğinde kişideki “tek başına kaldığı” gerçeğiyle yüzleşmenin “daha da derin bir yalnızlık” duygusunu getireceği vurgulanıyor.

Yapılan araştırmalarda sanal yalnızlığın daha da artacağı görülüyor. Sanal ortamdaki yazışma ve paylaşımların hiçbir zaman gerçek sosyal paylaşımların yerini tutmayacağını unutmadan kullanılan teknolojide kendi yalnızlığımızı yaratmamalıyız.

konvansiyonel anlamdaki iletişimi tersyüz etti. Özellikle toplu mesajlar nedeniyle yakın ve arkadaşlarımızın sesini duyabileceğimiz telefonla haberleşmemeyi tercih ediyoruz. Özel günler, bayram ve yılbaşlarında çoğu kez kişiye özel duygudan yoksun, başkalarının yazdığı hazır mesajları gönderirken ne kadar yalnızlaşıp yabancılaştığımızın farkında bile değiliz. Hayatı kolaylaştırmak için sürekli gelişen teknolojinin insanı hayattan biraz daha uzaklaştırıp kendi yalnızlığına mahkûm ettiğini düşünenlerden misiniz?

Günümüzde “sanal dünya”, bir yandan çok yoğun iletişime yol açıp bireylerin sosyalleşme ve sosyal hayatlarını zenginleştiren ortam olarak öne çıkarken bir yandan da gerçek dünyanın sanal olana kaymasını gündeme getiriyor. Sosyal ağ ve

taşınabilir (mobil) iletişim araçlarıyla kuşatılan hayatların, yalnızlaşma ve yabancılaşma gibi olumsuzluklarla karşı karşıya olduğuna da dikkat çekiliyor. Sanal ortamlarda sürdürülen iletişim, kişilere yeni olanaklar sunup uzak olana yakınlaştırırken; yakın çevresiyle kurduğu ilişkileri asgariye indiriyor, soyutlayıp kültürel değerler ve kimliklerine yabancılaştırıyor. Ünlü Fransız Düşünür ve Sosyoloğu Jean Baudrillard’ın “Sanal; gerçek dünyayı, salt gerçekliğe uygun bir şekilde kusursuz olarak yeniden üretmekte ve böylelikle gerçekliğe son vermektedir” sözü de bu durumu anlatıyor.

“Sanal” kavramı, Latince “virtualis” kökünden geliyor ve “var olmayan”, “ancak sanılarla var olduğu kabul edilen şeyler” için kullanılıyor.

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

PSİKODER Başkan Yardımcısı Psikoterapist Keçe: *Sanal iletişimi yüz yüze iletişime tercih etmeyin!*

Türkiye Psikoterapi ve Psikoterapistler Derneği (PSİKODER) Başkan Yardımcısı Cem Keçe, sanal ortamda daha çok vakit geçirme sonucu kişilerin gerçek dünyadan koptuğu, adeta kendilerine ait yeni bir uygarlık meydana getirdiklerine dikkat çekip bunu “Yalnızlık uygarlığı” olarak tanımladı.

Keçe, bu tanıma şu sözlerle açıklık getirdi:

“Bu uygarlıkta “internetsiz yaşayamam” diyenler, ailelerine, eşlerine, çocuklarına ve arkadaşlarına ayırdığından fazla zamanı internet başında harcamakta, çevrelerini ihmal etmektedirler. Dahası, insanlar sanal alemde duygusal paylaşımlara girmekte, duygusal sanal birliktelikler kurmakta, suni çevrim içi ilişkilere yönelmekte ve bu sunilik, beraberinde bireyleri daha çok yalnızlığa itmektedir. Hatta sanal alem, birbirlerini önceden tanıyan bireyler arasında yeni sınırlar oluşturarak kişiyi teknolojik yalnızlığa itmektedir. Yani ‘yumurta-tavuk hikayesinde olduğu gibi bir kısır döngü söz konusudur. Yalnızlık mı sanal alemden doğar yoksa sanal alem mi yalnızlıktan beslenir? İşte bu sorunun üzerinde daha çok durmamız gerekiyor. İnternette çok fazla zaman geçirilmesi, insanları yalnızlığa sürükleyebilir. Onları ait oldukları sosyal çevreden kopartabilir, akrabalık ve arkadaşlık ilişkilerini zayıflatabilir. Yalnız bireyler, aidiyet duygusunu tatmak, arkadaşlıklar kurmak ve sosyal hayatlarını geliştirmek, aktif olabilmek için bazı çevrimiçi sosyal aktivite gruplarına katılırlar.”

İnternet üzerinden sosyalleşme sürecinin tüm hızıyla devam ettiğini belirten Keçe, değerlendirmesini şöyle sürdürdü:

“Facebook’tan arkadaşlarının fotoğrafına yorum yazan, birbirlerini dürten, şarkılar paylaşan, yorumlar yazan, hayatın gerçeklerini yadsıyarak sanal ortamda kendine bir rahatlama alanı yaratan veya Twitter’den her yaptığını ilan eden ve takipçi sayısını arttırmak için polemikler yaratan insanların sayısı hızla artıyor. Çünkü sosyal bir varlık olan insanın kendini güvende hissetmek için ulaşılabilir olmaya ve ihtiyaç duyduğu durumlarda ulaşılabilirliği gereksinimi vardır. Ancak insan doğası gereği dokunmak, sarılmak, görmek, kokusunu almak, sesini duymak ister. Bu nedenle Facebook’tan sanal fotoğraf paylaşımları ve Twitter’den duygu alışverişleri yüz yüze temasların yerini alamaz. Önemli olan sanal iletişimi yüz yüze iletişime tercih etmemektir.

Yüz yüze iletişim gerçekleşene kadar mecburiyetten ve ihtiyaçtan sanal iletişime devam edilebilir.”

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

Sosyal paylaşım ağlarının bireylerin yalnızlaşma ve yabancılaşma süreçlerindeki rolü

Bireylerin gerçek dünyadaki kimlikleriyle, sanal dünyada yarattıkları sahte kimlikler, önemli sorunları beraberinde getirmektedir. Gerçek kimliği ile kendi yarattığı sahte kimliği iç içe geçen birey, kendi öz benliğine yabancılaşmaktadır

Dosya sayfalarımızı hazırlarken İstanbul Ticaret Üniversitesi, Medya ve İletişim Sistemleri, İletişim Fakültesi'nden Ayşegül Elif Karagülle ile Berk Çaycı'nın, "Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma" çalışmasından da yararlandık. "Modern insanın, yüz yüze iletişim kurmak yerine, sosyal medya ve iletişim teknolojileriyle aracılanmış bir iletişim biçimini tercih etmesi, farklı sorunları da beraberinde getirmektedir" denilen yazıda, mobil iletişim teknolojilerinin ve özelinde sosyal paylaşım ağlarının bireylerin yalnızlaşma ve yabancılaşma süreçleri üzerindeki

rolü argümantatif bir çalışma çerçevesinde incelendiği belirtiliyor. Enformasyon ve iletişim teknolojilerindeki ilerlemelerin, yalnızlaşmanın boyutlarını arttırdığına değinilen çalışmada, "Bireylerin sosyal ağları yoğun bir şekilde kullanmaları, kişilerin yakınlaşma, kendini açma, yüz yüze iletişim ve daha fazla etkileşim ile kendilerini ifade etmeyi tercih etmeleri, bunları gerçekleştirirken teknolojik imkânlardan faydalanma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Özellikle gençler, sosyal paylaşım ağlarını yeni toplumsallaşma ortamları olarak görmektedirler. Bireylerin

arasındaki sosyalleşme göz önünde bulundurulduğunda; internet kullanıcılarının gerçek hayatta gerçekleştirdiklerini, sanal dünyaya taşınmaları, yapılan sosyal aktivitenin gerçekliği ile sanallığı arasındaki ayrımı bulanıklaştırmaktadır" saptamasında bulunuluyor.

Yazıda "Sosyal paylaşım ağlarının bireylerin yalnızlaşma ve yabancılaşma süreçlerindeki rolü" başlığı altında, sosyal ağların, bireylerin sosyal ve kültürel yaşamlarında yarattığı dönüşüme dikkat çekiliyor. "Sosyal ağların toplumsal hayata kattıkları ve götürdükleri çerçevesinde, sosyal medya araçlarının sosyalleşmenin aksine, yalnızlaşma ve yabancılaşma gibi olumsuzluklara sebep olduğu söylenebilmektedir" ifadesinin kullanıldığı yazıya şöyle devam ediliyor:

"Sosyal ağlar, bireylere kendilerini nasıl tanıtmak istiyorlarsa o kimliğe bürünmelerine yani sahte bir kimlik yaratmalarına olanak sağlamaktadır. Günümüzde bireyler sosyal ağlarda var olmak, takipçi sayılarını arttırmak, tanınır olmak amacıyla; yeni sosyalleşme mekânları olarak adlandırılan ağlarda yarattıkları sahte kimliklerle yer almaktadırlar. Bununla birlikte; bireylerin gerçek dünyadaki kimlikleriyle, sanal dünyada yarattıkları sahte kimlikler, önemli sorunları beraberinde getirmektedir. Gerçek kimliği ile kendi yarattığı sahte kimliği iç içe geçen birey, kendi öz benliğine yabancılaşmaktadır. Sosyal paylaşım ağları üzerinden oynanan oyunlar, sohbetler, saatler süren telefon konuşmaları, bireyin ailesine, çevresine hatta kendisine yabancılaşmasıyla neticelenmektedir. Gerçek ve sanal arasında bir dünyada varlığını sürdürmeye başlayan kişi, gerçek kimliği ile sanal kimliği arasındaki ayrımı fark edememektedir. Özetle, gerçek dünyada kurulan yüz yüze iletişimin yerini, sosyal paylaşım ağları aracılığıyla gerçekleştirilen bir iletişim aldığına, kişi gerçek dünyaya yabancılaşmaktadır. Bireylerin sosyal medyada varoluş şekilleri şu başlıklar altında toplanabilir: Kimlik temsili, performans sergilemek, profil oluşturmak, gözetlenmek, gözetlemek, teşhir etmek, sanal bedenler oluşturmak, örgütlenmek, sanal uzamda eylem/kampanya yapmak hatta çevrim dışı gündelik yaşama taşınmak.

İnternet bağımlılığı ve yalnızlaşma ilişkisi

Özellikle çocuk ve gençlerin internet bağımlılığına yatkın olmaları, küresel bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu grup oyun, sohbet ya da arkadaş çevresiyle iletişime geçmek amacıyla yoğun bir biçimde sanal ortamlarda yer almaktadır. Çocuklar arasında İnternet kullanımının artması çoğu zaman aile içi ilişkilerin zayıflamasına ve bununla birlikte çocukların iletişim kurmak, sosyalleşmek amacıyla internete girme eğiliminde oldukları ileri sürülmektedir. Yapılan araştırmalar, ebeveynleri çalışan çocukların, sosyalleşme yönünden zayıf kaldıkları için, bu ihtiyaçlarını internete girerek giderdiklerini göstermektedir (Bayraktutan, 2005). İnternet bağımlısı olarak kabul edilen bireylerin yalnızlık düzeylerinde artış meydana geldiği ve yalnızlığın internet kullanımını arttırdığı görülmektedir.

İnternet kullanımında aşırıya kaçan bireyler, ruhsal yalnızlaşma sorununun yanı sıra çevresine hatta ailesine yabancılaşarak; yalnızlaşan toplumlar ortaya çıkmaktadır. Özellikle iletişim teknolojilerinin yalnızlaştırıcı etkisi, insanı toplumdan soyutlayarak, hayattan uzak tutan bir özellik taşımaktadır. Bu durumun neticesinde de sosyal, psikolojik sorunlar baş göstermektedir (Güleç, 1991:32).

İletişim teknolojilerinin esiri haline gelmiş bir birey, kendini toplumdan soyutlamakta ve kendisine yarattığı sanal dünyanın içine hapsolmektedir. Gerçek yaşantıda kurulan ilişkilerin sanal ortamlara taşınmasının sonucunda, insanlar sanal topluluklar arasında yer almaktadır. Bu yeni sosyalleşme mekânları, gerçek olmadıklarından ötürü, tüm duygu ve düşünceler ikon ve işaretler yoluyla ifade edilmektedir. Yüz yüze iletişimin bir alternatifi olarak düşünülen sanal iletişimde kurulan ilişkiler, bireylerin gerçek yaşamdaki ilişkilere yabancılaşmasına neden olmaktadır. İnsanlar artık, yüz yüze iletişim için harcadıkları zamandan daha fazlasını, mobil iletişim araçları yada bilgisayarlar aracılığıyla gerçekleştirdikleri iletişim için harcamaktadırlar (Aktaş ve Çaycı, 2012, s. 6). Bu nedenle iletişim teknolojilerindeki gelişmeler olumlu yönlerinin yanı sıra, sosyal ilişkileri olumsuz yönde etkileyebileceği söylenebilmektedir.

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

Çocuk-Genç ve Erişkin Psikiyatristi Prof. Semerci: **Varlığımız sadece sanal ortamda ise varlığımızı sorgulamamız gerekiyor**

Yüz yüze iletişim ve paylaşım gelişim için gereklidir. Eğer sanal iletişim canlı iletişimin çok üstüne çıktıysa yanlış yoldasınız demektir. Yaşamı kaçırmak bir yana, gerçekte olan bağlantınız kopabilir.

"Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma" konulu "Dosya" sayfalarımıza, Prof. Dr. Bengi Semerci de gönderdiği değerlendirme yazısıyla katkı verdi. Prof. Dr. Semerci, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezuniyetinden sonra "Erişkin psikiyatristi, "Çocuk ve ergen ruh sağlığı" uzmanlık eğitimleri alıp Hacettepe Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalıştı. 2000 yılında Ankara'dan ayrılarak çalışmalarını İstanbul'da sürdüren Semerci, Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Anabilim Dalı başkanlığı, Yeditepe Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yaptı. Marmara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nde, Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde yüksek lisans dersleri verdi. Halen İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi Psikoloji bölümünde ders vererek öğretim üyeliğine devam eden Semerci, akademik çalışmalarının yanı sıra serbest hekimlik, aile ve kurum eğitimleri, kurumsal danışmanlık da yapıyor. Yürüttüğü eğitim çalışmalarını tek çatı altında toplamak üzere 2007'de Bengi Semerci Enstitüsü'nü kuran Semerci, hekim olarak çocuk, genç ve erişkin hastalarını tedavi ve takip etmenin dışında, halk eğitimi ile bireysel ve kurumsal danışmanlık veriyor, kitap ve yazı çalışmalarının yanı sıra sosyal projelerde aktif olarak yer alıyor.

Çocukların yaygın olarak dijital medya ortamında büyüdüklerine işaret eden Semerci, "Şikâyet olmadan, zaman kısıtlaması olmadan, sözünüz kesilmeden ve umduğunuzdan daha çok kişiye kendinizi anlatmak sanal ortamda mümkün olabilmektedir" dedi.

"İnsanlar, artık komşuyu pencere arasından gözlemek, kapıyı dinlemek, birini bulup dedikodu etmek ya da dinlemek yerine sosyal paylaşım ağlarını kullanabiliyorlar. Böylece zaten var olan dikizleme ve dedikodu kültürü, sosyal medya sayesinde yaygınlaşmış ve kabul görür hale gelmiştir" ifadesini kullanan Semerci, sosyal medyanın çoğalmasının yarattığı sorunlara da dikkat çekti.

Çocuklar günümüzde yaygın olarak dijital medya ortamında büyüyorlar. Kişisel ve sosyal gelişim alanlarının önemli bir kısmını cep telefonları, mesajlar, sosyal iletişim ağları, interaktif oyunlar ve on-line videoların oluşturduğu sanal gerçeklik kaplıyor. Gençlerin büyük bir bölümü hayatlarını çevirimci (on-line) yaşıyor. Bu oran gittikçe artıyor. Bu durum her yaş grubu için farklı sorunları da beraberinde getiriyor. 0-3 yaş için hiç gerekli olmayan dijital dünya onların dil gelişimi başta olmak üzere gelişimlerini engellerken, daha üst grubun da belli oranlarda gelişimlerinde gerilikler yaratabiliyor. Yine her yaş grubunda başta aileleri olmak üzere, arkadaşları ve çevreleri ile olan iletişim ve etkileşimlerini azaltarak onların öğrenmelerinde önemli bir olumsuz etken oluyor. Oysa tüm ürünler öğrenmelerini arttırdığı reklamları ile piyasaya sürülüyor. Yine tüm yaşlarda ürünlerin pazarlanması için çocuklar yeni bir müşteri verisi oluşturuyor, tanımadıkları bir çevreyle etkileşimde tehlikelere açık hale geliyorlar.

Sosyalleşme, genellikle başka insanlarla bir arada olmak olarak

düşünülür. Oysa sosyalleşme sadece insanlarla bir arada olmak anlamını taşımaz. İnsanların başka insanların hayatlarını merak etmeleri ve kendi hayatlarının ayrıntılarını anlatmak istemeleri çok eski bir kavramdır. Komşuyu izlemek, gideni-geleni merak etmek, magazin haberleri, kendini görünür kılmak, otobüs yolculuğunda yanında oturan tanımadığın kişiye kendinle ilgili çok özel bilgileri aktarmak ve onların yaşamlarını öğrenmeye çalışmak uzak olmadığımız davranışlardır. Bazı insanlar her zaman kendi hayatlarını anlatmaya ya da başka insanların hayatlarını merak etmeye eğilimli olmuştur. Son yıllarda internetle birlikte bunu daha geniş kitleyle yapma imkânı ortaya çıkmıştır. Böylece başka insanlara evlerinin kapılarını açma ve onların açtıkları kapılardan evlerinin içine girme olanağını buldular. Artık komşuyu pencere arasından gözlemek, kapıyı dinlemek, birini bulup dedikodu etmek ya da dinlemek yerine sosyal paylaşım ağlarını kullanabiliyorlar. Böylece oluşan dikizleme ve dedikodu kültürü yaygınlaşmış ve kabul görür hale gelmiştir. İstatistikler Türkiye'de facebook giren sayısının birçok ülkeden yüksek olduğunu gösteriyor.

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

Ama sayıdan daha önemlisi bu kitlenin sosyal-demografik özellikleri ve kişisel yapılarıdır. İstatistik bilgileri bunları içermiyor. Sosyalleşme olanağı daha az olan kitleler mi giriyor, birebir ilişki kurma şansı az olanlar mı giriyor? Hangi yaş grupları ve hangi cinsiyettekiler daha çok kullanıyor? Kullanıcıların kullanım amaçları, sıklıkları ve şekilleri nasıl? Bu soruların yanıtlarının bilinmesi ve değerlendirilmesi gerekir. Bu değerlendirmeleri yaparken o ülkenin, bölgenin kültürü de göz önüne alınmalıdır. Bazı kültürlerde insanlar diğerlerinin özelini öğrenmeye, onları dinlemeye ve kendilerininkini aktarmaya daha eğilimlidirler. Bizim kültürümüz bu özelliklere sahiptir. Bu nedenle de sanal ortamın getirdiği, görünmeden, yüzüne bakmadan tüm bunları yapabilme yetisine kavuşmak daha çok önemsenmiştir. Sosyal medya kullanıcılarının hepsini aynı grupta toplamak mümkün değildir. Bazıları çok yoğun hissettikleri kendini anlatma ihtiyacı için oradalar. Şikâyet olmadan, zaman kısıtlaması olmadan, sözünüz kesilmeden ve umduğunuzdan daha çok kişiye kendinizi anlatmak sanal ortamda mümkündür.

Bir başka grup olan, olduğundan farklı tanıtmak isteyenler, kendilerini olduğu gibi tanıttıklarında kabul görmeyeceğini düşünenler için sosyal medya bir fırsat olmuştur. Tüm bunların dışında sosyal medyanın kurumsal tanıtım, sosyal projeler ve reklam için çok iyi bir platform olduğu da açıktır. Eğer çok insanlarla ilişki kuramayacağınız bir ortamda yaşıyorsanız, ya da ruhsal yapınız nedeniyle insanlarla ilişki kuramıyorsanız sosyal medya sizin için bir imkândır. Hayata bağlayan bir araç olabilir. Diğer yandan sosyal medyanın çoğalmasının yarattığı sorunlar var. Birincisi yüzüzlüğü artırıyor. Orada başka birisi olabiliyorsunuz. Bir de başkasıyla konuşurken söyleyemeyeceğiniz her şeyi orada rahatlıkla söyleyebiliyorsunuz. Bunlar tehlikeleri artırıyor. Orada kimliksizleşmeye başlıyorsunuz. Tedbiri elden bırakıyorsunuz. Toplumun hareketlerimize getirdiği sınırlamalar vardır. Ahlak kuralları, sosyal kurallar gibi. Sosyal medya bütün bu sınırları kaldırıyor. Doğru-yanlış, günah-sevap, ahlaklı-ahlaksız... Bu kavramların dışına çıkma olanağı veriyor. Sosyal medya ile birlikte 2008 yılında over share yani "aşırı paylaşım" sözlüklere girmiştir. Çok paylaşmak ise bireyselliği ve narsisizmi destekleyen ve artıran bir süreçtir. Orada paylaşmanın tatmin vermesi için izleyicileriniz olmalıdır. Sizi izleyenler çoğaldıkça, takip etmeleri için daha fazlasını vermeye başlıyorsunuz. Sonuç olarak egonuz okşanır. "Ne kadar çok kişi takip ediyorsa o kadar iyiyim" duygusunu beslenir ve narsisizme yol açar.

- Popülarite arttıkça arkadaş sayısı, takip eden sayısı artıyor.
- Seyircisiz paylaşım olmaz
- Popülarite arkadaşlıkta önemli bir itici güç
- Sayı arttıkça yalancı kahramanlar oluşuyor. Bu yeni kahramanların yüzleri, kimlikleri yok. Zaten gelen şöhrete güvenip ortaya çıktıklarında, kimliklerini açıkladıklarında aynı hızla kayboluyorlar. TV gibi sosyal medya da artık kendi kısa süreli şöhretlerini oluşturuyor. Bazı insanlar için sosyalleşme aracı olabiliyorken, diğer yandan çoğunluk için sosyal medya yüz yüze iletişimi azaltıp yalnızlığı artırıyor. Sosyal medya ile birlikte hayatımıza yeni başka kavramlar da girdi.

Örneğin;

- Sosyal medya bağımlılığı adını verdiğimiz bir hastalığımız oldu. İnternette, sosyal medyaya ulaşamadığı yerlere gitmeyen, bu nedenle yaşamını kısıtlayanlar var. Ulaşamadığı zaman yoksunluğa, depresyona girenler var.

- Sosyal medya devrimlerimiz oldu. Kitleleri harekete geçiren, büyük sosyal olayları örgütleyen platforma dönüştü. Ama her sosyal örgütlenme olumlu olmuyor. Söylenti yayarak kitleleri felakete sürüklemek mümkün.

- İş yerlerinde çalışanlar arası huzuru bozma, şirket bilgilerinin paylaşımı gibi yeni riskler oluştu. Bir çok şirket sosyal medyayı kullanırken, çalışanlarının sosyal medya kullanımını kısıtlamaya, kontrol etmeye, kurallar koymaya başladı.

- Gazetelerin üçüncü sayfalarında internetten tanıştı diye başlayan cinayet, tecavüz, şantaj haberlerini okuyoruz. Sosyal medyadan gençlerin, çocukların örgütlere, çetelere katılmaları, uyuşturucu alımları yeni birer sektör haline geldi. Yeni suçlar türedi. İnternet suçlarından korunmak için yasalar kadar, kendimizi ve çocukları korumayı öğrenmek de gerekmektedir.

Normal koşullarda paylaşmayacağımız şeyleri sanal ortamlarda paylaşmamalıyız. Kendimizi korumak için dikkatli olmamız gerekiyor. Tehlikeleri riskleri bilip doğru kullanmayı öğrenmemiz gerekiyor. Orası evimizin içindeki açık bir tehlikedir. Sınırları ortadan kaldırır, oysa her zaman bazı sınırlar olmalıdır. Hayatımızın her alanında sınırsızlık, kuralsızlık her zaman sorundur.

Gerekli durumlarda sosyal medyayı kullanıp, gerçek iletişimden kopmamak gerekir. Çünkü yüz yüze iletişim ve paylaşım gelişim için gereklidir. Eğer sanal iletişim canlı iletişimin çok üstüne çıktıysa yanlış yoldasınız demektir. Yaşamı kaçırmak bir yana, gerçekle olan bağlantınız kopabilir. Her şeyden önce varlığımız sadece sanal ortamda ise durup varlığımızı sorgulamamız gerekiyor.

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Özen: **Yalnızlık, teknolojik gelişmelerin bir sonucu ve kişileri karamsarlığa sürükleyebilir**

“Sanal alem birbirlerini önceden tanıyan bireyler arasında sınırlar oluşturarak bireyleri teknolojik yalnızlığa iter” diyen Özen, sanal bağların zayıflığına dikkat çekip sosyal ağlarda en yaygın olan davranışın “yalancılık” ya da “aldatma” olduğunun altını çizdi.

“Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma” konulu “Dosya” sayfalarımızın sorularını, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dekanı İİBF Yönetim Bilişim Sistemleri Bölüm Başkanı Prof. Dr. Üstün Özen uzun uzun yanıtladı.

Özen, Erzurum, Erzincan ve Ankara illerindeki üniversitelerde öğrenim gören 717 ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrenci üzerinde yapılan “Yalnızlık Olgusu ve Sanal Sohbetin Yalnızlığın Paylaşımına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma” çalışmasında, sanal sohbetin yalnızlık ile ilişkisi araştırıldı ve elde edilen sonuçlar analiz edilip yorumlandı. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi’nde yayınlanan çalışmada, sanal sohbet ortamlarına katılım, sanal sohbet ortamlarını kullanmayı etkileyen etkenler, sanal sohbet ortamlarının olumlu ve olumsuz etkileri ve bu ortamda kurulan arkadaşlıkları ele alındı.

Öncelikle “Sanal gerçeklik” ve “Sanal yalnızlık” kavramlarını tanımlayan Prof. Dr. Özen, sanal ortamda fazla vakit geçirme sonucu kişilerin gerçek dünyadan koptuğu, kendilerine ait bir dünya yarattıkları, aile, akraba ve gerçek arkadaşlarına yabancılaştıklarına değindi. Özen, “Günümüz insanları arasında en bilindik ruh durumu haline gelen yalnızlık ya da tek başınalık, artan teknolojik gelişmelerin bir sonucudur ve kişileri içinden çıkılmaz bir karamsarlığa sürükleyebilmektedir” vurgusu yaptı. Bireylerin internet kullanarak sanal alemde fazla vakit geçirmelerinin, suni çevrim içi ilişkilere yönelmeleri, beraberinde bireylere yalnızlığı getirdiğini ifade eden Özen, sanal alemin birbirlerini önceden tanıyan bireyler arasında sınırlar oluşturarak bireyleri teknolojik yalnızlığa iteceği uyarısında bulundu.

Sosyal medyanın, gerçek hayatta oluşturulan sosyal aktivitelerin ve sıkı bağların yerini aldığına işaret eden Özen, sanal bağların, yapısı ve özellikleri itibarıyla gerçek bağlardan daha zayıf olduğunu belirtti. Sosyal ağlarda en yaygın olan anti sosyal davranış biçiminin, yalancılık ya da aldatma olduğunu aktaran Özen, sosyal ağların insanları oldukları gibi görünmeme, ofansif davranışlar sergileme, sahte ve yapmacık davranma konusunda bireyleri cesaretlendirdiklerini söyledi.

-“Sanal gerçeklik” ve “Sanal yalnızlık” nedir?

-“Sanal gerçeklik”, yazılımlar aracılığıyla bir bilgisayarın içinde oluşturulan sanal alem olarak tanımlanabilir. Ya da gerçek dünyanın bilgisayarda dijital olarak modellenmesidir. Sanal gerçeklik uygulamaları, kullanıcılarına bilgisayar tarafından yaratılmış yapay dünyaya girebilme, orada çeşitli deneyimler yaşama ve orayı yönlendirebilme olanağı sağlar. Sanal alemin en tipik özelliklerinden biri bu alanda vücutsuz iletişimin yapılabilmesidir. Ancak sanal alemde vücudun bulunmaması iletişime engel teşkil etmez aksine, zengin bir iletişim olanağı sağlar. Sanal yalnızlık ise bireylerin yüz yüze iletişimin hâkim olduğu sosyal hayattan kopup, adeta bu sanal dünyanın içine hapsolünmeleridir diyebiliriz.

İnsanoğlunun araştırma, keşfetme, bulma ve yenileme dürtüleri sonucunda iletişim ve ulaşım son derece kolaylaşmakta ve dünyamız git gide büyük bir köy haline gelmektedir.

Ancak gelişen teknoloji, ulaşım ve iletişim kolaylığına rağmen insanoğlu büyük bir yalnızlığa sürüklenmektedir. Yoğun iş ve yaşam temposu nedeni ile akrabalara, arkadaşlara yeterince zaman ayıramamakta ve ilişkiler zedelenmektedir. Batı toplumlarına nazaran aile ve arkadaşlıklara önem veren toplumumuzda bu zedelenmelerin etkisi daha fazla hissedilmektedir.

Artık hemen her evde yer alan bilgisayarların yaşamlara girmesi bu yalnızlığı bir nebze olsun azaltsa da kişileri asosyalliğe sürüklemektedir. Sanal ortamda daha fazla vakit geçirme sonucu kişiler gerçek dünyadan kopmakta adeta kendilerine ait bir dünya yaratmakta, aile, akraba ve gerçek arkadaşlarına yabancılaşmaktalar. Gerçek yaşamda daha çekingen olan kişiler ise sanal ortamda daha rahat hareket etmekte, rahat paylaşımlar yapabilmekte ve sanal ortamda arkadaşlıklar kurmada daha başarılı hale gelmektedirler. Dahası, insanlar sanal alemde duygusal paylaşımlara girmekte duygusal sanal birliktelikler kurmaktadır.

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

Kurulan bu tür arkadaşlıklar ve yakınlıklar örf, adet, gelenek ve göreneklerin öneminin büyük olduğu toplumumuzda bir kısım çatışmaları da kaçınılmaz hale getirmektedir.

Günümüz insanları arasında en bilindik ruh durumu haline gelen yalnızlık ya da tek başınalık, artan teknolojik gelişmelerin bir sonucudur ve kişileri içinden çıkılmaz bir karamsarlığa sürükleyebilmektedir. Yalnızlık duygusu, özellikle genç bireylerde sağlıklı gelişimi önleyen bir faktör olabilir. Gerçek hayatta, anlamlı sosyal ilişkilerin kurulması sağlıklı gelişim için temel aşamadır. Bu aşamada başarılı olan bireyler yaşamlarının kontrollerini ellerinde tutabilirler. Başarısız olan bireylerde ise bu durum yaygın bir yalnızlık duygusuna sebep olur. Kişiler, bu ruh durumu ile başa çıkmanın yollarını aramaya başlarlar. Bireylerin arasına giren teknolojik dünya aynı zamanda bu durumu kendi lehlerine çevirebilen kişiler için yalnızlıktan bir kaçış yolu haline de gelebilmektedir.

Yoğun iş yaşantısı nedeniyle günlerini masa başında geçiren insanların monotonluktan sıkılarak kendilerine yeni uğraşlar, yeni çıkış yolları aramaları kaçınılmaz gibi görünmektedir. Yalnız bireyler, internet ortamına yönelerek potansiyel arkadaşlar aramaya başlarlar. Dolayısıyla, sanal dünya gerçek yaşamda sosyal olmayan ya da olamayan bireyler için de yeni fırsatlar sağlıyor denilebilir.

-Sanal bir dünyada yaşayan insanlar gittikçe bir yalnızlaşma mı yaşıyor? Yoksa yalnızlaştığımız için mi sosyal medyanın içindeyiz? Kullandığımız sanal ortamlarda kendi yalnızlığımızı yaratmamak için nasıl hareket etmeliyiz?

-Aslında insanlar hem yalnızlaştığı için İnternet ve sosyal medyanın içerisinde, hem de İnternet ve sosyal medya insanları yalnızlaştırmakta diyebiliriz. Akademik araştırmalar her iki durumu da destekleyen sonuçlar ortaya koymaktadır.

İlk varsayımı ele alırsak, İnternet ve sosyal medya kullanımı bireyleri gerçek dünyadan uzaklaştırarak onları aidiyet duygusundan ve gerçek dünya

etkileşimlerinden mahrum kılabilir denilebilir. Bireylerin internet kullanarak sanal alemde fazla vakit geçirmeleri, suni çevrim içi ilişkilere yönelmeleri, beraberinde bireylere yalnızlığı getirir. Hatta sanal alem birbirlerini önceden tanıyan bireyler arasında sınırlar oluşturarak bireyleri teknolojik yalnızlığa iter. Güçlü bir iletişim aracı olan sosyal medyanın, gerçek hayatta oluşturulan sosyal aktivitelerin ve sıkı bağların yerini aldığı; insanların gerçek sosyal yaşamdan ayrılarak sanal sosyal aktivitelere yönelmeye başladığını söyleyebiliriz. Ancak sanal bağların, yapısı ve özellikleri itibarıyla gerçek bağlardan daha zayıf olduğunu da belirtmek gerekir. Ayrıca, sosyal medyada çok fazla zaman geçirmenin eğitsel performansın azalması, ev dışındaki sosyal aktivitelere daha az zaman ayrılması ve bireylerin ebeveyn ve arkadaşları ile ilişkilerinin zayıflaması gibi sonuçlar doğurduğu da söylenebilir.

İkinci varsayımı, yalnız bireylerin sosyal davranışlarının sürekli olarak çevrimiçi geliştigi ve yalnız bireylerin, daha çok çevrimiçi arkadaş edindikleri ve çevrimiçi arkadaşlıklarıyla tatmin oldukları, sosyal medyayı daha çok kötü ruh hallerini düzeltmek için kullandıkları ve sonuçta bu kişilerin günlük işlerinde sıkıntılara sebep

olduğu düşüncesi üzerinde şekillendirebiliriz.

Yalnızlık, bireyin sosyal ilişkiler ağı daha dar olduğunda veya kişinin herhangi bir durumda arzu ettiği kadar tatmin olması durumunda ortaya çıkar. Yalnız bireyler, aidiyet duygusunu tatmak, arkadaşlıklar kurmak ve sosyal hayatlarını geliştirmek, aktif olabilmek için sosyal medya gruplarına katılırlar. Sonuçta, sanal sosyal etkileşim özellikle yalnız olan bireyler için çekici olabilecek çevrimiçi yollara döner.

Yalnız insanlar yalnız olmayanlara nazaran sosyalleşmede daha fazla çekingen, endişeli ve utangaçtırlar, reddedilme konusunda hassastırlar ve sosyal yetenekleri zayıftır. Arkadaşlık kurma, sosyal aktivitelere katılım ve herhangi bir gruba katılma konularında zorluk çekerler. Dolayısıyla, İnternet ve sosyal medya, yalnız bireylerin diğer kişiler ile etkileşim kurmaları için ideal bir sosyal çevre sağlar. Sanal alemde fiziksel varlığın olmaması, kişilerin bu ortamlarda rahatça dolaşabilmeleri, bu bireylere iletişim kuracakları kişi ya da kişileri seçme olanağı verir ve seçtikleri kişilere gönderecekleri mesajı hazırlama, saatini belirleme imkânı

sağlayarak kullanıcılara sosyal etkileşimi kontrol edebilmesi şansı verir. Bu durum sosyal medyanın cazibesini artırır. Disinhibisyon da denilen kişinin hareketlerini kontrol etmesine yardımcı olan utanma ve mahcup olma duygularının kaybolmasına yol açar. Kendini ifade etmek, samimiyet ve sosyal özellikleri geliştirmek ve denemek için de uygun bir ortam sağlar.

Sosyal medya, aynı zamanda yalnız bireylerin yalnızlıktan kaynaklanan streslerini azaltmak ve kısmen de olsa olumsuz duygularını gidermek amacıyla yöneldikleri bir kaçış yolu olarak da görülebilir.

Günümüzde çekirdek aile kavramının bir çöküntüye uğraması ve yerini dijital aileye bırakması nedeniyle özellikle çocuklar bundan etkilenip yalnızlığa itiliyor. Aile-akraba ve arkadaşlar arası iletişime ilk darbe televizyonların her eve girmesiyle vuruldu. İkinci ve en büyük darbeyi ise İnternet, sosyal medya ve mobil iletişim araçları vurmuştur. Ailedeki her bireyin en az bir mobil aygıtı olduğu ve sürekli bunlarla uğraştığı bir dünyada aile içi iletişimin neredeyse kopma noktasına geldiğini görmekteyiz. Bunun sonucunda ebeveynlerin daha az ilgi göstermesi nedeniyle, çocuklar sosyal medya, internet, video ve dijital oyunlara yönelmekte ve kendilerine sanal bir dünya kurmaktadır. Ruhsal durumu bozuk bireyler yetiştirmemek için en büyük görev ebeveynlere düşmektedir. Çocuklarla yüz yüze iletişim kanallarını açık tutarak onlara daha fazla zaman ayırmak çekirdek aileye geri dönüşü hızlandıracak ve daha sağlıklı bireyler yetiştirilmesine katkıda bulunacaktır.

-Sanal dünyanın içindeki sanal bireylerin ilişkilerinin sahte, yapay, yüzeysel bazen de saldırgan olduğu söylemlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Sosyal ağlar bunu tetikliyor mu?

-Gerçek sosyal hayattaki ilişkileri sanal dünyada olduğu gibi birebir yaşamak mümkün değildir. Hiç kimse bir sosyal ağda yazdığı "öpüyorum seni" ifadesinden gerçek hayattaki hazzı alabilir mi? Ya da bir arkadaşına sarıldığında hissettiği samimiyet ve sıcaklığı, bir kahkahanın, gülümsemenin

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

veya mahcubiyetin gerçekliğini, gözlerinin içine baktığında hissettiklerini, sanal ortamda yazdığı birkaç kelime ya da şekille anlatabilir mi? Tabii ki mümkün değil.

Unutulmamalıdır ki, sosyal ağlardaki ilişkilerde algı kanallarında bir takım yanılgılar, yanlış anlaşılmalarda, duygu aktarma eksiklikleri olması kaçınılmazdır. Yüz yüze iletişimde ise algı kanalları daha fazla olduğundan dikkat ve hassasiyet üst düzeydedir. Yüz yüze etkileşimde kanalların çokluğu ve hızlı olması iletişimin net olmasında önemli yer tutar. Sanal ortamda kurulan iletişimlerde ise duyumsal ifadelerin eksikliği, iletişimde kopukluklara, yanlış anlamalara sebebiyet vermektedir. Bu durum sanal dünya iletişimlerinde yapaylık ve yüzeysellik olarak görülebilir.

Sosyal ağlarda kurulan ilişkiler ve paylaşımlarda, olumlu deneyimler sağlayan ve ilişkiler hakkında güven ve pozitiflik sunan ve ilişkinin sağlığı açısından gerekli görülen davranışlar olarak tanımlayabileceğimiz prososyal davranışlar kadar antisosyal davranışlar da dikkati çeker.

Sosyal ağlarda en yaygın olan anti sosyal davranış biçimi, yalancılık ya da aldatmadır. Aldatıcı iletişim, bireylerin, iletişim kurdukları kişi ya da kişileri bilerek ve isteyerek kendileri hakkında farklı düşüncelere sahip olmalarını sağlamaya çalışmaları ve bu yönde davranış sergilemeleridir. Yüz yüze yapılan görüşmelerin aksine sanal ortamda fiziksel görünüş ve jestlerin olmaması kişilerin birbirlerini aldatmalarında kolaylık sağlar. Sanal alemde kişiler fiziksel görünüşleri, isimleri, yaşları, cinsiyetleri meslekleri ve ekonomik durumları gibi konularda yanlış bilgiler vererek farklı imajlar yaratabilirler. Bu da sosyal ağlarda çoğu kez güven duygusunu zedeleyici sonuçlar doğurabileceği gibi psikolojik travmalar ortaya çıkmasına da neden olabilir.

Sosyal ağlarda kurulan ilişkilerde ve paylaşımlarda bireyler eleştirel, saldırgan hatta tehditkâr durumlar da sergileyebilmektedirler. Yüz yüze ilişkilerde yapılması çok da mümkün olmayan davranış şekillerini bu ortamlarda rahatlıkla sergileyebilirler.

Ancak bir de olumlu tarafından bakarsak, bireyler maruz kaldıkları saldırılara karşı sessiz kalabilecekleri gibi kolayca ortamı terk edebilir, aldıkları bir iletiyi görmezden gelebilir ve cevap vermeyi geciktirebilirler. Bu davranış şekilleri, bireylere ilişki içinde oldukları kişiler ile aralarında olan sosyal mesafeyi düzenleme olanağı verir. Yüz yüze iletişim ortamında ortaya çıkabilecek birçok olumsuzluk yaşanmamış olur.

Sonuç olarak, sosyal ağların insanların oldukları gibi görünmeme, ofansif davranışlar sergileme, sahte ve yapmacık davranma konusunda bireyleri cesaretlendirdiklerini söyleyebiliriz. Örneğin insanlar düşüncelerine katılmadığı ya da sevmediği bir siyasetçi, sanatçı, sporcu vb. hakkında rencide edici, küfürlü, tehditkâr ifadeleri çok cesur bir şekilde sosyal medyadan paylaşabilmektedirler. Bu insanların yüzde kaç o kişilerle yüz yüze geldiğinde aynı davranışı sergileyebilir? Ya da bu bir demokratik hak mıdır? Ya da tam tersi inanmadığı halde şirin gözükme için gerçek düşüncelerini yansıtmıyor mu? O zaman sosyal medya insanları ikiyüzlüleştiriyor diyebilir miyiz acaba? Bunlar her insanda olması gereken kardeşlik, adalet, sevgi, saygı, hoşgörü, dostluk gibi insani değerleri zayıflatmıyor mu? Bu soruların cevaplarını da okurlara bırakalım.

-Sanal ortam ve sosyal medyada paylaştığımız hangi bilgi ve veriler, nasıl bir önem taşıyor?

-İnsanlar sosyal ağlar aracılığıyla her türlü fotoğraf, bilgi ve özel anlarını fütursuzca paylaşıyor. Dijital olarak yayınlandığı andan itibaren hiçbir bilginin yok edilemeyeceğini bilmesi gerekiyor insanların. Google'ın CEO'luğunu da yapan Eric Schmidt şöyle özetliyor durumu: "Sosyal paylaşım sitelerine koyduğunuz fotoğraflar ve yayımladığınız kişisel bilgilerinizden, ileride çok rahatsızlık ve pişmanlık duyacaksınız. 14 adet fotoğrafınız olduğu sürece sizin kim ve hangi ülkeye mensup olduğunuzu öğrenebilecek teknolojiye sahibiz. Ayrıca; Google ve diğer büyük arama motorlarında geriye dönük dijital geçmişler hiçbir zaman silinmiyor."

Schmidt ayrıca, gençlerin sanal aleme döktükleri kişisel bilgi ve fotoğrafların iş arayacakları zaman bir utanç meselesine dönüşebileceği ve başlarına bela olabileceği yönünde de uyarıda bulunuyor. Gençlerin sanal alemde yayınladıkları bilgilerin önemini tam kavrayamadıklarını belirten Schmidt, ileriki yaşlarda bu kişilerin kimliklerini bile değiştirmek isteyebileceklerini söylüyor.

Bu ifadeler insanların ne yapması gerektiği konusunda önemli ipuçları vermektedir. Sosyal medyada paylaşılan her fotoğraf, her yazı, her video toplanmakta, saklanmakta ve işlenmektedir. Bu veriler insanların, firmaların ve devletlerin eline geçmekte ve ticari ya da başka amaçlarla kullanılabilir. Aslında buna dijital fişleme de diyebiliriz. Örneğin, bir arama motorunda arama yapmak için kullandığınız bir anahtar kelime kişilerin ilgisinin ne olduğunu belirlemek için kullanıldığından bir sonraki aramanızda buna yönelik reklamları görmemizin nedeni budur. Sosyal medya kullanıcıları genelde üye olup kullandıkları bu ortamlar için herhangi bir ücret ödemez. Firmaların bu hizmeti "hayırına" vermeyeceklerini gözönüne aldığımızda toplanan bilgilerin reklam şirketlerine satıldığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Sosyal ağlarda konum bilgilerini paylaşan insanlar acaba kendilerini nasıl bir tehlikenin içine attıklarının farkında mı? Birçok kullanıcı sosyal ağlarda ne tür sonuçlar doğurabileceğini düşünmeden kimlik bilgilerini, adresini, çalıştığı işyeri bilgisini paylaşmaktadır. Ancak bu bilgilerin takip edilip, günün birinde başımıza iş açabileceği fikri kimsenin aklına gelmiyor. WordStream Internet Marketing'in yakın zamanda yaptığı bir araştırmaya göre, bunun sebebi "bilinçsiz paylaşım". Araştırma, sosyal medya üzerinden yaklaşık 2 milyar kişinin bilgilerine rahatlıkla ulaşılabileceğini gösteriyor. Araştırmadan çıkan bir diğer çarpıcı sonuç ise, Facebook kullanıcılarının yüzde 23'ü gizlilik ayarlarını kullanmıyor ve yüzde 7'si sokak adına kadar ev adresini paylaşıyor.

Bilindiği üzere son zamanlarda Dropbox, iCloud ve Google Drive gibi kullanımı giderek yaygınlaşan bir bulut teknolojisi var. Birçok kullanıcı getirdiği riskleri düşünmeden her türlü fotoğraf, bilgi ve belgeyi bulut üzerinde saklamaktalar. Daha önce de dediğimiz gibi dijital olarak yayımlanan hiçbir bilgi tam olarak güvende değildir ve 2014 Eylül ayında yaşanan iCloud hacklenmesi buna en güzel örnektir.

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

Yalnızlık Olgusu ve Sanal Sohbetin Yalnızlığın Paylaşımına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma

Üstün Özen, M. Burçin Korukçu Sarıcı

Yalnızlıkla Internet arasındaki ilişki konusunda çok sayıda ampirik çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda Yalnızlık ve internet kullanımı arasındaki ilişkiyi açıklamak için iki farklı hipotez kullanılmıştır. Birinci hipotez, aşırı internet kullanımı yalnızlığa sebep olur ve yalnız bireylerin interneti muhtemelen daha aşırı olarak kullanmasıdır (Morahan ve Schumacher; 2003; 659).

İnternet Kullanımı Yalnızlığa Sebep Olur

Yukarıda bahsettiğimiz bu iki hipotezden "internetin yalnızlığa sebep olduğu" görüşünü benimseyen araştırmacılar, sanal alemin kişilerin gerçek yaşam ile bağlantısını kestiği görüşünde birleşirler. Bu araştırmacılara göre internet kullanımı bireyleri gerçek dünyadan uzaklaştırarak onları aidiyet duygusundan ve gerçek dünya etkileşimlerinden mahrum kılarlar. Bireylerin internet kullanarak sanal alemde fazla vakit geçirmeleri, suni çevrim içi ilişkilere yönelmeleri, beraberinde bireylere yalnızlığı getirir. Hatta sanal alem birbirlerini önceden tanıyan bireyler arasında sınırlar oluşturarak bireyleri teknolojik yalnızlığa iter. Bu hipotezi destekleyen en kesin varsayım sanal alemdeki ilişkilerin gerçek yaşamdakilere kıyasla zayıf ve yüzeysel olmasıdır. Bu tartışmanın desteklenmesi, internet kullanımı ile sonuçlanan yalnızlıktaki artışın belgelendiği HomeNet çalışmasında sağlanmıştır Kraut ve diğerleri; 1998; 1017-1031.) HomeNet çalışması, 169 bireyi içeren 93 aileye iki yıl boyunca bedava veya ucuz bilgisayarla eğitim verilerek ve internet erişimi sağlanarak yapılmıştır. Katılımcılar, hem internet kullanımına başlamadan bir yıl öncesinde hem de internet kullanımına başladıktan sonra internet kullanımlarının gözlemlenmesine ve bireylerin psikolojik ve sosyal özellikleri hakkında kişisel rapor sağlanmasına izin vermişlerdir. Araştırmacılar, yalnızlık durumundaki artışları ve aile içi iletişimin azalmasını, internet kullanımının artışı ile alakalı olan sosyal aktiviteler, mutluluğa ve bireyin sosyal iletişim ağındaki bir takım kişilere bağlanmışlardır. Bu konu üzerinde yapılan diğer çalışmalarda da internet kullanımının sosyal ilişkiler üzerindeki etkisi doğrulanmıştır. Örneğin Stanford enstitüsünde yapılan bir çalışmada temsili örnek olan 4113 yetişkin Amerikalının internet kullanımı ile toplumsal yalnızlığın arttığı tespit edilmiştir. O'Toole'un (2000) yaptığı araştırmada bir haftada beş saatten daha fazla internet kullanan bireylerin dörtte birlik kesiminin, internetin bireylerin ailelerine ve arkadaşlarına ayırmaları gereken zamanı azalttığına inandıkları; bunların %10'unun ise internet yüzünden ev dışı aktivitelere daha az katıldıklarına inandıkları saptanmıştır.

Ergenler üzerinde yapılan küçük bir araştırmada (Sanders ve diğerleri; 2000; 237-242), direkt olarak belirlenemese de ergenlerin fazla internet kullanmalarının, zayıf aile ve arkadaş ilişkileri ile alakalandırılabilceği sonucuna varılmıştır. B. Yalnız Hissetme İnternet Kullanımına Yöneltilir İkinci hipotez, yalnız bireylerin internetin sağladığı geniş sosyal ağ ve değişen internet ilişkilerinden dolayı internet kullanımıyla daha çok meşgul olduklarını savunmaktadır. "Yalnızlık, bireyin sosyal ilişkiler ağı daha küçük olduğunda veya kişinin herhangi bir durumda arzu ettiğinden daha az tatmin olması durumunda ortaya çıkar (Frieze ve diğerleri; 1979; 54). Yalnız bireyler, aidiyet duygusunu tatmak, arkadaşlıklar kurmak ve sosyal hayatlarını geliştirmek, aktif olabilmek için bazı çevrimiçi sosyal aktivite gruplarına katılırlar.

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

Sosyal etkileşim özellikle yalnız olan bireyler için çekici olabilecek çevrimiçi yollara dönüşür. Birçok yalnız birey için, bu durum internet kullanımının artışına ve kişilerin yaşamlarında internet ile ilgili problemlerin doğmasına yol açar (Morahan ve Schumacher; 2003; 433).

Bu konuda yapılan çalışmalarda ilginç sonuçlar elde edilmiştir. Yalnız insanlar muhtemelen yalnız olmayanlara nazaran sosyalleşmede daha fazla çekingen, endişeli ve utangaçtırlar (Solano ve Koester; 1989; 126-133). Arkadaşlık kurma, sosyal aktivitelere katılım ve herhangi bir gruba katılma konularında zorluk çekerler (Horowitz ve Sales; 1979; 762-764). Muhtemelen bu insanlar diğer insanlar ile daha az samimidirler ve bu durumlarını açığa vururlar (Berg ve Peplau; 1982; 624-630). İnternet, yalnız bireylerin diğer kişiler ile etkileşim kurmaları için ideal bir sosyal ortam sağlar (Morahan ve Schumacher; 2003; 661). Sanal alemde fiziksel varlığın olmaması, kişilerin internette gizlice dolaşabilmeleri, kullanıcılara iletişim kuracakları kişi ya da kişileri seçme olanağı verir ve seçtikleri kişilere gönderecekleri mesajı hazırlama, zamanını belirleme imkanı sağlayarak sosyal etkileşimi kontrol edebilme imkanı sağlar. Bu durum internetin cazibesini artırır. Kısaca, hislerini açığa vurma, kendini ifade etme ve samimiyet kadar, sosyal özellikleri geliştirmek ve denemek için de uygun bir ortam sağlar. İnternet kullanımı, aynı zamanda yalnız bireylerin yalnızlıktan kaynaklanan streslerini azaltmak ve kısmen de olsa olumsuz duygularını gidermek amacıyla yöneldikleri bir kaçış yolu olarak da görülebilir. Ancak yalnız bireyler için internet kullanımı, az da olsa başarısızlık ihtimali içerir. Yalnız bireylerin iş, okul ve sosyal yaşamlarında internet kullanımından kaynaklanabilecek bozulma ve problemlere yalnız olmayan bireylere nazaran daha fazla maruz kaldıkları görülmüştür (Loytskert & Aiello, 1997; MorahanMartin & Schumacher, 2000; Young, 1998). Bu çalışmalar yalnız insanların online olarak daha fazla vakit geçirdikleri, daha fazla e-posta kullandıkları ve interneti duygusal destek amaçlı olarak kullandıkları, internet iletişiminin anonimliğinden hoşlandıkları için internet iletişimini yüz yüze iletişime tercih ettikleri ve internet iletişimlerini sakladıkları ifade

edilmektedir. Yalnız bireylerin, interneti diğerlerinden daha fazla kullanarak yalnızlık ile ilgili olumsuz ruh hallerini düzelttikleri tahmin edilmektedir. Sonuç olarak yalnız bireylerin diğerlerinden daha fazla internet kullanımları sonucu sanal ortamda hissettiklerini dile getirmede diğer insanlardan daha rahat oldukları tahmin edilmektedir (Morahan ve Schumacher; 2003; 663).

Sonuç

İnternetin yaşamımızda vazgeçilmez hale geldiği günümüz dünyasında, şüphesiz ki internetin beraberinde getirdiği yenilikler ve kolaylıklar da giderek önemli hale gelmiştir. Öyle ki artık kişiler internet üzerinden yaşamlarını kolaylaştıracak pek çok işlem yapabilmektedirler. İnsanlar sanal alemlerde arkadaş bulabilmekte, toplantılar yapmakta, kendilerine adeta yeni bir dünya kurmaktadır. İnternet kullanımı ve İnternet'in önemli bileşenlerinden biri olan sanal sohbet ortamlarının, bu ortamların en yaygın kullanıcısı durumundaki gençlerimizin yalnızlıklarının paylaşımında önemli bir araç olduğu, aynı zamanda içinde barındırdığı bağımlılık etkisi ile bir anlamda onları yalnızlığa da sürüklediği sonucuna ulaşılmıştır. İnternetin hızlı gelişimi ve yaşamlara hızlı şekilde girmesi ile oluşan yeniliklerin ve bu yeniliklerin getirisinin daha fazla araştırılarak gerekli önlemlerin alınması, gençlerin ve internet kullanıcıların bilinçlendirilmesi, gerekiyorsa bu konuda eğitim almaları sağlanmalıdır.

Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekan

Yardımcısı Doç. Dr. Bulunmaz:

Sanal ortamda uzun zaman geçirenlerin eksikliğini hissettiği en önemli olgu, “samimiyet ve paylaşım”

“Paylaşımın ve kişisel duyguların devreden çıktığı bir sürecin içine son sürat bir şekilde gidiyoruz” diyen Bulunmaz, teknolojinin kişileri dış dünyadan uzaklaştırması ve yalnızlığa sürüklemesine izin verilmemesi gerektiğine dikkat çekti. Bulunmaz, sanal ortamda bambaşka bir kimliğe bürünenlerin, gerçek hayatın izdüşümlerini kendi sanal hayatlarında yarattıklarını sanmalarını “üzücü ve travmatik” bir durum olarak değerlendirdi.

“Sanal gerçeklik, yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma” konusunu ele aldığımız “Dosya” sayfalarımıza Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekan Yardımcısı / Medya ve İletişim Sistemleri Bölüm Başkanı Doç. Dr. Barış Bulunmaz, sorularımızı yanıtlıyarak katıldı. Doç. Dr. Bulunmaz, sanal ortam ve sosyal ağların, sosyal yaşamından gerekli ve yeterli tatmini alan, kültürel anlamda belirli bir doygunluk seviyesine ulaşanlar için, bir “eğlence aracı”,

ya da belirli bir zaman dilimini geçirmek için tercih edilen “bir mecra” olarak düşünülebileceğini; gerçek yaşamdan kopan, kendini sadece sanal ortamlarda ifade edebilen ve burada bir kimlik yaratma endişesi içerisinde olan bireyler için ise, yaşam biçimleri, alışkanlıkları ve kimliklerini belirlemede etkili olduğunu belirtti.

“Paylaşımın ve kişisel duyguların devreden çıktığı bir sürecin içine son sürat bir şekilde gidiyoruz” diyen Doç. Dr. Bulunmaz, özellikle sanal ortam ve sosyal ağlar üzerinden sürdürülen bir iletişimin, zamanla kişinin kendisine yabancılaştığı ve yalnızlaştığı bir sürece dönüştüğü, kişinin kendi üzerinden kendisinin dışında bir kimlik inşa etmesine aracılık ettiğini anlattı.

Teknolojinin kişileri dış dünyadan uzaklaştırması ve yalnızlığa sürüklemesine izin verilmemesi gerektiğine işaret eden Bulunmaz, yüz yüze iletişimde sorunlar yaşayan, ancak sanal ortamda bambaşka bir kimliğe bürünenlerin, gerçek hayatın izdüşümlerini kendi sanal hayatlarında yarattıklarını sanmalarını “üzücü ve travmatik” bir durum olarak değerlendirdi.

Sosyal medyanın başına kocaman bir “A” harfi koyarak “Asosyal medya” dediğine değinen Bulunmaz, genelleme yapmanın yanlış olacağını ifade edip “Sanal ortamlarda uzun zaman geçiren kişilerin sanırım eksikliğini hissettiği en önemli olgu, ‘samimiyet ve paylaşım’. Kendilerini takip edenler ve takipçileri üzerinden tanımlayan, bir fotoğrafın beğenilmesi ya da eleştirilmesi üzerinden kendini programlayan veya yarattığı bambaşka bir kimlik üzerinden var olmaya çalışan insanlar bana inanın çok hüzünlü geliyor” diye konuştu.

Teknolojinin girdabında kaybolmak ve kendimize gerçek hayatın dışında bir dünya yaratmanın da kişilerin elinde olduğunu vurgulayan Bulunmaz, “İnsanlar, sosyal ağlardaki hesaplarında arkadaş listelerine tanımadığı kişileri ekleyerek, aslında kendi yalnızlıklarını daha da derinleştiriyorlar. O kişiler üzerinden kendilerine bir kimlik yaratıyorlar, kişi sayıları ve beğeniler üzerinden mutlu oluyorlar ya da üzülüyorlar. Aslında kalabalıklar içinde o kadar yalnız ve mutsuzlar ki...” saptamasında bulundu. Bulunmaz, konuya ilişkin görüşlerinin, “Sanal dünyanın içindeki sanal bireylerin ilişkilerinin yapay ve yüzeysel olduğu ve sosyal medyanın bunu tetikleyerek bireyleri asosyal bir yapıya büründürdüğü ya da asosyal kişilik özelliklerine sahip bireylerin kendilerini burada çok daha rahat hissettikleri” şeklinde özetlenebileceğini söyledi.

Bulunmaz söyleşiyi, “Hayaller ve hayal kurmak dünyanın en güzel şeylerinden biridir, ancak gerçekler üzerinden inşa edildiği sürece...” uyarısıyla tamamladı.

-Bireylerin yaşam biçimleri, alışkanlıkları, kimliklerini belirlemede sanal ortamlar ve sosyal ağlar nasıl bir rol üstleniyor?

-Aslında her konuda olduğu gibi burada da kişisel faktörler devreye giriyor. Sosyal yaşamından gerekli ve yeterli tatmini alan veyahut kültürel birikim anlamında belirli bir doygunluk seviyesine ulaşan bireyler için, sanal ortamlar ve sosyal ağlar,

sadece bir eğlence aracı ya da belirli bir zaman dilimini geçirmek için tercih edilen bir mecra olarak düşünülebilir. Tersine bir durumda, yani sosyalleşme anlamında sorunlar yaşayan ve yalnızlık yaşayan bireyler için ise bir nevi kaçış alanı olduğunu söyleyebiliriz. Gerçek yaşamdan kopan, kendini sadece sanal ortamlarda ifade edebilen ve burada bir kimlik yaratma endişesi içerisinde olan bireyler için ise sanal ortamların ve sosyal ağların yaşam biçimlerini, alışkanlıklarını ve

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

kimliklerini belirlemede etkili olduğunu, etrafımıza baktığımızda da çok net bir şekilde görmekteyiz.

-Sanal ortamlar ve özellikle sosyal ağlar aracılığıyla sürdürülen bir iletişim, nasıl ve ne zaman sanal yalnızlık ve yabancılaşmaya dönüşür?

-İçinde yaşadığımız çağı; teknoloji, iletişim ve bilgi çağı olarak adlandırıyoruz. Teknolojinin bize sağladığı olanakları kullanarak zaman ve mekân konusunda birçok engeli aşabiliyoruz, bunu neticesinde iletişim süreçlerini çok daha hızlı ve az maliyetlerle gerçekleştirebiliyoruz. Ancak diğer taraftan da paylaşımın ve kişisel duyguların devreden çıktığı bir sürecin içine son sürat bir şekilde gidiyoruz. Özellikle sanal ortamlar ve sosyal ağlar üzerinden sürdürülen bir iletişim, zaman içinde kişinin kendisine yabancılaştığı ve yalnızlaştığı bir sürece dönüşmekte ya da farklı bir açıdan bakarsak, kişinin kendi üzerinden kendisinin dışında bir kimlik inşa etmesine aracılık etmektedir. Ama inşa edilen bu kimlik gerçek değil ve gerçek dünyada temsil ettiği kişilikten bağımsız... İşte bu noktada kişi yavaş yavaş kendisine yabancılaşmakta ve sanal bir yalnızlığın içine düşmekte, yani bir tarafta gerçek hayat diğer tarafta ise sanal hayat...

-Yaşamı kolaylaştırmak için sürekli gelişen teknolojinin en önemli öğelerinden biri olan internet, sosyal ağlar ve mobil cihazların, "insanı hayattan uzaklaştırdığı, izole edip yalnızlaştırdığı" konusundaki görüş ve değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

-Son derece çetrefilli bir konu... Nasıl kullandığımıza ve ne beklediğimize bağlı... Şöyle bir örnek vermek sanırım yerinde olacaktır, örneğin üretilen bir ilacı ya da kimyasal bir ürünü düşünelim. Gerekli miktarda kullanmak bireyin sağlığına kavuşmasına ve normal hayatına dönmesine imkân sağlayacaktır, fakat yüksek dozda kullanmak ise hayati riskleri de beraberinde getirecektir. Bu nedenle teknolojinin ortaya çıkardığı değişimlerden yararlanmak kadar, bunun bizi dış dünyadan uzaklaştırmasına ve yalnızlık sürecinin içerisine sürüklemesine de izin vermemeliyiz.

-Sanal bir dünyada yaşayan insanlar gittikçe bir yalnızlaşma mı yaşıyor? Yoksa yalnızlaştığımız için mi sosyal medyanın içindeyiz? Kullandığımız sanal ortamlarda kendi yalnızlığımızı yaratmamak için nasıl hareket etmeliyiz?

-Ne taraftan baktığımıza bağlı, yani ne şekilde kullandığımıza ve bu kullanım süreci ile gerçek hayatımız arasındaki bağlantının ne şekilde bizi ve çevremizi tanımladığına... Aslında tercihi kendimiz yapıyoruz, şeffaflıktan ve dürüstlükten yana mıyız yoksa gerçekliğin dışında tamamen bir sanal kahraman mı yaratmak istiyoruz?

-Teknolojinin "yalnızlık" olgusu ve "bireyselliğin" geçmişe göre arttırdığı, depresyon, kaygı bozukluğu, dikkat eksikliği, şiddet eğilimi, söz dinlememe ve bazı fiziksel hastalıkların yükselmesinde rol oynadığı görüşlerini paylaşıyor musunuz? Bu gidişin sonu nedir? Olumsuz gidiş ve gelişmeleri nasıl ve ne yaparak engelleyip durdurabiliriz?

-Psikolojik yönden ortaya çıkan sorunlar da zaten az önce söylediklerimin bir sonucu olarak düşünülebilir. Bu durumu inkâr etmek ya da aksini söylemek zaten inandırıcı olmaz. Önemli olan bireyin kendisini, kendi gerçekliği

içinde ifade edebilecek bir iletişim sürecinde bulunmasının gerekliliğidir. Yüz yüze iletişimde sorunlar yaşayan, ancak klavyenin başına geçtiğinde ya da 4 inç'lik ekrana dokunduğunda bambaşka bir kimliğe bürünen bireylerin, gerçek hayatın izdüşümlerini kendi sanal hayatlarında yarattıklarını sanmaları aslında son derece üzücü ve travmatik bir durum. Bu nedenle olumsuz gidiş ve gelişmeleri nasıl ve ne yaparak engelleyebileceğimiz konusunda sihirli bir formül söylemek imkânsız, bu durum daha geniş bir perspektiften değerlendirmeyi gerektiriyor. Hak, hukuk, adalet, eşitlik, doğruluk, dürüstlük, yalan söylememe, dedikodu yapmama, aslında "iyi insan olmakla" alakalı bir durum...

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

Karşısındaki insanı da kendi gibi görebilen, iletişim sürecini doğru ve sağlıklı bir şekilde yürütebilen bireyler için son derece yararlı olan teknolojik gelişmeler, tam tersi olanlar için ise son derece tehlikeli ve zarar verici boyutlara ulaşabilir. Bu yüzden belirli standartlar belirlemek yerine, iletişimin ne demek olduğunu biraz daha derinlemesine düşünmek çok daha yararlı olacaktır.

-Sosyal ağlar ve mobil iletişim teknolojileri, kişilerin kendilerini eksik hissettikleri yanlarına hitap ettikleri belirtiliyor. Sanal ortamlarda uzun zaman geçiren kişiler, daha çok neyin eksikliğini hissediyorlar?

-Daha önce birçok yerde söyledim ve yazdım. Ben sosyal medyanın başına kocaman bir "A" harfi koyuyorum, yani "Asosyal medya". Bir genelleme yapmak çok yanlış olur, bu nedenle mutlaka bir açık kapı bırakmak en doğrusu, ama sanal ortamlarda uzun zaman geçiren kişilerin sanırım eksikliğini hissettiği en önemli olgu "samimiyet ve paylaşım". Kendilerini takip edenler ve takipçileri üzerinden tanımlayan, bir fotoğrafın beğenilmesi ya da eleştirilmesi üzerinden kendini programlayan veya yarattığı bambaşka bir kimlik üzerinden var olmaya çalışan insanlar bana inanın çok hüzünlü geliyor...

-Önümüzdeki yıllarda "sanal gerçeklik" kavramının çok hızlı yayılacağı ve "gerçek dünya" ile bağları çok daha fazla zayıflatacağı belirtiliyor. Sizce "teknolojinin bireylere indirgenmesi, sosyal yaşantıyı yok ediyor" mu?

-Bu soruya köşeleri kalın çizgilerle çizilmiş bir şekilde yanıt vermek son derece yanıltıcı olur. Az önce de belirttiğim gibi, bu kararı verecek olan bireyin kendisi, teknolojinin getirilerini ne şekilde ve hangi amaçla kullanacağı...

-Arkadaşlar arasında ya da bir topluluk içinde bulunduğu bile, kişiler kısa muhabbetten sonra sosyal mecralara veya cep telefonuna yöneliyorsa nasıl bir sıkıntı ile karşı karşıyayız denilebilir?

-Büyük bir sıkıntı ile karşı karşıyayız demektir,

hem de çok büyük... Düşünebiliyor musunuz, uzun bir süre birbirini görmeyen arkadaşlar ya da günün büyük bir bölümünü iş hayatının içinde geçirip eve gelen aile bireyleri, bir masanın etrafında oturduklarında bile ellerinde cep telefonları ve söyleyecek sözleri yok? Aslında son derece acı bir tablo, herkesin kendi "Truman Show"unun başrolüne kurulduğu, dışarıdan mutlu "gibi" gözükken ama içeriden bakıldığında oldukça acınası bir görüntü...

-"Oyun arkadaşlığı"nın sanal ortamlara aktığı, birbirini tanımayan insanların saatlerce bir oyun kapsamında birbiriyle iletişime geçmeleri, birçok ortak nokta bulmalarını nasıl değerlendirilebilir?

-Aynı şeyleri tekrarlamak istemiyorum ama bir kez daha altını çizerek söylemem gerekiyor: Teknolojinin getirileri ve bize sağladığı imkânlar, olağanüstü yararlar getiriyor, bunun dışında kalabilmek ve inkâr etmek açıkçası aptallık olur. Öncelikle bunu bir kenara koyalım. Diğer taraftan ise teknolojinin girdabında kaybolmak ve kendimize gerçek hayatın dışında bir dünya yaratmak da bizim elimizde... Sanal ortamlardaki oyun arkadaşlığı da aynı şekilde değerlendirilebilir. Önemli olan hangi amaçla, ne kadar süre ve ne şekilde kullandığımız...

-İnsanlar neden Facebook arkadaş listesine tanımadığı kişileri de ekliyor? Kişisel sınırlar, gidilen yerler ve kişiliğine ait bilgileri sanal ortama dökme, ne gibi risk ve tehlikeler içeriyor?

-Kişisel sınırlar, gidilen yerler ve kendine ait bilgilerin sanal ortama dökülmesi, birçok riski ve tehlikeyi de beraberinde getirebilir, bu adli bir bakış açısı ile ya da kriminal bir perspektiften de değerlendirilebilir. Her gün medyada bu durumla ilgili birçok haberle karşılaşabiliyoruz ve maalesef bunların birçoğu da "üçüncü sayfa haberleri". İşin bu tarafı oldukça üzücü ve dediğim gibi adli bir konu... Ben olayın başka bir tarafına değinmek istiyorum, insanlar sosyal ağlardaki hesaplarında arkadaş listelerine tanımadığı kişileri ekleyerek, aslında kendi yalnızlıklarını daha da derinleştiriyorlar. O kişiler üzerinden

kendilerine bir kimlik yaratıyorlar, kişi sayıları ve beğeniler üzerinden mutlu oluyorlar ya da üzüyorlar. Aslında kalabalıklar içinde o kadar yalnızlar ve mutsuzlar ki... Hangi meslek grubundan, kültürel ortamdan ya da eğitim seviyesinden olursa olsun bu şekilde yaşayan insanlar çok fazla, sadece kafamızı kaldırıp etrafımıza bakmamız yeterli...

-İnsan ve toplum ilişkilerinin hem psikolojik hem de fiziksel açıdan zarar görmemesi için özellikle sanal ortamlar nasıl kullanılmalı?

-İşin formülü çok basit aslında, Mevlana'nın sözleri herhalde burada son derece uygun olacak: "Ya olduğun gibi görün, ya görüldüğün gibi ol."

-Sanal dünyanın içindeki sanal bireylerin ilişkilerinin yapay ve yüzeysel olduğu söylemlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Sosyal medya bunu tetikliyor mu?

-Sanal dünyanın içindeki sanal bireylerin ilişkilerinin yapay ve yüzeysel olduğunu ve sosyal medyanın bunu tetikleyerek bireyleri asosyal bir yapıya büründürdüğünü ya da asosyal kişilik özelliklerine sahip bireylerin kendilerini burada çok daha rahat hissettiklerini,

aslında tüm söylediklerimin bir bölümünün özeti olarak da düşünebiliriz. İki dize yazıp kendini şair gibi tanıtan, kitap isimleri vererek "kitap kurdu" olan, Fransız mutfağından esintiler sunarak gurmelik yapan ya da birbirinden farklı fotoğraflar ile gezgin bir kimliğe bürünen bireylerin oldukça fazla olduğu bir mecra sosyal medya...

Yani bir tarafta gerçekler diğer tarafta ise hayaller... Hayaller ve hayal kurmak dünyanın en güzel şeylerinden biridir, ancak gerçekler üzerinden inşa edildiği sürece...

Psikoloji Enstitüsü'nden Uzman Psikolog Sözer: Sanal gerçeklik kavramının ne kadar gerçeklik ile bağdaştığını düşünmek gerek

Gerçek dünya ile sanal dünyayı birbirinden ayırabilirsek sanal yalnızlığa düşülmeyeceğini düşündüğünü belirten Sözer, farkındalık varsa kişinin gerçek dünyadan kopması mümkün olmadığını söyledi.

Gerçek hayattaki sorunlarından uzaklaşmayı tercih edenler için sanal ortamların "biçilmiş kaftan olduğunu Sözer, "Şunu unutmamak lazım ki kaçtığımız ya da bastırdığımız bir durum bambaşka bir yerde kendini gösterebilir" uyarısında bulundu.

"Dosya" sayfalarımızın sorularını Psikoloji Enstitüsü'nden Uzman Psikolog Yücel Sözer de yanıtladı. Kişilerin internet üzerinden iletişim kurup etkilenmemeleri ve bu yönde kimlik ve alışkanlıklar geliştirmemelerinin mümkün görünmediğine dikkat çeken Sözer, kişilerin yakın çevresiyle zaman geçirmek yerine internette zaman harcamaya yönelmesiyle, sanal yalnızlık ve yabancılaşmaya başladığından söz edebileceğini bildirdi.

"Bireysel ve toplumsal önceliklerimizin yerini bu araçlar aldı ya da bu araçlara göre hayatımızı dizayn etmeye başlamış isek durup bunun üzerinde düşünmek gerekli" diyen Sözer, interneti araç olmaktan çıkarıp amaca dönüştürmez ve gerçek dünya ile sanal dünyayı birbirinden ayırabilirsek sanal yalnızlığa düşülmeyeceğini düşündüğünü belirtti.

"Kontrolsüz ve dengesiz" bir yaklaşımla internet kullanılması sonucu fiziksel ve psikolojik semptomların ortaya çıkmasının "çok doğal" olduğuna dikkat çeken Sözer, özellikle ilişki kurmakta zorlanan kişilerin sanal ortamlarda kendilerini daha rahat ifade edebildiklerinin altını çizdi.

Sanal gerçeklik kavramının ne kadar gerçeklik ile bağdaştığını düşünmek gerektiğine işaret eden Sözer, gerçeğin en önemli tarafının "sınırlarının olması" olduğuna değinip "İnsanlara sınır konması yerine insanların kendi farkındalıkları ile sınırlarını belirlemelerinin daha doğru olacağını düşünüyorum. Dolayısıyla farkındalık varsa kişinin gerçek dünyadan kopması mümkün değildir" dedi.

"Sanal ilişkilerin ve oyun arkadaşlığının en önemli tarafı hep bir mesafenin olmasıdır" ifadesini kullanan Sözer, sanal ortamların, "sanal olduğunu unutmamak" ve içinde bulunulan "çevreden" kopmamanın önemini vurguladı.

"Eğer bir sorunumuz var ve biz bu sorunumuzu çözmek yerine internete ve sosyal ağlara sık sık girmeye başlamış isek hayatımızda yolunda gitmeyen bir şeyler var demektir" diyen Sözer, internette geçirilen süre ve bu süre içindeki paylaşımlar kontrol edilebiliyorsa bir sorunla karşılaşma olasılığının azalacağını kaydetti.

Sosyal ağların bir anlamda "kişisel maskeleri" de beraberinde getirdiği, maskelerle iletişimle de gerçeklikten uzaklaşma ve yapaylaşmanın başlayabildiğini anlatan Sözer, söyleyişi şu sözlerle tamamladı:

"Gerçek hayatta yakınlarıyla sorun yaşayıp uzaklaşmayı tercih eden bir kişi bu anlamda yakın çevresinden kaçmak için farklı bir alan arayışında olabilir. Sanal ortamlar bu anlamda biçilmiş kaftandır. Bir şeylerden kaçmak ve bir şeye sığınmak için sosyal medya en rahat ulaşılan bir mecradır. Şunu unutmamak lazım ki kaçtığımız ya da bastırdığımız bir durum bambaşka bir yerde kendini gösterebilir."

- Bireylerin yaşam biçimleri, alışkanlıkları, kimliklerini belirlemede sanal ortamlar ve sosyal ağlar nasıl bir rol üstleniyor?

-İnsanı tanımlarken biyo, psiko, sosyal canlılar olarak tarif ederiz. Yani, insanoğlunun 3 boyutu vardır. İnsanın sosyal olmamasını düşünemeyiz. Bir şekilde içinde bulunduğu ortamdan, yakınındakilerden ve hatta uzaktakinden etkilenir. Bunun insanın sosyal olma özelliğine bağlayabiliriz. Sosyalleşmekte ilişki kurmak ve iletişimle başlar. Kişinin iletişim kurma yeteneği ne kadar gelişmişse sosyalleşmesi de o oranda artar. Dolayısıyla iletişim çağı olarak adlandırdığımız günümüz internet çağı, kişilerin birbirleriyle ilişki

kurmasını ve var olmaları anlamında oldukça önem taşır. Bir başkasından etkilenmeyen insan yoktur. Bu anlamda kişilerin internet üzerinden iletişim kurup etkilenmemeleri ve bu yönde kimlik ve alışkanlıklar geliştirmemeleri mümkün gözükmemekte.

-Sanal ortamlar ve özellikle sosyal ağlar aracılığıyla sürdürülen bir iletişim, nasıl ve ne zaman sanal yalnızlık ve yabancılaşmaya dönüşür?

-Eğer internet insanlar arasında iletişim kurmak için bir araç olmaktan çıkıp amaç olmaya başlamışsa burada tehlike sinyalleri çalmaya başlamış demektir. Özellikle de kişi aile, arkadaş gibi yakın çevresiyle zaman geçirmek yerine

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

internet başında zaman harcamaya yönelmişse işte burada sanal yalnızlıktan ve kişinin içinde bulunduğu ortamdaki yabancılaşmaya başladığından söz edebiliriz.

- Yaşamı kolaylaştırmak için sürekli gelişen teknolojinin en önemli öğelerinden biri olan internet, sosyal ağlar ve mobil cihazların, "insanı hayattan uzaklaştırdığı, izole edip yalnızlaştırdığı" konusundaki görüş ve değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

-Şu bir gerçek ki; internet, sosyal ağlar ve mobil cihazlar çağımızın en önemli buluşları arasında. Herhalde bunu inkâr edebilecek kimse yoktur. Ancak bu araçlar yaşamımızı kolaylaştırmanın yanında bizi bir şeylerden uzaklaştırmaya başlıyorsa burada bir dengenin bozulduğundan bahsedebiliriz. Bireysel ve toplumsal önceliklerimizin yerini bu araçlar aldı ya da bu araçlara göre hayatımızı dizayn etmeye başlamış isek durup bunun üzerinde düşünmek gerekli. Aksi halde akıntıya kapılmış bir insan gibi kişi sanal aleme daldığında sınırlarını korumak ve kontrolünü sağlamak konusunda sorun yaşamaya başlıyor. Evet, görüldüğü üzere burada iki durum önemli hale geliyor. Birincisi kontrolümüzü sağlayabiliyor muyuz? Diğeri de, sınırlarımızı koruyabiliyor muyuz? Bu ikisi sağlanmadığı takdirde bireyler, iletişim çağında iletişim araçlarıyla daha fazla sosyalleşme yolunda iken bunun tam aksi bir şekilde hayattan ve insanlardan uzaklaşıp daha izole düşme paradoksu ortaya çıkıyor.

-Sanal bir dünyada yaşayan insanlar gittikçe bir yalnızlaşma mı yaşıyor? Yoksa yalnızlaştığımız için mi sosyal medyanın içindeyiz? Kullandığımız sanal ortamlarda kendi yalnızlığımızı yaratmamak için nasıl hareket etmeliyiz?

-Sanal dünya mı yalnızlığı doğuruyor, yoksa yalnızlık mı insanı sanal dünyaya itiyor? Bu bana göre, yumurta mı tavuktan çıkıyor yoksa tavuk mu yumurtadan çıkıyor gibi bir döngüyü işaret ediyor. Ben, açıkçası ikisinin de birbirini tetiklediğini düşünüyorum. İnterneti araç olmaktan çıkarıp amaca dönüştürmez isek ve gerçek dünya ile sanal

dünyayı birbirinden ayırabilir isek sanal yalnızlığa düşülmeyeceğini düşünüyorum. Bunu daha da somuta indirmek gerekirse kişi internet de geçireceği zamanı planlamalı ve kendisini bu konu da net sınırlar belirlemeli.

-Teknolojinin "yalnızlık" olgusu ve "bireyselliğin" geçmişe göre arttırdığı, depresyon, kaygı bozukluğu, dikkat eksikliği, şiddet eğilimi, söz dinlememe ve bazı fiziksel hastalıkların yükselmesinde rol oynadığı görüşlerini paylaşıyor musunuz? Bu gidişin sonu nedir? Olumsuz gidiş ve gelişmeleri nasıl ve ne yaparak engelleyip durdurabiliriz?

-Bir şey ne kadar iyi olursa olsun, eğer o konu da bir abartı meydana gelirse bu kişiye zarar verir. Örneğin, su insan vücudu için vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Ama siz kontrolsüz bir şekilde su içerseniz bu vücudunuzun metabolizmasını bozacaktır. Aynı durum internet içinde geçerlidir. Evet, günümüzde internet artık bir

vazgeçilmez olma noktasına gelmeye başlamıştır. Eğer bir kişi kontrolsüz ve dengesiz bir yaklaşımla internet kullanırsa fiziksel ve psikolojik semptomların ortaya çıkması çok doğaldır. Dolayısıyla sorunuzda sıraladığınız tüm patolojiler görülebilir. Özellikle de çocukların kontrolsüz bir şekilde bilgisayar ile baş başa kalmaları oldukça düşündürücüdür. Ve maalesef annelerin çocukları için bir şeylerle uğraşsın, evde ayakaltında dolaşsın ya da dışarı çıkmasın diye onları bilgisayarla karşı karşıya bıraktıklarını görünce bundan endişe etmemek mümkün değil. Çocuklar konusunda bu konuda anne ve babaları bilinçlendirmek gerekli. Yetişkinler içinse mutlaka farkındalık çalışmaları yapılmalı. Kişiler bireysel olarak bu konuda zaman çizelgeleri yapabilirler. Eğer iş kontrolden çıkmış ise mutlaka profesyonel yardım alınmalı.

Dosya: Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

- Sosyal ağlar ve mobil iletişim teknolojileri, kişilerin kendilerini eksik hissettikleri yanlarına hitap ettikleri belirtiliyor. Sanal ortamlarda uzun zaman geçiren kişiler, daha çok neyin eksikliğini hissediyorlar?

-Bilinçli yada bilinçsiz her uğraş ve tercihimizde kendimizden bir parça vardır. Ya bir ihtiyacımızı karşılıyoruz ya da bir yaramızı iyileştiriyoruz. Özellikle ilişki kurmakta zorlanan kişilerin sanal ortamlarda kendilerini daha rahat ifade edebildiklerini gözlemliyoruz. Sosyal yaşamda kendisini ifade edemeyen kişilerin sanal ortamlarda var olma ihtiyaçlarını karşıladıklarını ve bu eksikliklerini bu şekilde tamamlayabildiklerini söylemek mümkündür.

-Önümüzdeki yıllarda "sanal gerçeklik" kavramının çok hızlı yayılacağı ve "gerçek dünya" ile bağları çok daha fazla zayıflatacağı belirtiliyor. Sizce "teknolojinin bireylere indirgenmesi, sosyal yaşantıyı yok ediyor" mu? Bazı uzman ve ilgililer, sanal gerçekliğin tıp, eğitim ve oyun ile sınırlı kalması görüşünde. Bu görüşe katılıyor musunuz?

-Sanal gerçeklik adı üzerinde; "sanal". Dolayısıyla sanal gerçeklik kavramı ne kadar gerçeklik ile bağdaşır bunu düşünmek lazım. Gerçeklik kavramı multidisipliner bir şekilde ele alınabilir. Gerçeğin en önemli tarafı sınırlarının olmasıdır. Ben buna kendi alanımdan baktığımda insanlara sınır konması yerine insanların kendi farkındalıkları ile sınırlarını belirlemelerinin daha doğru olacağını düşünüyorum. Dolayısıyla farkındalık varsa kişinin gerçek dünyadan kopması mümkün değildir.

-Arkadaşlar arasında ya da bir topluluk içinde bulunduğu bile, kişiler kısa muhabbetten sonra sosyal mecralara veya cep telefonuna yöneliyorsa nasıl bir sıkıntı ile karşı karşıyayız denilebilir?

-Bahsettiğiniz bu durum bir yakınlaşma sorunudur. Evet artık insanlar bir yakınlaşma problemi ile karşı karşıyalar. Hatta evliliklerde bile çiftlerin yakınlaşma sorunu yaşadıklarını görebiliyoruz. Yakınlaşma sorunu yaşayan bireyler için mobil cihazlar, çok iyi bir kaçış aracı diyebiliriz.

-“Oyun arkadaşlığı”nın sanal ortamlara aktığı, birbirini tanımayan insanların saatlerce bir oyun kapsamında birbiriyle iletişime geçmeleri, birçok ortak nokta bulmaları nasıl değerlendirilebilir?

-İnsanların zaman zaman yalnızlıkları konusunda bir dilemma yaşadığından söz edebiliriz. Kimi insan yalnız kalmak ister ve yalnız kaldığında bundan sıkılıp birileriyle iletişime geçme ihtiyacı içinde olur. Bu anlamda oyun arkadaşlığının bu tür bir dilemma sonucunda ortaya çıktığından bahsetmek hiç de yanlış olmayacaktır. Sanal ilişkilerin ve oyun arkadaşlığının en önemli tarafı hep bir mesafenin olmasıdır. Yalnızlık dilemması yaşayan bireyler bu şekildeki mesafeli ilişkilerle yaklaşma ve uzaklaşma ihtiyaçlarını kazanabilirler.

-İnsanlar neden Facebook arkadaş listesine tanımadığı kişileri de ekliyor? Kişisel sınırlar, gidilen yerler ve kişiliğine ait bilgileri sanal ortama dökme, ne gibi risk ve tehlikeler içeriyor?

-Kişilerin mahremiyet dediğimiz özel alanlarının olması son derece doğal ve sağlıklıdır. Eğer özel alan sınırları kalkıyorsa öncelikle kişinin güvenliği

ve bireysel bütünlüğü risk taşıyabilir. Bireysel sınırlar ve bireysel bütünlük insan kişiliği için oldukça önemlidir. Bu sağlanmazsa psikolojik anlamda depresyon, anksiyete ve takıntı gibi bir takım patolojileri baş gösterebilir.

-İnsan ve toplum ilişkilerinin hem psikolojik hem de fiziksel açıdan zarar görmemesi için özellikle sanal ortamlar nasıl kullanılmalı?

-Sanal ortamların, sanal olduğunu unutmamak ve içinde bulunduğumuz çevreden kopmamak oldukça önemli. İnterneti ne için kullandığımızı mutlaka bilmeliyiz. Sosyal iletişim ağlarını kullanıyorsak bunların sadece bir iletişim aracı olduğunun farkında olmalıyız. İnsanlarla ilişkilerimizde yolunda gitmeyen bir şeyler varsa bu konu hakkında mutlaka düşünmeli ve bunu doğru kişilerle konuşmalıyız. Eğer bir sorunumuz var ve biz bu sorunumuzu çözmek yerine internete ve sosyal ağlara sık sık girmeye başlamış isek hayatımızda yolunda gitmeyen bir şeyler var demektir. İnternette geçirdiğimiz süreyi ve bu süre içindeki paylaşımlarımızı kontrol edebiliyorsak bir sorunla karşılaşma olasılığımız azalacaktır.

-Sanal dünyanın içindeki sanal bireylerin ilişkilerinin yapay ve yüzeysel olduğu söylemlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Sosyal medya bunu tetikliyor mu?

-Sosyal ağlar bir anlamda kişisel maskeleri de beraberinde getiriyor. İlişkilerde maskeler oldukça iletişim şekli de gerçeklikten uzaklaşmaya ve yapaylaşmaya başlayabilir. Bu anlamda sanal ortam buna çok müsait. Kendiyle sorun yaşayan ve kendiyle barışık olmayan kişiler bu tür ortamlarda olduğu gibi değil olmak istediği gibi davranabilirler.

-Yakınları ve komşusuyla yüz yüze görüşmeyen, yalnızlığı tercih eden kişilerin sosyal medyada çok aktif olmasına ilişkin neler söyleyebilirsiniz?

-Eğer kişi internette aşırı zaman harcıyorsa ve abartılı paylaşımlarda bulunuyorsa bu kişinin hayatında yolunda gitmeyen bir takım şeylerin olduğunu düşünebiliriz. Ya kendisiyle ya da çevresiyle sorun yaşayabilir. Gerçek hayatta yakınlarıyla sorun yaşayıp uzaklaşmayı tercih eden bir kişi bu anlamda yakın çevresinden kaçmak için farklı bir alan arayışında olabilir. Sanal ortamlar bu anlamda biçilmiş kaftandır. Bir şeylerden kaçmak ve bir şeylere sığınmak için sosyal medya en rahat ulaşılan bir mecradır. Şunu unutmamak lazım ki kaçtığımız ya da bastırığımız bir durum bambaşka bir yerde kendini gösterebilir.

Dosya : Sanal yalnızlık, sosyalleşme ve yabancılaşma

2015 TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması

Başka bir dünyanın düşünüyü kurmak, belki de düş kurmak kadar eskidir insanlık tarihinde. Edebiyatta vücut bulan dünya düşleri ise sayısız okuyucunun düşünce dünyasının parçası olur. Bilimkurgu edebiyatı, hayal gücünü bilim ve teknolojinin sunabildiği imkanlarla besler. Bilim ve teknolojiyle kurduğu ilişkinin gücü nispetinde inandırıcılığı yükselir. İnandırdığı noktada düşündürür, eğlendirir, şaşırtır, korkutur ve yadırgatır bilimkurgu.

Bugüne kadar yarışmamıza üç bini aşkın öykü ulaşmış. Üç bini aşkın farklı dünya kurgusu demek bu. On yedi yıldır her yaşta yazarın kurduğu düşlerin tanığı olmak övünç kaynağımız. Okuduğumuz her öyküde hayal gücünüzün ulaşabildiği ufukları görmek heyecan veriyor. En önemlisi de, başka bir dünyanın mümkün olduğuna dair inancımızı tazeliyorlar.

Bu yıl on yedincisini düzenlediğimiz geleneksel Bilimkurgu Öykü yarışmamıza, bilim ve teknolojiye güç alan dünya düşlerinizi heyecanla bekliyoruz.

Türkiye Bilişim Derneği
Yönetim Kurulu

YARIŞMA KOŞULLARI

1. SONUÇ VE ÖDÜLLER

TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması'nı kazanan öyküler 27 Ekim 2015 tarihinde açıklanacaktır. Ödül olarak birinci gelen yarışmacıya 3000 TL, ikinci gelen yarışmacıya 2000 TL ve üçüncü gelen yarışmacıya da 1000 TL verilecektir.

2. KATILIM KOŞULLARI

- Yarışmaya TBD Yönetim Kurulu üyeleri ile TBD Bilişim Dergisi Yayın Kurulu Üyeleri dışında herkes katılabilir.
- Öykü Türkçe yazılmalıdır.
- Her yazar öyküsünü istediği konuda yazabilir.
- Öykülerde bilimkurgusal öğeler aranacaktır.
- Öykü daha önce herhangi bir yarışmada ödül almamış olmalıdır.
- 2015 yılından önce yayımlanmış öyküler yarışmaya kabul edilmeyecektir.
- Her yazar yalnızca bir öyküyle yarışmaya katılabilir.
- Önceki yıllarda birincilik ödülü alan yazarlar yarışmaya katılamaz.
- Dereceye girecek öyküler TBD'nin internet sitesinde ya da Bilişim Dergisi'nde yayımlanacak, seçici kurulun yayımlanmaya değer bulduğu öyküler kitap olarak yayımlanacaktır.
- Öykülerin internet sitesinde, Bilişim Dergisi'nde ya da kitaplaştırılarak yayımlanması için <http://www.tbd.org.tr/onayliyorum> adresinde bulunan "Onaylıyorum" adlı belgenin yazar tarafından doldurulması ve bu belgenin taranarak e-posta yoluyla TBD'ye gönderilmesi gerekmektedir. Onaylıyorum adlı belgeyi TBD'ye göndermeyen yarışmacılar yarışmaya kabul edilmeyecektir.

3. SEÇİCİ KURUL

Ana jüri isim listesi:

Barış Müstecaplıoğlu, Murat Başekim, Bülent Akkoç, Barış Emre Alkım, Kadir Yiğit Us, Ümit Dagci, Cenk Tezcan, Erdal Naneci, Ersin Taşçı

4. BİÇİM

- Öykü, yaygın olarak kullanılan bir kelimeişlemciyle, "12" büyüklükte, "Arial" karakter" seçilerek, yazılmalı ve e-postaya ekli bir dosya olarak gönderilmelidir.
- Gönderilen dosyanın adına öykünün adı verilmelidir.
- Öykü dosyasının içinde yazarla ilgili hiçbir bilgi olmamalıdır.
- e-postaya ekli diğer bir dosyanın içinde yazarın açık adı, kısa özgeçmişi, açık adresi ve telefon numarası ayrıca varsa web sitesi veya sosyal medya adresleri bulunmalıdır. Yarışmada rumuz kullanılmamaktadır.
- Yazarın kimlik bilgilerinin bulunduğu dosyanın adına yazarın adı verilmelidir.
- Öykü en fazla iki bin sözcükten oluşmalıdır.
- Bu biçimsel özellikleri taşımayan öyküler diskalifiye edilecektir.

5. ÖYKÜNÜN TESLİMİ

Yapıt, 30 Ağustos 2015 tarihine dek bilimkurgu@tbd.org.tr adresine gönderilmelidir. Postayla gönderilen öyküler yarışmaya kabul edilmeyecektir.

Bilgi ve iletişim için: Ceyhan Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No: 4/17 Balgat / ANKARA
Tel: +90 (312) 473 8215 web: www.tbd.org.tr, eposta: tbd-merkez@tbd.org.tr

HP EMEA Başkanlığı Global Müşteriler Genel Müdürü Körnes:

“Bir Türk yönetici olarak, HP'nin gelecek nesillere katkısında imzamanın olması beni çok heyecanlandırıyor”

Yenilikçiliğin önünün açılması oranında Türkiye'deki beyin göçünün önlenebileceğini, hatta tersine çevrilebileceğini belirten Körnes, bunun için 5'ten 50 yıla varan kalkınma planlarıyla desteklenen bir ekosistemin kurulması gerektiğini vurguladı.

Fatma Ağa

Hewlett Packard (HP) Cenevre'de bulunan EMEA (Europa, Middle East, Africa-Avrupa, Orta Doğu, Afrika) Başkanlığı'nda, Global Müşterilerden Sorumlu Genel Müdür olarak görev yapan Hür Körnes, daha önce yazılımdan, donanıma, danışmanlıktan, müşteri yönetimine kadar bilişim teknolojileri (BT) sektörünün tüm alanlarında çalışma fırsatını yakaladığını anlattı. 2011 yılında HP Türkiye'ye finans sektörü yöneticisi olmak üzere katıldığını anımsatan Körnes, “HP Türkiye'de görev yaptığım süreçte finans sektöründe yüzde 200'e yakın ciddi bir büyüme yakaladık” dedi.

2014 yılında, HP Global'den gelen teklifi değerlendirdiğini söyleyen, kendisini HP'ye çeken 2 temel unsur bulunduğunu ifade eden Körnes, bunlardan birisinin çalışanlarına verdiği değer ve özgürlük alanı, ikincisinin de HP'nin sürekli inovasyon ve teknolojik liderlik vizyonu olduğunu belirtti.

Körnes'in ağızından IBM Türkiye'deki çalışmaları ve HP'ye katılım öyküsü şöyle:

“Üniversiteden sonra iş hayatıma IBM Ankara'da başladım. Kamu alanında bir süre çalıştıktan sonra, IBM'in Türkiye'deki büyük finans müşterilerinin sorumluluğunu alarak İstanbul'da görevime devam ettim. Birkaç yıl sonra da IBM'in Danışmanlık Bölümü'nde üst düzey yöneticilik yaptım. IBM çalıştığım 10 yıl süresince, BT sektörünün tüm alanlarında, yazılımdan, donanıma, danışmanlıktan, müşteri yönetimine kadar birçok departmanda ve değişik konularda roller alma ve kendimi farklı konularda geliştirme fırsatını yakaladım. 2011 yılında da HP'ye finans sektörü yöneticisi olmak üzere katıldım. HP Türkiye'de görev yaptığım süreçte finans sektöründe yüzde 200'e yakın ciddi bir büyüme yakaladık. 2014 yılında, HP Global'den gelen bir teklifi değerlendirip, Cenevre'de bulunan, HP EMEA Başkanlığında, Global Müşterilerden Sorumlu Genel Müdür olarak göreve başladım.

HP fırsatlarla dolu çok büyük bir şirket

Bilindiği üzere, HP fırsatlarla dolu çok büyük bir şirket. BT alanında, aklınızda ve hayallerinizde olan birçok alanı seçebilme, deneyimleyebilme ve en önemlisi de profesyonelleşebilme şansını sunan, 170 ülkede aktif olan bir şirket.

Özetle, beni HP'ye çeken 2 temel unsur var. Birincisi, HP'yi diğer BT şirketlerinden ayıran en önemli özelliklerinden birisi olan çalışanlarına verdiği değer ve özgürlük alanı. HP'de kendinizi bir çalışandan, bir yöneticiden çok, bir girişimci (entrepreneur) gibi hissediyorsunuz. Birçok önemli karar alınırken sizin fikirleriniz ve eğilimleriniz etkili olabiliyor. İkincisi ise, HP'nin

DNA'sına kazılı olan sürekli inovasyon ve teknolojik liderlik vizyonu. İnnovasyon teknoloji şirketlerinin olmazsa olmazı fakat HP'yi diğerlerinden ayıran şey bana göre amaca yönelik yapılan inovasyon ve bunun sonucunda insanlığa, doğaya ve gelecek nesillere pozitif katkılar sağlayabilmesi. Bir Türk Yönetici olarak, HP'nin tüm insanlığa ve gelecek nesillere yapacağı katkılarda imzamanın olması beni çok heyecanlandırıyor.

Türkiye'deki beyin göçü önlenabilir hatta tersine çevrilebilir

Bildiğiniz gibi Türkiye, yoğun ve genç nüfusu olan, teknolojiye ilgili ve teknoloji pazarının ciddi büyüme potansiyeli olan bir ülke. Yapmamız gereken, bu enerjiyi doğru girişimlerle, doğru yatırımlarla, doğru hükümet desteğiyle tüm dünyaya taşımak ve Türkiye'yi ciddi bir BT pazarı haline getirmek. Yenilikçiliğin ve özgür fikirlerin önünü açtığımız oranda Türkiye'deki beyin göçü önlenabilir hatta tersine çevrilebilir.

Bunun gerçekleşebilmesi için, bana göre, üniversite, piyasa ve hükümet üçgeninde, 5-10-20-50 yıllık kalkınma planlarıyla desteklenen bir ekosistemin kurulması ve işletilmesi gerekir.

İş dışındaki zamanını ailesiyle güzel bir macera olarak yaşıyor

Cenevre'ye eşim ve 2 çocuğumla birlikte geldik. Buraya yerleşme kararımızdan dolayı hepimiz hâlâ çok heyecanlıyız. İşlerimin temposu ve seyahatlerim bazı dönemler çok fazla olabiliyor fakat evime geri döner dönmez tüm ilgimi ailemle beraber vakit geçirip, eğlenmeye ve burada geçirdiğimiz zamanımızı güzel bir maceraya çevirmeye çalışıyoruz.

SÖYLEŞİ

Microsoft Genel Müdür Yardımcısı Yalçın: **Bisiklet, “stresten kaçma, doğa ile buluşma, düşünme ve rahatlama” demek**

4 yıl önce kullanmaya başladığı bisikletin kendisi için “bir hobi” ve “bir spor” olduğunu belirten Yalçın, yurtdışında bisiklet ve motosiklet sürücülerine öncelik verildiği, sağlıkları ve güvenliklerinin kullandığı, Türkiye’de ise bu bilincin henüz yerleşmediğine dikkat çekti.

Aslıhan Bozkurt

Bu sayımızda “Bilişimcilerin hobileri” sayfalarımızın konuğu Microsoft Kamu Sektöründen sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Erhan Yalçın oldu. Bilgi teknolojileri sektörüne yaklaşık 25 yıl önce giren Yalçın, 11 yıldır Microsoft’ta çalışıyor.

“Bisiklet benim için bir hobi ama aynı zamanda çok ciddi bir fiziksel aktivite gerektirdiği için bir spor” diyen Yalçın, spor olarak bisiklet kullanmaya 4 yıl önce başlamış.

Bisikletin kendisi için “iş dünyasının stresinden kaçma, doğa ile buluşma, düşünme ve rahatlama” ifade ettiğini anlatan Yalçın, “Bisiklet sporu insanın kendisini tanıması için güzel bir araç, uzun bir zamanı güçlü ve aktif yönlerinize ile yazılmak gerekiyor, eksiklikleri zaman içerisinde tamamlayabilirsiniz çok daha iyi dereceleri yapmak mümkün ve buradan alınan deneyimleri iş hayatına da uyarlayabilirsiniz” deyişinde bulunuyor.

Türkiye’de trafiğin tüm araç ve yayalar için çok tehlikeli olduğuna işaret eden Yalçın, söz konusu bisiklet olunca bu tehlikenin daha da arttığına dikkat çekti. Yurtdışında da bisiklet kullandığı, turlara katıldığına değinen Yalçın, yurtdışı ile Türkiye arasındaki en temel farklılığın “sürücülerin yaklaşımı” olduğunu; yurt dışında bisiklet ve motosiklet sürücülerine öncelik verildiği, sağlıkları ve güvenliklerinin kollandığı, Türkiye’de ise bu bilincin henüz yerleşmediğini vurguladı.

Diğer bir farkın, “altyapı ve yollar” olduğunu kaydeden Yalçın, yurtdışında sadece yaya ve bisiklet sürücülerinin kullanabileceği doğa ile iç içe, uzun özel bisiklet parkurlarının çok yaygın görüldüğünü, Türkiye’de henüz çok fazla örneği bulunmadığını, bu altyapı ve özel yolların Türkiye’de bisiklet sporunun yaygınlaşmasına çok katkısı olacağını belirtti. Yalçın, sürücülerin trafikte, öncelikle tüm güvenlik ekipmanlarını kullanmaları ve sürücülerin kendilerini görmediklerini varsayarak bisikletlerini kullanmaya dikkat etmelerini istedi.

Bisiklet kullanımında mevsim şartlarının önem taşıdığını kaydeden Yalçın, Türkiye’nin pek çok bölgesinde bisiklet sporu açısından uygun hava koşullarının bulunduğunu söyledi. Kullanımın yaygınlaştırılmasının çevreyi koruma etkileri, trafik, vatandaşları spor yapmaya teşvik etme gibi birçok yararı olduğunu bildiren Yalçın, bunun hükümet politikaları ile desteklemesi gerektiğinin altını çizdi.

Farkındalığı artırma çalışmaları yapılması, altyapı ve yolların düzenlenmesi, trafik konusundaki çekincelerin azaltılması ve vatandaşların maliyet etkin bisikletlere yaygın olarak erişebilmesi önemli konular olduğundan söz eden Yalçın, “Akıllı şehirler

konsepti içerisinde sadece teknoloji çözümlerini düşünmek çok doğru değil, bisiklet kullanımının artırılması da bir metropolün ne kadar akıllı olduğunun önemli bir göstergesi, Ülkemiz maalesef bu konularda çok iyi bir noktada değil ancak farkındalığın hızlı bir şekilde arttığını da gözlemliyoruz” diye konuştu.

Bisikletin ulaşım ve trafik açısından çözüm olabilmesi için mutlaka özel yolların yapılması, bisiklet ve motorlu araç trafiğini mümkün olduğu kadar ayırıp emniyetli hale getirmesi önerisinde bulunan Yalçın, özellikle Türkiye'nin genç nüfusunun bisiklet kullanımına çok hızlı uyum sağlayacağı ve yaygınlaşacağını düşündüğünü belirtti. Bisiklet dışında yelken ve denizcilik ile ilgilenen Yalçın, Ankara'da yaşamının konuyu biraz zorlaştırdığını söyledi.

-Erhan Yalçın kimdir? Bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

-1966 Ankara doğumluyum, Tefik Fikret Lisesi ve ODTÜ Metalurji Mühendisliği mezunuyum. Bilgi teknolojileri sektörüne 1992 yılında Datasel'de satış temsilcisi olarak başladım, daha sonra Dijital, Compaq, HP gibi çok uluslu teknoloji firmalarında satış ve pazarlama bölümlerinde görev yaptım. 11 yıldır Microsoft'ta çalışıyorum, 3 yıldır Kamu Sektöründen sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapıyorum.

-Öncelikle bisiklet ve motor sürücüsü olduğunuzu duyduk. Bisiklet/motor sürmek sizin için bir hobi mi, spor mu?

-Uzun yıllar motorsiklet kullandıktan sonra bisiklet sporuna başladım. Bisiklet benim için bir hobi ama aynı zamanda çok ciddi bir fiziksel aktivite gerektirdiği için bir spor. Bu sporu yapabilmek için sağlam bir fiziksel kondisyona sahip olmak ve zaman içerisinde geliştirmek gerekiyor, dolayısı ile sadece bisiklete binmek değil, bu sporun gerektirdiği kondisyon egzersizlerini de düzenli olarak yapmak gerekiyor, diğer taraftan dünyadaki bisiklet ile ilgili gelişmeleri ve yarışları takip etmek, doğa ile iç içe olmak, açık havada zaman

geçirmek, aynı zevki paylaşan arkadaşlar ile birlikte olmak bisiklet sporunu eğlenceli bir hobi haline de getiriyor.

-Bisiklet/motor sürmeye ne zaman başladınız? Halen ne sıklıkta bisiklet / motor sürüyorsunuz?

-Spor olarak bisiklet kullanmaya 4 yıl önce başladım, o dönemde Microsoft'daki yöneticim Cemal Akyel ile birlikte hafta sonları küçük turlara, Eymir Gölü etrafında gezintiler şeklinde başladık. Daha sonra yine bilgi teknolojileri sektöründe çalışan diğer arkadaşlar ile küçük bir ekip oluşturduk, daha uzun mesafeler yapmaya çalıştık. Zaman içerisinde kondisyonumuzu ve ekipmanlarımızı geliştirdik, yeni bisikletler edindik, günlük tur mesafelerimizi 100 – 120km ye kadar çıkarttık. Bu mesafeleri yapmak için doğru beslenmenin çok önemli bir unsur olduğunu gördük ve bu konuda bilgimizi geliştirdik. Tur sırasında ne sıklıkta su içmek gerekiyor, tur

öncesinde ve sonrasında alınması gereken besinler, tur sırasında vücudun enerji ihtiyacını hızlı karşılayabilmenin yolları nelerdir gibi konunun bilimsel detaylarına da girdik ve her hobide olduğu gibi daha fazla öğrendikçe ve deneyim kazandıkça daha fazla keyif almaya başladık.

-Bisiklet/motor sizin için ne ifade ediyor?

-Bisiklet benim için iş dünyasının stresinden kaçma, doğa ile buluşma, düşünme ve rahatlamayı ifade ediyor kısaca terapi diyebiliriz. Bütün bunları yaparken de fiziksel olarak fit olabilmemi sağlıyor. Özellikle uzun sürüşler zihinsel olarak güçlü olmayı, hiçbir zaman vazgeçmemeyi ve inatçı olmayı gerektiriyor, bu özellikleri kazanmanın daha sonra iş ve özel hayata da olumlu yansımaları oluyor. Bisiklet sporu insanın kendisini tanıması için güzel bir araç, uzun bir tırmanışta güçlü

ve zayıf yönleriniz ile yüzleşmek gerekiyor, eksiklikleri zaman içerisinde tamamlayabilirseniz çok daha iyi dereceleri yapmak mümkün ve buradan alınan deneyimleri iş hayatına da uyarlayabilirsiniz.

-Bu güne kadar katıldığınız yarışma veya organizasyonlardan söz eder misiniz?

-Bisiklet sporunda resmi bir yarışa katılmadım henüz, oluşturduğumuz ekip ile birlikte hafta sonları sürüşler yapıyoruz. Yaptığımız parkurlardan bazıları, Kapadokya turu 100km, Ankara-Tuz Gölü Etabı 120km, Ankara-Polatlı-Ankara Etabı 120km, Temelli-Ayaş-Ankara Etabı 110km sayabiliriz.

-Ülkemizde araç trafiğinde bisiklet kullanmak

oldukça tehlikeli. Dolayısıyla bisiklet, motorlu bisiklet ve motosiklet sürücülerinin öncelikle dikkat etmesi gereken temel kurallar nelerdir?

-Ülkemizde maalesef trafik tüm araç ve yayalar için çok tehlikeli bir durumda, söz konusu bisiklet olunca bu tehlike daha da artıyor. Yurt dışında da bisiklet kullanma, turlar yapma imkânım oldu. Türkiye ile aradaki en temel farklılık sürücülerin yaklaşımı, yurt dışında bisiklet ve motosiklet sürücülerine öncelik verilirken sağlıkları ve güvenlikleri öncelikle kollanırken ülkemizde bu bilinç henüz yerleşmemiş durumda. İkinci önemli fark ise tabii ki altyapı ve yollar, özel bisiklet parkurları, sadece yaya ve bisiklet sürücülerinin kullanabileceği, doğa ile iç içe, uzun parkurlar yurt dışında çok yaygın, ülkemizde ise henüz çok fazla örneği yok, bu altyapı ve özel yolların yaygınlaşması Türkiye’de bisiklet sporunun yaygınlaşmasına çok katkısı olacaktır. Sürücülerin trafikte dikkat etmesi gereken kurallara gelince öncelikle tüm güvenlik ekipmanlarını kullanmaları ve sürücülerin kendilerini görmediklerini varsayarak bisikletlerini kullanmaları.

-Merkezi Brüksel’de olan Avrupa Bisiklet Sürücüler Federasyonu’un beş kategoriye (ülkede bisiklet turizmi, bisiklet kullanım sayısı, trafikte bisiklet güvenliği, bisiklet piyasası ve bisiklet derneklerin sayısı) içeren 2013-2014 yılı, değerlendirme sonuçlarında Türkiye yer almadı. Çoğu Avrupa kentlerinin belediyeleri trafikte bisiklet kullanımının artması ve diğer trafik araçlarına rekabet olması için bütçesinden her yıl belli bir miktarda harcama yapıyor. Metropol kentler her yıl bisiklet yollarının daha güvenli, komşu kent ve ülkelerle bisiklet yollarının birbirine bağlanması için bisiklet sürücülerine destek oluyor. Bu çerçevede Türkiye’nin mevcut durumuna ilişkin değerlendirmenizi alabilir miyiz?

-Bisiklet kullanımında mevsim şartları çok büyük önem taşıyor, kış mevsiminin sert ve uzun geçtiği bölgelerde kullanım imkânı azalıyor. Ama ülkemizin pek çok bölgesinde bisiklet sporu açısından uygun olan hava koşulları mevcut. Kullanımın yaygınlaştırılmasının çevreyi koruma etkileri, trafik, vatandaşları spor yapmaya teşvik etme gibi birçok faydası bulunuyor ancak bunun

hükümet politikaları ile desteklemesi gerekiyor. Farkındalığı artırma çalışmaları yapılması, altyapı ve yolların düzenlenmesi, trafik konusundaki çekincelerin azaltılması ve vatandaşların maliyet etkin bisikletlere yaygın olarak erişebilmesi önemli konular. Akıllı şehirler konsepti içerisinde sadece teknoloji çözümlerini düşünmek çok doğru değil, bisiklet kullanımının artırılması da bir metropolün ne kadar akıllı olduğunun önemli bir göstergesi, Ülkemiz maalesef bu konularda çok iyi bir noktada değil ancak farkındalığın hızlı bir şekilde arttığını da gözlemliyoruz.

-Bisikletin ulaşımda önemli bir rol alması trafik sorununa bir nebze çözüm olacağı bildirilirken bisiklet kullanımının artması için kişilerin, yerel yönetimler ve devlet tarafından nasıl teşvik ve desteklenmesini önerirsiniz?

-Bisikletin ulaşım ve trafik açısından çözüm olabilmesi için mutlaka özel yolların yapılması, bisiklet ve motorlu araç trafiğini mümkün olduğu kadar ayırmak ve emniyetli bir hale getirmek gerekiyor. Bunlar yapılabildiği durumda bisiklet kullanımının hızla artacağı ve birçok konuda olumlu etki sağlayacağı çok açıktır. Özellikle Türkiye’nin genç nüfusunun bisiklet kullanımına çok hızlı uyum sağlayacağı ve yaygınlaşacağını düşünüyorum. Biz de kendi imkanlarımız ile bisikleti sporunu tanıtmak ve özendirme için elimizden gelen çabayı harcıyoruz.

- Bisiklet/motor sürmek dışında başka ilgi alanlarınız var mı?

-Doğa ile başbaşa olabileceğim her etkinlik ilgimi çekiyor. Bisiklet dışında yelken ve denizcilik ile ilgileniyorum, Ankara’da yaşamak bu konuyu biraz zorlaştırıyor ama bulabildiğim her fırsatta deniz ve rüzgâr ile iç içe olmaya çalışıyorum.

Kullanım alanları hızla genişleyen “Drone”ların, lisanslı ve kontrollü satışı tartışılıyor

Tüm dünyada hızla büyüyen Drone kullanımı, beraberinde sigorta teminatı ihtiyacını da gündeme getirirken, sigorta sektörünün ilgisini giderek daha çok çekiyor. Ürün ve hizmet geliştirme çalışmaları yapılırken ABD’de 10 yılda 82 milyar Dolar bir büyüklüğe ulaşması bekleniyor.

Fatma Ağaç

Geçmişte genellikle askeri amaçlı kullanılan, İngilizce'de "erkek arı" anlamına gelen bir kelime olan "Drone"lar, günümüzde insansız hava araçları (İHA) anlamında kullanılıyor. Uzaktan kontrol edilen, pilotsuz ya da insansız hava araçları ya da Drone'lar, 20'inci yüzyılın birçok buluşu gibi önce savunma sanayi için geliştirildi. Gözlem amacıyla tasarlanan bu araçlar, askeri saldırılarda kullanılmaya başlanması daha geniş kitleler tarafından tanınmasını sağladı.

Çatışma ve savaşla doğrudan özdeşleşen Drone'ların amatör ve ticari kullanımı ise son dönemde gittikçe yaygınlaşıyor. Bu durum, Drone'ların yeniden tanımlanması gerekliliğini gündeme getiriyor. Bir yandan da "Drone'lar siber casus olabilir mi?" sorusunu akıllara getiriyor. Gerekli yazılım ve donanımların eklenmesiyle Drone'lar siber casus veya bilgi hırsızı haline gelebilir...

Amerika başta olmak üzere, birçok ülke yeni yasal düzenlemelerle Drone'ların askeri savunma ve saldırı dışında kullanım alanlarını tartışmaya açıyor. Lisanslı ve kontrollü satışların önemi üzerinde duruluyor. Yangın söndürme amaçlı, rafting yapanlara can simidi atma; tarımdan vahşi hayat gözlemine kadar bilimsel pek çok alanda da etkin rol alan Drone'lar, çok farklı şekil, ebat ve karakterde üretiliyor.

Aynı zamanda hobi olarak da kullanılan ve oyuncak endüstrisine giren Drone'lar, askeri amaçla kullanılan Drone'ların önüne geçmeyi başardı. Genellikle eğlence amacıyla kullanılan kişisel Drone'ların yapısı karmaşıklıktıkça paralelinde cihazların kullanım alanları da genişliyor.

Sigorta sektöründe hedef, Drone'lar!

Dünyanın lider sigorta brokerliği ve risk yönetimi şirketi Marsh, Drone'ların tüm dünyada sigorta sektörünün ilgisini giderek daha çok çektiğini açıkladı. Marsh tarafından yayınlanan "İnsansız Hava Araçlarında Gelişen Riskler" adlı raporda, hızla büyüyen İnsansız Hava Sistemleri (İHS) kullanımının beraberinde kayda değer bir

sigorta teminatı ihtiyacını getirdiğini, sigorta sektörünün de bu ihtiyaca yanıt vermek üzere ürün ve hizmetler geliştirmek üzere çalışmalara başladığına dikkat çekiliyor. Raporda, sadece ABD'de bile 2025 yılına kadar 82 milyar Dolar bir büyüklüğe ulaşması beklenen ve önemli bir ticari geleceği olan insansız hava taşımacılığı için uluslararası boyutta yasal düzenlemelerin de hayata geçirilmekte olduğu yer alıyor.

Raporda, Drone'ların hem bireysel hem de ticari kullanımının artmasıyla birlikte sigorta sektöründe yeni bir ihtiyacın ortaya çıktığı belirtilirken, Uluslararası İnsansız Araç Sistemleri Birliği verilerine göre, 100.000 kişilik istihdam büyüklüğüne ulaşması beklenen alanda, en büyük taleplerden birinin bunların sigorta kapsamına alınması olduğu ve yasal düzenlemelerle birlikte büyük bir potansiyelin varlığına dikkat çekiliyor.

Marsh Havacılık ve Uzay Birimi Kıdemli Yöneticisi John Hanslip, mahremiyet ve ulusal güvenlik kaygıları gibi konularda halen yasal düzenleme çalışmalarının devam etmesine rağmen sigortacıların teminata yönelik ürün ve

hizmetler geliştirdiğini ifade etti. John Hanslip, "Sigortacılar, insansız hava araçlarına ilişkin riskleri değerlendirmek için insanlı hava taşıtları alanında sahip oldukları kapsamlı deneyimlerden yararlanıyor. Hava taşıtlarının büyüklüğüne, kullanım şekillerine ve değerlerine bağlı olarak sigorta teminatları sunulurken insanlı hava taşıtlarına yönelik geleneksel poliçeler halihazırda güncelleniyor ve Drone teknolojisi ile bu teknolojinin yaygınlaşmasını sağlamak adına bazı küçük ayrıntıların yeniden ele alınması gerekiyor" açıklamasını yaptı.

Marsh'ın araştırmasına göre mevcut yasal düzenlemeler Drone kullanımının geniş ölçekte yaygınlaşmasını şimdilik pek mümkün kılmıyor. Drone operasyonlarının öngörülen ticari potansiyeline tam olarak ulaşabilmesi için ulusal ve uluslararası havacılık kanunlarının revize edilmesine ya da dDone kullanımını ayrı bir başlık olarak ele alan bir dizi uluslararası düzenlemenin hayata geçirilmesi gerekiyor.

Bu konuda en aktif ülkelerden biri olan ABD'de Federal Havacılık Dairesi FAA tarafından

uygulanan kurallar yol gösterici oluyor. Halen duruma özel koşulluyla insansız hava araçlarının ticari ya da işletme operasyonları amacıyla kullanımına yetki veren kurum, 2015 sonuna kadar bu araçların günlük kullanımını yasal çerçeveye bağlayarak, genel havacılık kapsamında değerlendirilmesine ilişkin bir yasal düzenleme önergesi verdi. Benzer bir şekilde İngiltere'de de öncelikle ticari operasyonları düzenleyecek çalışmalar başlatıldı.

John Hanslip tüm bu gelişmelere paralel olarak yasal çerçeve henüz belli olmasa da sigorta sektörünün genel havacılık deneyimine bağlı olarak müşterilere kendi emniyet kılavuzlarını sunduklarını ifade ederek, büyük bir potansiyelin harekete geçtiğini vurguladı. Hanslip şunları söyledi: "Sadece Amerika'da bazı sigortacılar ülke genelinde binlerce drone için sigorta teminatı sağlıyor. İlk girişimlerin planlanması, kamuoyunda farkındalık yaratılması ve ağır bürokratik süreçlerin atlatılması gibi bazı konuların üstesinden gelinmesi gerekiyor. Özellikle ticari kullanımda önemli bir geleceği olan insansız hava taşımacılığının oturması için uluslararası ölçekte kabul görecektir düzenlemelere ihtiyaç var."

İHA'ların tarihi

İlk insansız hava araçları (İHA) A. M. Low tarafından 1916 yılında geliştirilmiş. Takip eden yıllarda ise sınırlı sayıda üretilen Hewitt-Sperry otomatik uçak Birinci Dünya Savaşı sırasında kullanılmış. 1935 yılında ise film yıldızı ve model uçak tasarımcısı Reginald Denny ilk ölçekli RPV (Remote Piloted Vehicle- Uzaktan Komutalı Araç) modelini geliştirmiş. İkinci Dünya Savaşı süresince çok fazla miktarda uçak üretilmiş bunlar trenleri koruma amacıyla uçaksavar ve saldırı görevlerinde kullanılmış. Jet motoru bulunan ilk model 1951 yılında Teledyne Ryan firması tarafından geliştirilen Firebee I'dır. 1955 yılında ise başka bir firma Beechcraft ABD Deniz Kuvvetleri için Model 1001 modelini üretmiş. Bununla beraber bu araçlar Vietnam Savaşı süresince birer uzaktan kumandalı uçak olmaktan daha ileriye gidemediler.

1980 ve 1990'lı yıllarda olgunlaşan ve küçültülen bu araçlar özellikle ABD'li askeri çevrelerin ilgisini çekmeye başlamış. Bunun en önemli nedeni İHA'ların uçaklara nazaran çok daha ucuz olması ayrıca riskli görevler sırasında yetişmiş mürettebat kaybını sıfıra indirmesidir. Genel olarak keşif ve gözetleme amacıyla kullanılan bu araçlar günümüzde silahlandırılıyor.

Avantajları ve bugünkü dönüşüm

İnsansız teknolojilerin kullanımının yaygınlaşmasının altında gelişen teknolojinin sağladığı imkanla birlikte bazı maliyetli ya da sorunlu kalemleri aşabilmenin getirisi de bulunuyor. İnsansız uçakların otonom ya da bir yer istasyonu aracılığıyla kontrol edilebiliyor olması insanlı uçakların idamesi için gerekli yaşamsal

İHA sınıflandırması

İHA'ları altı farklı başlık altında sınıflandırabiliriz; bunun yanında bazı araçlar birkaç farklı özelliği bünyesinde barındırabilir:

- Hedef ve yem-düşman hava savunma veya savaş uçaklarına karşı yem olarak kullanılarak hedef belirlemede yardımcı olan araçlar,
- Keşif ve gözetleme-düşmana ait cephe bilgilerini toplayan araçlar,
- Çatışma-yüksek riskli görevlerde kullanılan saldırı kapasitesine sahip araçlar,
- Lojistik-Kargo ve lojistik destek amaçlı araçlar,
- Araştırma ve geliştirme-Gelecekte kullanılmak amacıyla farklı İHA teknolojilerinin denendiği araçlar,
- Sivil ve ticari-Sivil ve ticari amaçlar için kullanılan araçlar.

sistemler ve kokpit için gerekli yer ve mürettebatın getirdiği ağırlık yükü gibi maliyet kalemleri, insanlı uçakların manevra ve operasyon kabiliyetinin insan kabiliyetleriyle sınırlanması gibi operasyonel kabiliyetle ilgili kalemler, düşman tarafından farkedilme ya da vurulabilme olasılığının düşük olması gibi kalemler, İHA'ların bu yönüyle operasyonel vazgeçilmezliğini ispatlamış.

Daha da önemlisi, İHA'ların zayıf maliyetidir. Tüm dünya ordularında yetiştirilmesi en maliyetli personel gruplarından birisi pilotlardır. Bir pilotun yetişmesi çok büyük maliyetlere karşılık gelir. Bu sebeple hava aracıyla zayıfla birlikte yetişmiş personelin de zayıf olması ordular için hem maddi hem de kabiliyet olarak büyük kayıptır. İHA'lar, zayıf maliyetinin düşük olması açısından da orduları cezbediyor.

Kaspersky Lab: Drone'ların siber saldırılardan muaf olduğunu söyleyemeyiz

Yazılım şirketi Kaspersky Lab, Drone'ların siber saldırılardan muaf olduğunu söyleyemeyeceğinin altını çizerek, siber saldırganların hedeflerinden birinin de Drone'lar olduğuna işaret etti. Drone'lar geliştikçe, ülkeler firmalar ve bireyler tarafından daha çok kullanıldıkça siber saldırganların Drone'lara daha çok odaklanacağını öngören firma, "O yüzden Drone'larla ilgili olası saldırılar için bugün ve gelecekte hazırlıklı olmak gerektiğini, önlemleri şimdiden almak gerektiğini düşünüyoruz" açıklamasını yaptı.

Drone'lar son yıllarda teknoloji ve bilim dünyası başta olmak üzere birçok alanda gündeme oturan ve gündemi belirleyen konulardan biri olduğuna işaret etti. Günümüzde Drone'ların uç temel alanda kullanıldığına dikkati çeken firma, açıklamasını şöyle sürdürdü:

"Bunların birincisi kamusal hizmetler alanı denebilecek alanlar olan askeri servisler, birlikler, sınır güvenliği ve afet-kurtarma hizmetleri. Fakat Drone'ların kullanımı sadece kamusal alanla sınırlı değil, Drone'lar iş dünyası ve tüketici alanında da kullanılıyor. İş tarafında yapıların inşasında, monitör edilme sürecinde, enerji hatları ve servislerinde, tarım alanlarında, jeolojik keşiflerde

ve daha birçok alanında kullanılıyor. Ve günden güne iş süreçlerinde daha önemli bir yer tutuyor. Tüketicilerle bağlantılı alanlarda ise kargo dağıtım hizmetlerinde, pazarlama-reklam çalışmalarında, oyunlarda ve turizmle ilgili bazı alanlarda Drone'lar artık daha aktif yer alıyor.

Şu anda Drone'ların kullanımı daha çok askeri ve savunma alanlarında daha üst seviyede görünüyor. Fakat bu durumun önümüzdeki yıllarda değişeceğini, iş dünyası ve kişisel kullanım tarafında Drone'ların kullanımının artacağını, Drone'ların daha çok günlük yaşamın bir parçası haline geleceğini düşünüyoruz. Dünyadaki gelişmeler bu yöndedir.

Bir Drone iki ana komponentten oluşuyor. Drone'un kendisi ve bir yer kontrol istasyonu, bu bir istasyon veya yapı ya da mobilite olabiliyor. Drone'lar gerçek zamanlı bir operasyonel sistem, kontrol yazılımı, veri exchange'i için modül gibi birçok teknolojik birimden oluşuyor. Otopilot sistemi ve bir silah kontrol sistemi de bunlara eklenebilir birimler.

Drone'lara dahil olan şu komponent'ler bir atak riski taşıyabiliyor:

-Drone'nun fiziksel access'i ele geçirmeye yönelik direkt bir saldırı. Örneğin bir malware ile saldırgan Drone'u bozabilir.

-Sensörlere yönelik bir saldırı. Data spoofing (veri dedektifliği) şeklinde olabilir, örneğin GPS koordinatlarını ele geçirme ve yönlendirme gibi.
-Radyo frekans sistemleri kullanılarak yapılabilecek saldırılar, bu Irak'ta ABD Drone'larını hacklemek için kullanılan yöntem olmuştur.

Intel'den Drone'lar için Yuneec'e 60 milyon Dolar yatırım

Intel Capital, elektrikli hava araçlarında dünya lideri olan Yuneec Holding'e 60 milyon Doları aşkın yatırım yaptı. İki şirketin işbirliği yeni ürünlerde de devam edecek. Drone'ların hayatımıza dahil olması beklenenden de hızlı oluyor.

Gelecekte pek çok sektörde başrol alacağı düşünülen ürünlerin önde gelen üreticilerinden Şanghay merkezli Yuneec ile işbirliği yapmaktan çok memnun olduklarını aktaran Intel CEO'su Brian Krzanich, "İnsansız hava araçlarının, tüketim ürünlerini sunmaktan, afet bölgelerinde inceleme yapmaya kadar birçok alanda ve birçok şekilde yaşamlarımızı olumlu yönde değiştirme potansiyeline sahip olduğunu düşünüyoruz. Yuneec'in Intel teknolojisi ile geliştirilecek yeni akıllı, insansız hava araçları inanıyoruz ki çok daha fazla olanaklar sunacak" dedi.

Ürünler kutudan çıktığında kullanıma hazır olacak

"Üretim alanında sahip olduğumuz kapsamlı fikir

Drone'lar moda tutkunlarının emrinde

Intel Capital'in Yuneec Holding'le yaptığı işbirliğinin ilk meyveleri New York Moda Haftası'nda sergilendi. İnsansız hava araçları etkinlik boyunca tüm detayları yakalarken moda tutkunları, bu sezon New York Moda Haftası'nı yepyeni bir açıdan, 360 derece görüş açısıyla izledi. Intel, Yuneec Typhoon 4K insansız hava araçları, hafta boyunca Public School, Prabal Gurung, BCBG Max Azria ve Monique Lhuillier gibi defilelerde gelen misafirleri yakalamak için NYFW HQ Space,

mülkiyeti ve kontrol mekanizması sayesinde, Yuneec olarak kendimizi tüketicilere yönelik insansız hava aracı pazarını genişletmek üzere konumlandık," açıklamasını yapan Yuneec CEO'su Tian Yu ise İnsansız hava araçlarının, 'kutudan çıkar çıkmaz' uçmaya hazır ve stabil video çekimi yapabilecek şekilde tasarlandığını sözlerine ekledi.

Moynihan Station ve Clarkson Square gibi mekanlarda çekim yaptı. Ünlü modacı Rebecca Minkoff da Intel ile işbirliği yaparak defilesinde insansız hava araçlarıyla bir şov gerçekleştirdi.

Turkcell, şebeke performansını "Drone" ile ölçüyor

Drone'lar Türkiye'de ilk kez bir operatörün dikey kapsama testlerinde kullanılıyor. Turkcell, ulaşımı zor olan alanlarda şebeke kalitesini sağlamak için Drone'lardan faydalıyor. Turkcell, şebeke performansını tespit etmek ve servis kalitesini sürekli kılmak için en son teknolojileri kullanmaya devam ediyor.

Müşteri memnuniyetini her an her yerde en yüksek seviyede tutmayı hedefleyen Turkcell, bir ilke daha imza attı. Geçtiğimiz aylarda, 3. Boğaz Köprüsü ve İzmit Körfez Köprüsü inşaat alanlarında,

dikey kapsama kalitesini ölçmek üzere ilk kez Drone kullanıldı. Drone ile gerçekleştirilen testler, 1408 m ve 2682 m uzunluğundaki köprü güzergahlarında yerden 80 m yükseklikte yapıldı. Uçuş sırasında Drone'a bağlı ve özel yazılımlı telefon ile şebeke ölçümleri alınırken Drone kamerası ile yüksek çözünürlüklü görüntüler kaydedildi.

Konuyla ilgili değerlendirmede bulunan Turkcell Genel Müdür Yardımcısı İlker Kuruöz şunları söyledi:
"Şebeke kalitemizi en üst seviyede tutmak için artık Drone teknolojisinden yararlanıyoruz. Müşteri deneyimini birebir test etmek amacıyla Türkiye'de ilk kez dikey kapsama testlerinde Drone'ları kullanıyoruz. Dünyada da yine ilkler arasındayız. Her zaman olduğu gibi hedefimiz, her yerde ve her koşulda Turkcell'lilerin en iyi hizmeti almalarını sağlamak. Gökdelenler, köprüler, stadyumlar gibi alanlarda dikey kapsamayı mükemmelleştirmek için kullanacağımız bu teknoloji ile ilk testlerimizi yaptık. Bundan sonra da, ihtiyaç duyulan her noktada Drone'ların yardımıyla ölçümlerimizi gerçekleştirerek zorlu alanlarda bile kapsama kalitemizi sürekli kılacağız. Teknolojik üstünlüğümüz, Turkcell'lilere kesintisiz ve yüksek performanslı iletişim sağlamaya devam edecek."

Parrot, Drone'lar için SOLIDWORKS Industrial Design Uygulamasını kullanıyor

Geleceğin Drone'larının Karmaşık 3D Şekilleri, 3DEXPERIENCE Platformu'nun buluttaki sosyal yetenekleri sayesinde artık daha basit tasarlanacak.

Dünyanın en büyük yazılım şirketlerinden biri olan 3DEXPERIENCE Şirketi Dassault Systèmes, kablosuz ileri teknoloji ürünlerinin geliştiricisi ve pazarlamacısı Parrot şirketinin, piyasaya sürülecek bir Drone serisi için karmaşık 3D şekiller tasarlamak amacıyla SOLIDWORKS Industrial Design Uygulamasını kullandığını duyurdu. Bu uygulama, Dassault Systèmes'in endüstri lideri bulut tabanlı yeteneklerinden faydalanarak Parrot şirketinin mühendislik ve tasarım ekiplerine sosyal işbirliği açısından önemli faydalar sağladı. Drone'lar, tamamen tüketici keyfinden kaynaklanan ya da ticari ve askeri sektörlerdeki potansiyel uygulamalara kadar değişen birçok farklı nedenle gelişmekte olan bir sektöre dönüştü. Yapı, ağırlık, denge, boyut, manevra kabiliyeti ve güç unsurlarına getirilecek teknolojik iyileştirmeler bir drone'un piyasadaki değeri için oldukça önemli.

Parrot'un kurucusu ve CEO'su Henri Seydoux konuya ilişkin şunları söylüyor: "SOLIDWORKS Industrial Design, bize geleneksel tasarım yazılımından kaynaklanan zorluklar nedeniyle yavaşlamadan, yenilikçi bir fikri rekor zamanda geliştirme imkanı verdi. SOLIDWORKS Industrial Design, tasarım endüstrisi için gelecek nesil yazılımı temsil etmektedir."

Dassault Systèmes, SOLIDWORKS CEO'su Gian Paolo Bassi ise: "Parrot, çok sayıda yüksek teknoloji ürünlerinin tasarımını yapmak için 10 yılı aşkın bir süredir SOLIDWORKS uygulamalarını kullanıyor ve biz de SOLIDWORKS Industrial Design'in mevcuttaki bu SOLIDWORKS projelerini tamamlayarak onlara değer katacağı konusunda ikna olduk. Parrot, bir ön test programı aracılığıyla bu yazılımı kullanan dünya çapındaki ilk müşteriler arasında yer alıyor ve drone tasarımlarının olumlu sonuçlandığını görmek de bu uygulamanın

mühendislik ve tasarım dünyasında sahip olduğu potansiyel fırsatları ortaya koyuyor" şeklinde konuştu.

Qualcomm'un tüketici Drone'ları için referans platformu

Qualcomm Snapdragon Flight, küçük ve hafif Drone'ların ileri seviye video ve görüntü yakalamalarının yanı sıra iletişim ve navigasyon özelliklerine de destek oluyor. Qualcomm, Drone'lar ve robotic uygulamalar için Qualcomm Snapdragon Flight isminde iyileştirilmiş 58x40mm devre kartı geliştirdiğini duyurdu. Qualcomm Snapdragon 801 işlemci tabanlı Qualcomm Snapdragon Flight, güçlü bağlantı, ileri seviye pilotsuz uçak yazılımı ve geliştirme araçları ile en ileri mobil teknolojilerini bir araya getiriyor ve insansız hava araçlarında yepyeni bir sınıf yaratıyor.

Qualcomm Technologies, Inc. Ürün Yönetimi Kıdemli Başkan Yardımcısı Raj Talluri, konuya ilişkin şunları söylüyor:

"Günümüzde insansız hava araçları, fotoğrafçılık, navigasyon ve iletişim konularında ayrı ayrı çözümler sunan çoklu parça sağlayıcılarından gelen bileşenlerle yapılıyor. Qualcomm Snapdragon Flight, mobil endüstriyi oluşturan teknolojileri tek bir devre kartında topluyor ve böylece daha hafif, küçük, kolay kullanılabilir, uzun pil ömürlü ve üstün özellikleri olan, uygun maliyetli insansız hava araçları geliştirmelerine olanak sağlıyor."

Qualcomm ayrıca tüketici ve profesyonellere yönelik insansız hava aracı alanında önde gelen geliştirici şirket olan, elektrik tabanlı havacılık alanındaki yeniliklerde köklü bir geçmişe sahip Yuneec'in Snapdragon Flight kullanacak ilk şirketler arasında olduğunu duyurdu. Yuneec,

Qualcomm platformunu temel alan bir insansız hava aracını 2016 yılında satışa çıkarmayı planlıyor.

Video/görüntü çekimleri arasında pil için hızlı şarj

Talluri sözlerini şöyle sürdürüyor: "İnsansız hava araçları fotoğrafçılığı, son nokta "selfie" (özçekim) aksesuarı ve spor çekimleri gibi geniş bir yelpazede uygulamalar sunuyor, bu nedenle 4K çekim yapabilme kesinlikle olması gereken bir özellik. Qualcomm Technologies, Qualcomm Snapdragon işlemcilerinin ve bütünleştirilmiş SoC'nin yardımı ile yapılan 4K UltraHD video kapasitesine sahip 500'den fazla cihaz tasarımıyla şimdiden tüketicilerine 4K video çekimi getirmekte bir lider. Bu nedenle bizim için, aynı teknolojileri tüketici pilotsuz uçakları alanında desteklemek çok doğal."

2015 Drone fotoğrafları yarışması kazananları belli oldu

Dronestagram ve National Geographic işbirliğiyle yapılan 2015 Drone Hava Fotoğrafları Yarışması (2015 Drone Aerial Photography Contest) 5000'den fazla amatör ve profesyonel Drone severin katılımıyla gerçekleşti. Bu sene ikincisi düzenlenen yarışmada insansız hava aracı Drone'lar aracılığıyla çekilen binlerce kare arasından kazananlar belirlendi. Fotoğrafların sahipleri, sponsorlar tarafından ödüllendirilirken fotoğraflar da National Geographic Dergisi'nin Fransız baskısında yayımlandı. Yarışmada ödül alan fotoğraflar:

"Sisin Üstünde" – Ricardo Matiello (Birincilik Ödülü – Kategori: Yerler)

Mont-Saint-Michel – Wanaifilms (İkincilik Ödülü – Kategori: Yerler)

"La Jolla" – Kdillard (İkincilik Ödülü – Kategori: Doğa)

"Lale Tarlaları" – Anders@Andersa.Com (Üçüncülük Ödülü – Kategori: Yerler)

“Köpek Balıklarıyla Şnorkelli Dalış” – Tahitifyshoot (Birincilik Ödülü – Kategori: Doğa)

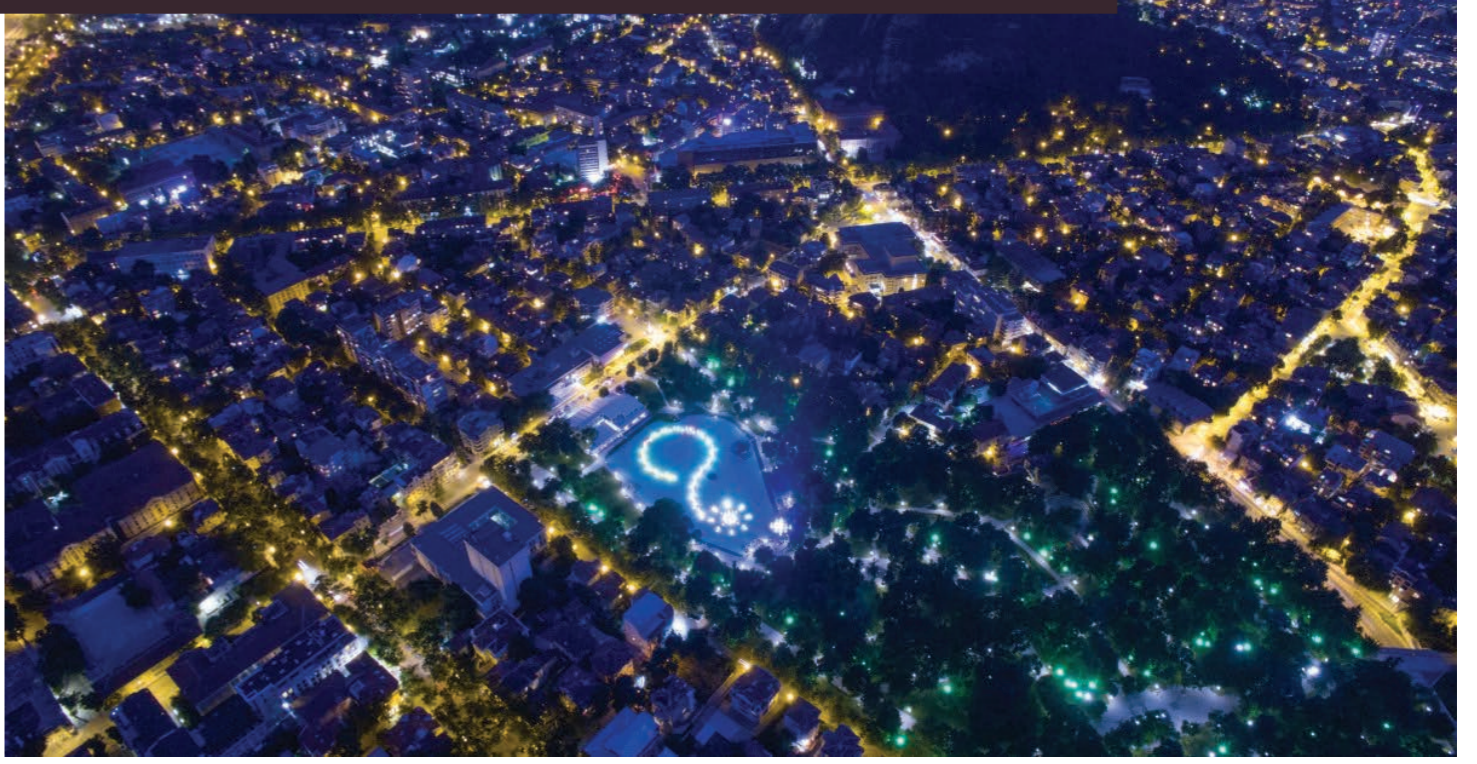
Limassol Karnavalı, Kıbrıs Rum Kesimi - Flyovermediacy (Birincilik Ödülü- Kategori: “Dronies”)

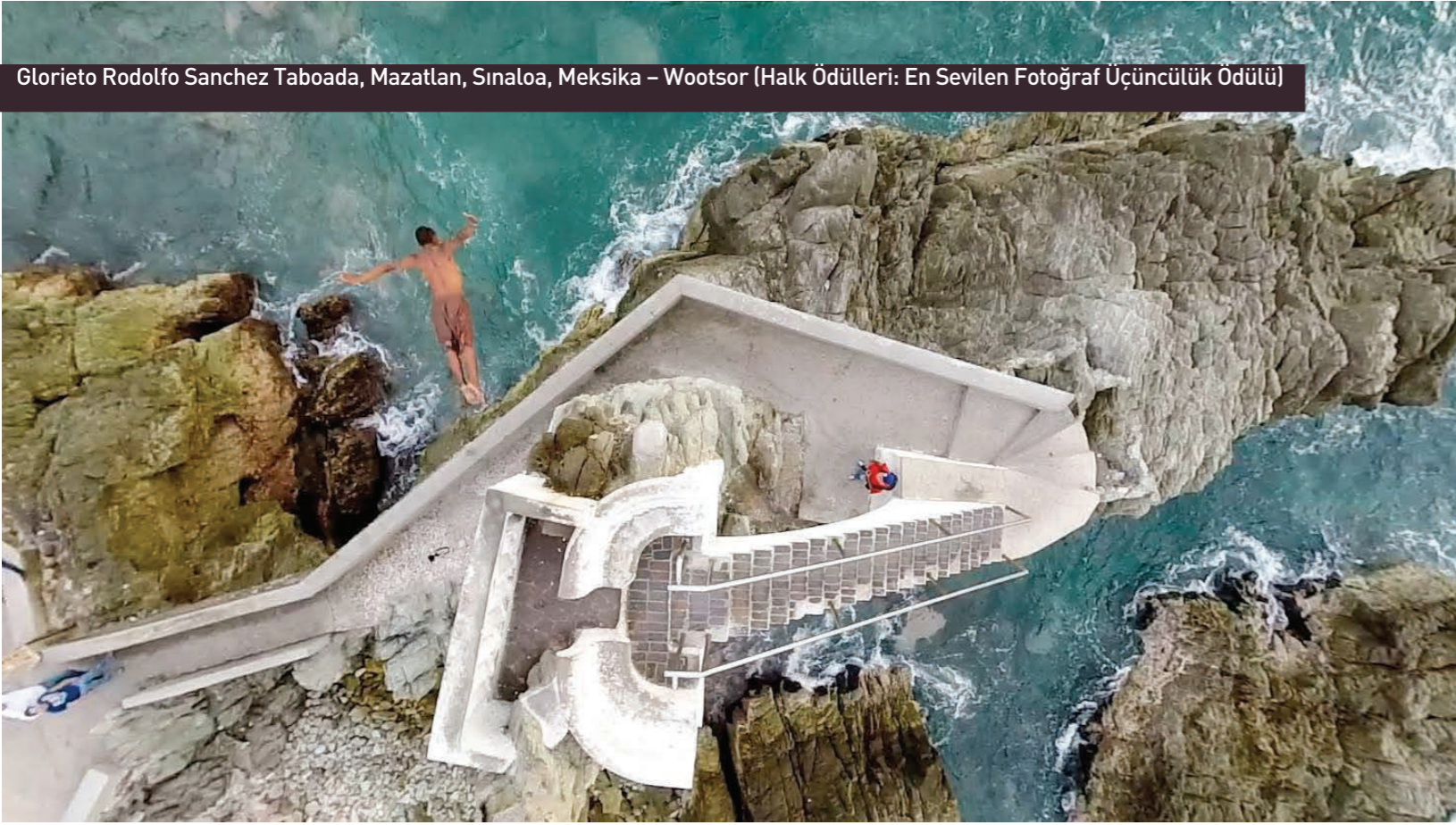

Kayıp Ada, Tahaa, Fransız Polinezyası (Üçüncülük Ödülü – Kategori: Doğa)

Geceleyin Plovdiv, Bulgaristan – Ice Fire (Halk Ödülleri: En Sevilen Fotoğraf İkincilik Ödülü)

Glorieto Rodolfo Sanchez Taboada, Mazatlan, Sinaloa, Meksika – Wootsor (Halk Ödülleri: En Sevilen Fotoğraf Üçüncülük Ödülü)

Pfeiffer Sahili, Big Sur, California, ABD - Romeoch

Yarışmaya katılan diğer fotoğraflardan bazıları:

Bali Barat Milli Parkı, Endonezya - Capungaero

Anncy, Fransa - Drone-CS

Cicongkok, Cikeusal, Endonezya - Rivanfmaulana

Polonya - Myszon

İnsansız hava araçları, sivil amaçlar için daha yaygın kullanılacak

NGN
A CROC COMPANY

NGN Bilgi ve İletişim Hizmetleri yetkilileri yakın gelecekte insansız hava araçlarının sivil amaçlar için daha yaygın olarak kullanılacağını öngördüklerini belirttiler. Öncelikle, askeri uygulamalara benzer nitelikte olan kolluk ve güvenlik amaçlı havadan gözetim için kullanımın süreceğini dile getiren yetkililer, devamında da hava fotoğrafçılığı ve filmciliği ile altyapı tetkiki kullanımlarının ön planda olacağını öne sürdüler. İnsansız hava araçlarının yalnızca kamera taşımakla kalmayacağını anlatan yetkililer, 3D tarama için lazer tarayıcılar, kimyasal sensörler ve radyasyon dedektörleri ile de donatılabileceğini ve aynı zamanda küçük eşyaların teslimatı için de kullanılabileceğini ifade ettiler.

Kötüye kullanım kontrol merkezleri ile önlenir

Drone'ların amatör ve ticari kullanımı son dönemde gittikçe yaygınlaşıyor. Drone'lar yapıları itibarıyla uçabilen, yüzebilen veya yer yüzeyinden gidebilen bir donanım ve onu kontrol edebilen bir yazılımdan oluşuyor. Dolayısıyla bahsi geçen risklerin hepsi var olmakla birlikte bu riskler bilgisayardaki işletim sistemlerinin casusluk amaçlı kullanımı ile paralel. Drone'ların kötüye kullanımının önlenmesi drone kontrol merkezleri ve yetkili kurumların regülasyonları ile sağlanabilir.

Drone'ların askeri savunma ve saldırı dışında kullanım alanları tartışılıyor. Lisanslı ve kontrollü satışların önemi üzerinde duruluyor. Drone'ların kullanım alanları, yerleri ve zamanları hem kişisel gizlilik hem de toplum güvenliği kapsamında belli kurallara bağlanmalı ve denetim altına alınmalıdır. Drone kullanıcılarının bilinçli ve eğitilmiş olması Drone'ların doğru kullanımı ve geleceğinde başlıca rol oynuyor. Örnek olarak uçuşa yasak bölgeler, yükseklik limitleri, kalabalıklara veya enerji nakil hatlarına güvenli mesafede kullanım gibi konularda kullanıcıların eğitimi önem arz ediyor.

"Bağımlı Drone"u pazara sunmayı planlıyoruz

Konusunda uzman iş ortağımız SPH Engineering ile Lockheed-Martin Indago insansız hava araçlarını Türkiye'ye getirdik ve ürünü ilk defa ISAF Güvenlik Fuarı'nda katılımcıların beğenisine sunduk. Kısa vadede müşterilerimize demo uçuşları organize etmeyi planlıyoruz.

Aynı zamanda çok yeni ve özel bir ürün olan, yer ve gemi güvertesi operasyonları için "Bağımlı Drone"u (Tethered Drone) pazara sunmayı planlıyoruz. Saatler hatta günler boyunca havada kalabilen bu Drone'lar sürekli gözetim veya kolluk görevini mümkün kılıyor.

Drone'lar her görev için binlerce fotoğraf veya saatler süren görüntü sağlayabiliyor. Tüm bu veriler depolanarak, özel bir yazılım sayesinde işlendikten sonra sonuçlar müşteri ile paylaşılıyor. Bu noktada devreye giren ve ana iş kollarımız olan depolama ve bilişim sistemleri, iletişim ve sistem entegrasyonu konularında da uçtan uca destek verebiliyoruz.

Sayısal Gündem 2020 çalışmaları, projelendiriliyor

Sayısal Gündem
2020
WWW.TBD.ORG.TR

AB'nin benzer programına paralel bir şekilde 3 yıldır yürütülen "TBD Sayısal Gündem 2020" çalışmalarının 2016 Eylem Planı ve projelerini oluşturmak amacıyla, hedef grup ve uzmanlık grupları koordinatörleri bir araya geldi. Bugüne kadar yapılan çalışmaların gözden geçirildiği toplantıda, projenin Türkiye için önemine dikkat çekilip devletin tüm yönetici ve kurumlarının bu sürece katılımının gerekli olduğunun altı çizildi.

Fatma Ağaç

Avrupa Birliği'nin (AB) Avrupa için Sayısal Gündem 2020 (Digital Agenda for Europa 2020) Programı ile uyumlu ve paralel olarak Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) yürüttüğü "TBD Sayısal Gündem 2020" çalışmalarının 2016 yılı Eylem Planı ve projeleri tartışıldı. Türkiye'de bilişim sektörünün geleceğine yön verecek olan "TBD Sayısal Gündem 2020" Genişletilmiş İstişare Toplantısı, Gazi Üniversitesi ev sahipliğinde Gölbaşı'ndaki Gazi Üniversitesi Sosyal Tesisleri'nde gerçekleştirildi. "TBD Sayısal Gündem 2020" çalışmalarında görev alan hedef grup koordinatörleri ile uzmanlık grupları koordinatörlerinin bir araya geldiği toplantıda, bu güne kadar yapılanlar gözden geçirilirken, önümüzdeki döneme yönelik hedefler belirlendi.

Uzmanlık gruplarının her birinin çalışmalarıyla Türkiye’de özel bir gündem yaratması gerektiğinin üzerinde durulduğu toplantıda, kamu, özel sektör ve akademi dünyasının, uzmanlık gruplarının çalışma ve etkinliklerine ilgi göstermesi hatta bu konuda yarış içerisine girmesi gerektiği belirtildi. Toplantıda, Türkiye bilişim gündeminin, politik çekişmelerle unutulmaması gerektiğine de dikkat çekildi. Türkiye’de bilişim dünyasının kaderini belirleyecek olan TBD Sayısal Gündem 2020 Projesi’nin Türkiye için önemini altı çizilirken devletin tüm yönetici ve kurumlarının bu sürece katılımının zorunlu olduğu vurgulandı.

AB, büyüme stratejisi çerçevesinde 2010 yılında başlattığı Avrupa için Sayısal Gündem 2020 Programı ile 2020’ye kadar yürütülecek bir dizi eylem planı oluşturdu. Yedi ana başlık altında 132 eylemden oluşan bu çalışmalar, yıllık skorlamalarla (puanlama) takip ediliyor ve ilerlemeler kaydediliyor. AB’nin 2020’ye kadar toplam büyümesine yüzde 5 ek katkı getirerek kişi başı gelirin 1500 Avro daha fazla olmasını sağlayacak bu çalışmalar sonucunda, doğrudan istihdama 1,2; dolaylı istihdama 3,8 milyon kişilik ek katkı sağlanmış olacak.

Türkiye’de de benzer bir “sayısal gündem” oluşturmak ve bilişim sektörünün geleceğini belirleyecek uzmanlık çalışmalarının başlaması gerektiğinden hareketle; TBD, Türkiye Bilişim Vakfı (TBV), Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD), Elektronik Cihazlar İmalatçıları Derneği (ECİD) ve Türk Elektronik Sanayicileri Derneği (TESİD), 29 Mart 2011’de bir araya gelip

“Dijital Türkiye Platformu”nu oluşturdu. “Dijital Türkiye Platformu”nun üyesi olan TBD, inisiyatif üstlenip Ağustos 2013’ten itibaren “TBD Sayısal Gündem 2020” çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürüyor. “TBD Sayısal Gündem 2020” Uzmanlık Grupları’nda kamu, özel sektör ve üniversitelerden 700’ ü aşan uzman ve akademisyen, gönüllü olarak çalışıyor. 33 Uzmanlık Grubu aracılığıyla yürütülen çalışmalarda, ulusal düzeyde kurultay, konferans, seminer ve çalıştaylar düzenlendi, raporlar hazırlandı, halen yürütülmekte olan Kamu Bilişim Strateji ve Eylem Planları’na katkı verildi.

80 Milyar Avro’luk Program bütçesine Türkiye’den, 451 Milyon Avro’luk katılım

Avrupa için Sayısal Gündem 2020’yi desteklemek için oluşturduğu ve AB’nin 2014 – 2020 arasında 80 Milyar Avro’luk bütçe ayırdığı programa, Türkiye’de 451 Milyon Avro’luk destek ile katıldı.

AB’nin öngördüğü akıllı, sürdürülebilir ve katılımcı büyümeyi sağlamak üzere belirlediği Sayısal Gündem Stratejisi’nin yaygın uygulamasını sağlamak amacıyla ilan ettiği “Going Local” hareketi kapsamında, Türkiye olarak yapılması gereken sürdürülebilir ve sürekli çalışmaların planlanması ve gerçekleştirilmesi amacıyla TBD, Avrupa Sayısal Gündem 2020’ye paralel olarak 7 ana başlıkta Hedef Gruplar ve bu grupların altında da 33 Uzmanlık Grubu oluşturdu. Çalışmalarda bu güne kadar kamu, özel sektör ve üniversitelerden 700’ü aşan uzman ve gönüllü görev aldı.

Tabak: Ülkemizin “Bilişim Karnesi”ni çıkaracağız!

“Genişletilmiş İstişare Toplantısı”nın açılış konuşması yapan TBD Yönetim Kurulu Başkanı İ. İlker Tabak, TBD Sayısal Gündem 2020 Çalışma Grupları oluşturulmasının, TBD’nin son 3 yıldaki bir dönüşüm hamlesi olduğunu söyledi. “TBD Sayısal Gündem 2020” çalışmalarının ülkenin sorunlarına çözüm getirmek için “gönüllülük” esasına dayalı olduğuna değinen Tabak, “Tamamı uzman ve akademisyenlerden oluşan ve tamamı gönüllü olarak bu çalışmaların içerisinde yer alan 700’ ü aşkın bilişimciyle adeta ‘Türkiye’nin Bilişim Ordusu’nu kurduk. Bu ordu, akıl teriyle, bilgiyle, bilişimle ülkemizin özgür, mutlu ve aydınlık geleceğini inşa edecek öncü birlikler olacaktır” dedi.

Tamamen gönüllü uzmanlardan oluşan bu inisiyatifin devlet, sektör ve üniversiteler tarafından desteklenmesini beklediklerini belirten Tabak, çalışmaların sonucunu AB’ye nasıl taşıyabileceklerinin planını yaptıklarını bildirdi. Tabak, “Türkiye’nin geleceğine yön verecek

çalışmaları başlatırken bir yandan AB Sayısal Gündemi’ne paralel çalışmaları yürütüp Türkiye’nin AB gündeminden kopmamasını, diğer yandan devletimizin 2023 vizyonu olarak ortaya koyduğu ‘Türkiye’nin, dünyanın kalkınmış ilk 10 ülkesi’ arasına girme hedefine ulaşılması için yapılması gereken çalışmaları ortaya koyarak yapılan çalışmaları izleme ve değerlendirmeyi, Türkiye’nin bilişimle kalkınıp, bilgi toplumu olması için topyekûn bir seferberlik yaratılmasının ilk meşalesini yakmayı amaç edindik” diye konuştu.

Bilişim ve iletişim sektörüyle ilgili 30’un üzerinde sivil toplum kuruluşu (STK) bulunduğu işaret eden Tabak, bu STK’ların işbirliği içinde çalıştıkları sürece; birlikten kuvvet doğacağına altını çizdi. Tabak, TBD Sayısal Gündem 2020 uzmanlık gruplarının Türkiye’nin “Bilişim Skor Tablosunu” oluşturacağını, bir başka deyişle “Bilişim Karnesi”nin çıkaracağı ve periyodik olarak bunun kamuoyu ile paylaşılacağını dile getirdi.

Prof. Alkan: Her zamankinden daha çok sorumluluk almak ve çalışmak durumundayız

TBD Sayısal Gündem 2020 Genel Koordinatörü Prof. Dr. Mustafa Alkan da konuşmasında bundan sonraki süreçle ilgili koordinatörlerden beklentilerini şu sözlerle açıkladı:

“Türkiye, sanayi çağına geçişte ve sanayi toplumu olmada başarısızlığının bedelini 200 yıldır ödüyor. Tarihi bir fırsat olarak önümüze gelen bilgi çağını yakalama ve bilgi toplumu olma fırsatını da ne yazık ki kaçırmak üzereyiz. Avrupa, bunu fark etti ve son bir hamleyle ayağa kalkmak istiyor. Bizde

ise yoğun siyasi gündem ve iç meselelerimiz ne yazık ki Türkiye'nin önceliklerini değiştirdi. Bu süreçte Türkiye'nin bilişim STK'ları, bilişim önderleri ve bilişim uzmanları olarak bizlere çok önemli görevler düşmektedir. Şartlar ne olursa olsun Türkiye'nin bu alandaki politika ve stratejilerini oluşturmak, bilgi çağı ve bilgi toplumu olmanın gereklerini yerine getirmek için her zamankinden daha çok sorumluluk almak ve çalışmak durumundayız. Bu açıdan, Sayısal Gündem 2020 Projesi Türkiye için çok önemli bir projedir. Devletin tüm yöneticilerini, tüm kurum ve kuruluşlarını bu sürece dahil etmek zorundayız. TBD Sayısal Gündem 2020 Projesi, Avrupa'nın yapmaya çalıştığı gibi bizim son bir hamlemiz olmalı ve bunu başarmalıyız.”

Ayrıca toplantıda, Dijital Türkiye Platformu koordinatörü Seda Çakmak da bir sunum yaparak,

platformun çalışmaları hakkında bilgi verdi. TBD Sayısal Gündem 2020 Merkez Yönetim Kurulu Temsilcisi Ersin Taşcı ise TBD'nin Sayısal Gündem 2020 çerçevesinde yaptığı çalışmalarını anlattı. Toplantı, TBD Sayısal Gündem 2020 Ana hedef grupları ve hedef koordinatörlerinin yaptıkları çalışmalar hakkında ayrıntılı bilgi vermesiyle sürdü.

Çalışmalar, 7 hedef grup altında koordine ediliyor

Türkiye'nin önde gelen bilişim uzmanları ve profesyonellerinin yer aldığı çalışmaları, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Alkan Genel Koordinatör olarak yürütürken; Atılım Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ali Yazıcı, Ar-Ge ve İnovasyon; Kalkınma Bakanlığı'ndan Hakan Demirtel, Birlikte Çalışabilirlik; Türkiye Noterler

Birliği ve Bilgi Güvenliği Derneği'nden Mehmet Ali İnceefe, Güven ve Güvenlik; Ericsson'dan Gökhan Erzurumluoğlu, Hızlı ve Ultra Hızlı İnternet Erişimi; TODAİE'den Prof. Dr. Türksel Kaya Bensghir, Toplum için BT Kazanımları; Verisis'den Dr. Aydın Kolat, Sayısal Okuryazarlık BT Yeteneği ile Kültür Bakanlığı'ndan Erdal Naneci, Sayısal Tek Pazar hedef gruplarının altında oluşturulan uzmanlık gruplarını koordine ediyor.

Uzmanlık gruplarında siber güvenlikten robot teknolojilerine, bulut bilişimden, internette çocuk istismarını önlemeye, engelliler için bilişimden Ar-Ge ve yenilikçiliğin geliştirilmesine kadar 7 Hedef Grubu altında koordine ediliyor.

3-5 Aralık 2015 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilecek “TBD 32. Ulusal Bilişim Kurultayı”nda TBD Sayısal Gündem 2020 çalışmalarına ilişkin oturumlara da yer verilecek.

Bilkent Cyberpark dünya ikincisi

**Pekin'de
yapılan dünya teknoparklar
yarışmasından Bilkent
Cyberpark, ikinciliği aldı**

Bilkent Cyberpark, Dünya Teknoparklar Birliği tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen "İlham Verici Çözümler Yarışması'ndan" dünya ikinciliği ile döndü. 60 ülkeden teknoparkların katıldığı yarışmada Türkiye'yi temsilen Bilkent Cyberpark ve ODTÜ teknopark katılmaya hak kazanmıştı. Ödül töreni bu yıl 32.si düzenlenen Dünya Teknoparklar Konferansı'nın ilk gününde 700 ün üstünde temsilcinin katılımıyla gerçekleşti. Konferansa ev sahipliği yapan Zhongguancun Teknopark Yönetim Kurulu Başkanı Guo Hong yaptığı açılış konuşmasında, "etkinlikte paylaşılan tüm inovatif fikirlerin, ekosistemdeki paydaşlar için fırsat niteliği taşıdığını" belirtti. Birinciliği İngiltere'den Surrey Araştırma Merkezi'in aldığı yarışmada Cyberpark; "Hızlandırma Programı CAP" ile ödüle layık görüldü. Cyberpark adına ödülü Genel Müdürü Canan Çakmakçı aldı. Konuyu değerlendiren Çakmakçı, Cyberpark'ta üretilen inovatif projelerin, uluslararası platformlarda gördüğü yoğun ilgiden ötürü gurur duyduğunu ve tüm dünyaya ilham veren bir teknopark olmaya devam edeceklerini söyledi. Ödüle layık görülen CAP Programı'nın yenilikçi yönleri arasında; yazılım firmaları için özel olarak tasarlanan bir hızlandırma programı olmasının yanısıra, sağladığı birebir mentoring hizmeti öne çıkıyor. Ayrıca program, Amerika'da 2 defa düzenlenen hızlandırma kampları ile bir ilk olma özelliği taşıyor. İkincisi düzenlenecek Hızlandırma Programı için elemeler Aralık ayı'nda başlayacak.

Twitter'da sınırlar kalkıyor

Ağustos ortasında mesajlaşmadaki 140 karakter sınırını kaldıran Twitter'ın paylaşımlardaki benzer sınırı da kaldırmaya hazırlandığı belirtiliyor

Kullanıcılarının 140 karakter sınırını aşmamak kaydıyla paylaşımlarda bulunmasına olanak veren mikro blog sitesi Twitter, kısa süre içinde bu sınırlamayı ortadan kaldırabilir. Şirkete yakın kaynaklara dayandırılan iddialara göre, bir süredir üzerinde çalıştığı projeyi hayata geçirmeyi planlayan Twitter, bu kapsamda 140 karakter sınırını esnetecek.

ABD merkezli şirketin bu projesinin detayları hakkında henüz net bir bilgi bulunmazken 140 karakter limiti bulunmayacak Twitter için iki iddia ön plana çıkıyor.

Geçtiğimiz dönemde mesajlaşmadaki 140 karakter sınırını ortadan kaldıran mikro blog sitesinin Periscope gibi ayrı bir uygulama yardımıyla kullanıcıların uzun paylaşımlar yapmasına olanak sağlayacağı tahmin ediliyor.

Başka bir iddiaya göre, Twitter 140 karakter limitini ortadan kaldırmak için ayrı bir uygulamadan yardım almak yerine site için bir çözüm sunacak.

Twitter, 13 Ağustos 2015'te kullanıcılar bundan sonra istedikleri uzunlukta direkt mesaj yazışmaları yapabileceğini açıklamıştı. Açıklamaya göre, yeni uygulama Android, IOS ve MACOS platformlarının resmi uygulamalarında ve twitter.com, TweetDeck internet sitelerinde aktif olacak. Söz konusu uygulama standart tweetlerde kullanılmayacak. Açıklamada, "Bu değişimin Twitter'ın herkese açık alanıyla ilgili ne manaya geldiğini merak ediyor olabilirsiniz. Tek kelimeyle hiçbir şey ifade etmiyor. Tweetler şimdi olduğu gibi 140 karakter olmaya devam edecek" ifadeleri kullanıldı.

2006 yılında kullanıma girdiği günden beri 140 karakter sınırlaması ile karakteristik bir özelliğe kavuşan Twitter'ın bu yeni projesinin kullanıcı açısından alacağı tepkileri ise zaman gösterecek.

TELKODER: 4,5G için fiber altyapısının 5-6 kat artırılması gerekiyor

Türkiye’de elektronik haberleşme hizmetlerinin altyapısı olan fiber şebekelerin gelişmesi ve paylaşılmasına yönelik faaliyet sürdüren Serbest Telekomünikasyon İşletmecileri Derneği (TELKODER), 4,5G ihale süreci ile yeniden gündeme gelen fiber konusunda 14 Eylül 2015’te yayınladığı basın bülteniyle, ülkemizdeki duruma ilişkin saptamalarda bulundu.

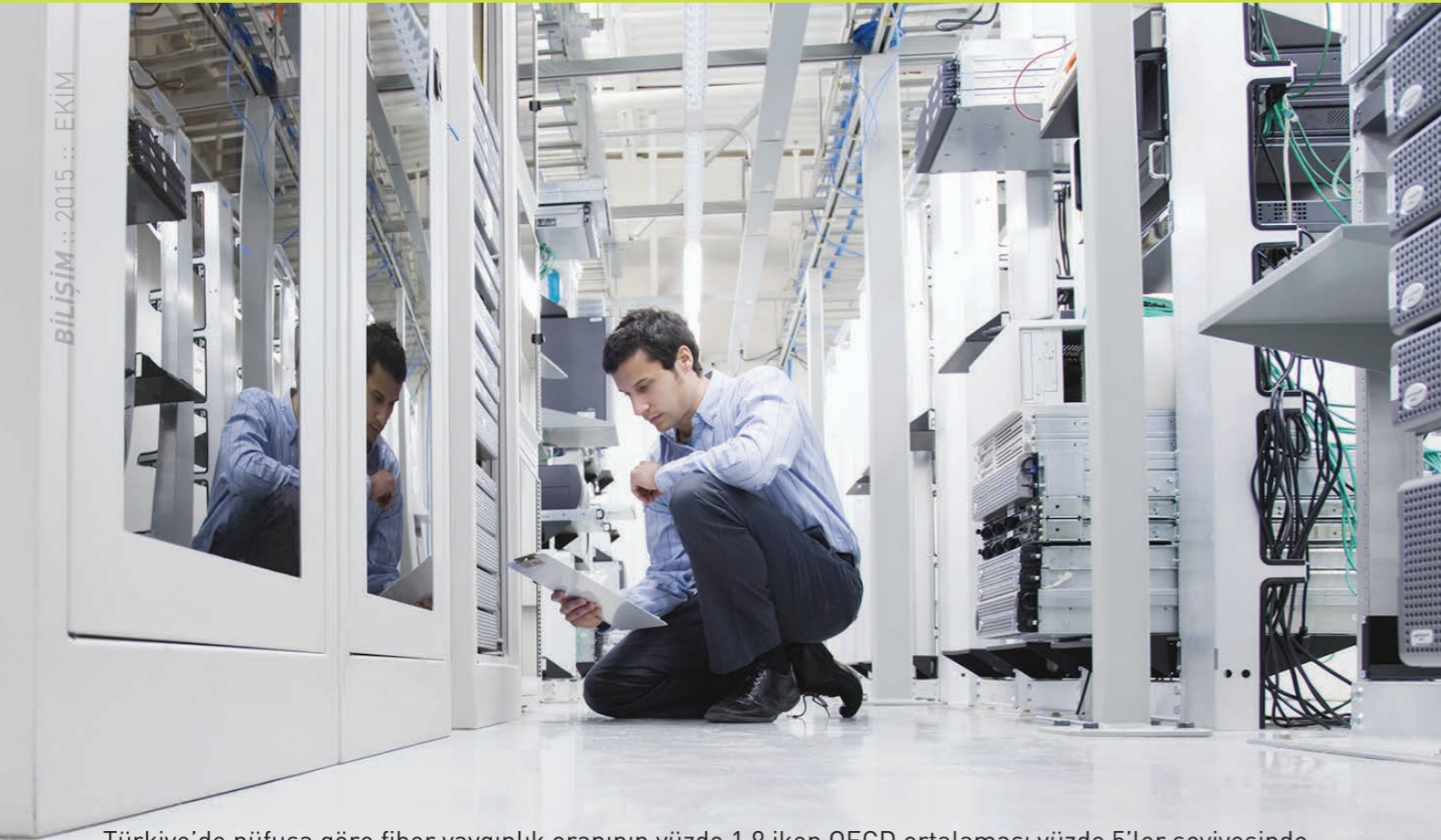
“10 Soruda Türkiye’de Fiber İnternet Altyapısının Durumu” adlı basın bülteninde, Türkiye’de toplam 250.614 km uzunluğunda fiber altyapısı bulunduğu, alternatif işletmecilerin toplam 53,3 bin km fiber şebekeye, Türk Telekom’un (TT) ise 197.262 km’lik bir altyapıya sahip olduğu bildirildi. Basın bülteninde, insanların günlük yaşantısında artık vazgeçilmez olan internet hizmetlerinin kalitesinin ülkelerin gelişmişlik düzeyini belirleyen önemli bir faktör haline geldiği kaydedildi. Hızlı ve kaliteli internet hizmeti sağlayabilmenin yolu da geniş bir fiber altyapısına sahip olmaktan geçiyor. Bu açıdan bir ülkedeki fiber altyapı uzunlukları çok büyük önem taşıırken, milli bir değer niteliği taşıyan fiber altyapı şebekesinin tek bir firmanın iradesine bırakılması da o ülkenin rekabetçiliğini ve altyapıda rekabetin gelişimini engelleyebiliyor.

Fiber altyapı kurma bedelinin yaklaşık yüzde 80’ini inşaat maliyetlerinin oluşturduğunu TELKODER, TT’nin fiber şebekesi ile kanal ve gözlerini ücreti karşılığında diğer işletmecilerle paylaşmaya gönüllü olmasının ülke kaynaklarının verimli kullanılması ve fiber şebekelerin hızla yaygınlaşmasını sağlayacağını altını çizdi.

BTK’nın 2011 tarihli “Fiber Muafiyet” kararının sektöre yeni işletmecilerin girişi ve sektörde yer alan diğer işletmecilerin TT rekabet etmesini güçleştirdiğine işaret eden TELKODER, TT’yi koruyan düzenlemelere rağmen, yeni nesil işletmecilerin büyüklüklerine oranla TT’ye göre çok daha fazla yatırım yaptığını belirtti.

Türkiye’nin fiber altyapısının 250.614 kilometre olduğunu anımsatan TELKODER’e göre, “milli bir değer niteliği taşıyan fiber altyapı şebekesinin tek bir firmanın iradesine bırakılması” rekabetçiliği engelleyebiliyor. TT’nin fiber şebekesini ücreti karşılığında diğer işletmecilerle paylaşmasının fiber şebekelerin hızla yaygınlaşmasını sağlayacağı vurgulanıyor. Türkiye’de nüfusa göre fiber yaygınlık oranı yüzde 1,9 iken OECD ortalaması yüzde 5’ler seviyesinde.

Türkiye’de nüfusa göre fiber yaygınlık oranının yüzde 1,9 iken OECD ortalaması yüzde 5’ler seviyesinde olduğuna dikkat çakan TELKODER, 2015 birinci çeyrek verilerine göre; TT tarafından yaklaşık olarak 3 milyon ev ve işyerine fiber şebeke ulaştırıldığını bunun da toplam hanelerin yüzde 14,5’üne tekabül ettiğini kaydetti.

TELKODER’in ,10 soruda özetlediği fiber konusunda ülkemizdeki durum şöyle:

1-Türkiye’deki toplam fiber altyapı uzunluğu ne kadar?

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından yayınlanan 2015 ilk çeyrek verilerine göre hali hazırda Türkiye’de toplam 250.614 km uzunluğunda fiber altyapı bulunuyor. BTK raporlarına bakıldığında alternatif işletmecilerin toplam 53,3 bin km fiber şebekeye sahip oldukları görülüyor. Türk Telekom ise 197.262 km’lik bir altyapıya sahip. Bu uzunluklar kablo güzergâhı uzunlukları değildir, bir adet fiber lifinin uzunluğunu gösteren rakamlardır, bir kablonun içerisinde onlarca fiber lifi bulunabilir.

2-Mevcut fiber şebekenin paylaşılması neden önemli?

Yukarıdaki rakamlara baktığımızda ülkemizde bulunan toplam fiber altyapısının yaklaşık yüzde 80’inin Türk Telekom şebekesi olduğunu

görüyoruz. Ayrıca, çok büyük çoğunluğu Türk Telekom’un özelleştirilmesinden çok önce, bir kamu kuruluşu olduğu zamanlarda inşa edilmiş yer altı kanal ve gözleri bulunmaktadır. Bu kanal ve gözlerin ücreti karşılığında fiber kablo döşeyebilmeleri için diğer işletmeciler ile paylaşılması ülke kaynaklarının verimli kullanılması anlamına gelmektedir. Fiber altyapı kurma bedelinin yaklaşık yüzde 80’inin kazma, kapama gibi inşaat maliyetleri oluşturmaktadır. Türk Telekom’un gerek fiber şebekesini, gerekse kanal ve gözlerini ücreti karşılığında diğer işletmecilerle paylaşmaya gönüllü olması, hem ülke kaynaklarının verimli kullanılmasını, hem de fiber şebekelerin hızla yaygınlaşmasını sağlayacaktır.

3-Türkiye’de fiber şebekelerin paylaşımı konusunda neler yaşanıyor?

Alternatif işletmeciler TEİAŞ, BOTAŞ gibi

kuruluşlardan fiber kiralayabiliyor, ancak büyük kapasiteye sahip Türk Telekom’dan fiber şebeke kiralayamıyorlar. BTK tarafından Türk Telekom’dan aydınlatılmamış fiber (yer altında atıl olarak kullanılmadan duran fiber) kiralama düzenlemesi yapılmış olmasına rağmen düzenleme henüz çalışmıyor, diğer işletmeciler tesis paylaşımı kapsamında Türk Telekom’un kanal ve gözlerini kullanamıyorlar. Diğer ülkelere baktığımızda ise Belçika, Almanya, Danimarka, İspanya, Fransa, İtalya ve Portekiz’de fiber şebekenin paylaşılmasına yönelik anlaşmaların yapıldığı görülebiliyor.

4-Tüm dünyada fiber yatırımlarının artırılması için teşvikler uygulanıyor. Türkiye’de fiber yatırımı yapmak isteyen yeni nesil işletmeciler neler ile karşı karşıya?

Kaynakların etkin olarak kullanılması prensibi gereğince, bir ülkedeki en geniş fiber şebekeye alternatif başka şebekelerin kurulması gerek maliyet gerekse de çok uzun vakit alması nedeni ile her zaman etkin olmuyor. Bu nedenle, tüm dünyada öncelikli olarak mevcut altyapının paylaşımı esası kabul görüyor. Ülkemizde, maalesef böyle bir anlayış henüz benimsenmedi. Ancak işin en önemli kısmı, Türk Telekom’un kendi şebekesini paylaşmak istememesinden ötürü yeni fiber şebeke tesis etmek isteyen yeni nesil işletmeciler yatırım yapmak istemelerine rağmen çok çeşitli engellerle karşı karşıya kalıyor. Fiber şebeke yatırımı yapmak isteyen yeni nesil işletmeciler için iki yol bulunuyor. Bunlardan ilki, kendi şebekesini kurmak. Bir işletmecinin kendi şebekesini (fiber kablo, kanal, göz) kurabilmesi ve kamu/özel mülkiyet altındaki arazilerden geçebilmesi için kazı yapma izni alması gerekiyor. Bu konuda Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme (UDH) Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemeler beklenen sonuçları vermekten çok uzak. İkinci yol ise “Tesis Paylaşımı” adı verilen mevcut milli yeraltı kablo kanallarından isteyen işletmecilerin makul bir bedel karşılığında faydalanması yolu. Bu yolla her işletmecinin kendi kazısını yapmasının yerine, mevcut kurulmuş fiber şebekesinin bedelini ödeyen diğer işletmeciler tarafından kullanılması amaçlanıyor. Bu sayede fiber şebekelerin yaygınlaşması büyük hız kazanabiliyor. BTK’nın ilgilendiği “Tesis Paylaşımı”

konusunda da çok gecikmeli olarak yapılan düzenlemeden beklenen sonuç alınabilmiş değil. Kısacası fiber şebeke yatırımı yapmak işletmeciye “dur, yatırım yapamazsın” deniyor. Bununla birlikte BTK’nın 2011 tarihli Fiber Muafiyet kararı sektöre yeni işletmecilerin girişini ve sektörde yer alan diğer işletmecilerin Türk Telekom ile rekabet etmesini güçleştiriyor.

5-Türkiye’de son dönemde fiber altyapı için ne kadar yatırım yapıldı?

Kasım 2011’de alınan fiber muafiyet kararı ile ,Türk Telekom’un fibere yatırım yapmasının teşvik edilmesinin amaçlandığı belirtilmişti. Karar öncesi 2011 yılı sonunda yıllık 1,37 Milyar TL olan Türk Telekom yatırımları, 2014 yılı sonunda yıllık 1 Milyar TL’ye geriledi. Yeni nesil işletmecilerin ise olumsuz koşullara rağmen yatırımlarını giderek daha fazla artırdığı görülüyor. Yeni nesil işletmecilerin fiber yatırımlarının toplam gelirleri içerisindeki oranı yüzde 21’e ulaştı. Türk Telekom’da ise bu oran yüzde 13 seviyesinde. Bu rakamlar bize, Türk Telekom’u koruyan her türlü düzenlemeye rağmen, yeni nesil işletmecilerin büyüklüklerine oranla Türk Telekom’a göre çok daha fazla yatırım yaptığını gösteriyor. Alternatif işletmecilerin fiber altyapı kurmalarının önündeki engellerin kaldırılması ve bu şebekelerin gelişmesi halinde alternatif işletmecilerin fiber şebekesini ülkenin her köşesine götürüleceği muhakkak.

6-Türkiye’de fiber altyapı uzunluğundaki büyüme oranı ne kadar? Fiber abone sayısı yeteri kadar artıyor mu?

2011’de yüzde 17-18’ler seviyesinde olan fiber uzunluklarındaki büyüme oranının 2014 yılında yüzde 5’lere düştüğü görülüyor. Türk Telekom, 2009 yılı sonunda 128.150 km olan fiber şebekesini 2015 birinci çeyreğinde 197.262 km’ye çıkararak bu sürede fiber şebekesini yüzde 54 oranında artırdı. 2004 yılında lisanslarını alabilen alternatif işletmeciler ise 2009 sonunda 23.674 km olan fiber şebekelerini 2015 birinci çeyreğinde 53.452 km’ye çıkararak aynı dönemde fiber şebekelerini yüzde 125 oranında artırdılar. Türk Telekom’dan elde edilen verilere göre, Türkiye’de fiberden internete bağlanan abone sayılarındaki artışta da önemli ölçüde yavaşlama

olduğu görülebiliyor. 2011 yılında yüzde 75'ler seviyesinde olan fiber abone sayısı artış oranı 2014 yılına gelindiğinde yüzde 20'lere düştü.

7-Nüfusa göre sabit genişbant yaygınlık oranında Türkiye'nin dünyadaki durumu nedir?

OECD'nin 2014 yılsonu verilerinde nüfusa göre sabit genişbant yaygınlık oranlarında Türkiye'nin en sonlarda olduğu (34 ülke içerisinde 33.) görülüyor. Bu verilere göre, Türkiye'de nüfusa göre fiber yaygınlık oranı yüzde 1,9 iken OECD ortalaması ise yüzde 5'ler seviyesinde.

8-Fiber abone sayısının toplam sabit genişbant abone sayısına oranı açısından Türkiye'nin dünyadaki durumu nedir?

Türkiye'de fiberden internete bağlanan abone sayısının toplam internete bağlanan abone sayısına oranı yüzde 16,8 seviyesinde. Yani, sabit internet kullanan her yüz kişi içerisinde sadece 17 kişi fiberden internete bağlanabiliyor. Ülkemizde gelinen durumu değerlendirebilmek için "sonda kalan ülkeler" ile kıyaslama yapmak bizi yanıltır. Örneğin; OECD verilerine bakıldığında, toplam genişbant aboneliği içerisinde fiber aboneliğinin payının en düşük olduğu ülkelerden (30 ülke) bazıları Almanya (29. sıra), Fransa (26. sıra), İtalya (25. sıra) olarak gözüküyor. Bu noktada, Türkiye'nin verilerinin listenin en sonundaki ülkeler ile kıyaslanması doğru değil. Aynı veriler içerisinde Türkiye'nin önünde Japonya (yüzde 72), Kore (yüzde 67), İsveç (yüzde 42), Danimarka (yüzde 20), Estonya (yüzde 34), Norveç (yüzde 28), İzlanda (yüzde 23), Portekiz (yüzde 21) gibi 12 ülke bulunmakta. Bütünsel bir değerlendirme yaptığımızda, Türkiye'nin bu oran ile OECD ortalamalarının altında kaldığı görülüyor.

9-Türkiye'de kaç hanede fiber internet kullanılıyor?

Cullen International tarafından hazırlanan 2015 birinci çeyrek verilerine göre; Türk Telekom tarafından yaklaşık olarak 3 milyon ev ve işyerine fiber şebeke (FTTH/B – Fiber To The Home/Building) ulaştırıldığı görülebiliyor, bu rakam toplam hanelerin yüzde 14,5'üne tekabül ediyor. Yukarıdaki tablodan da görülebileceği gibi, diğer ülkelerle kıyaslandığında bu oranın oldukça düşük olduğu göze çarpıyor.

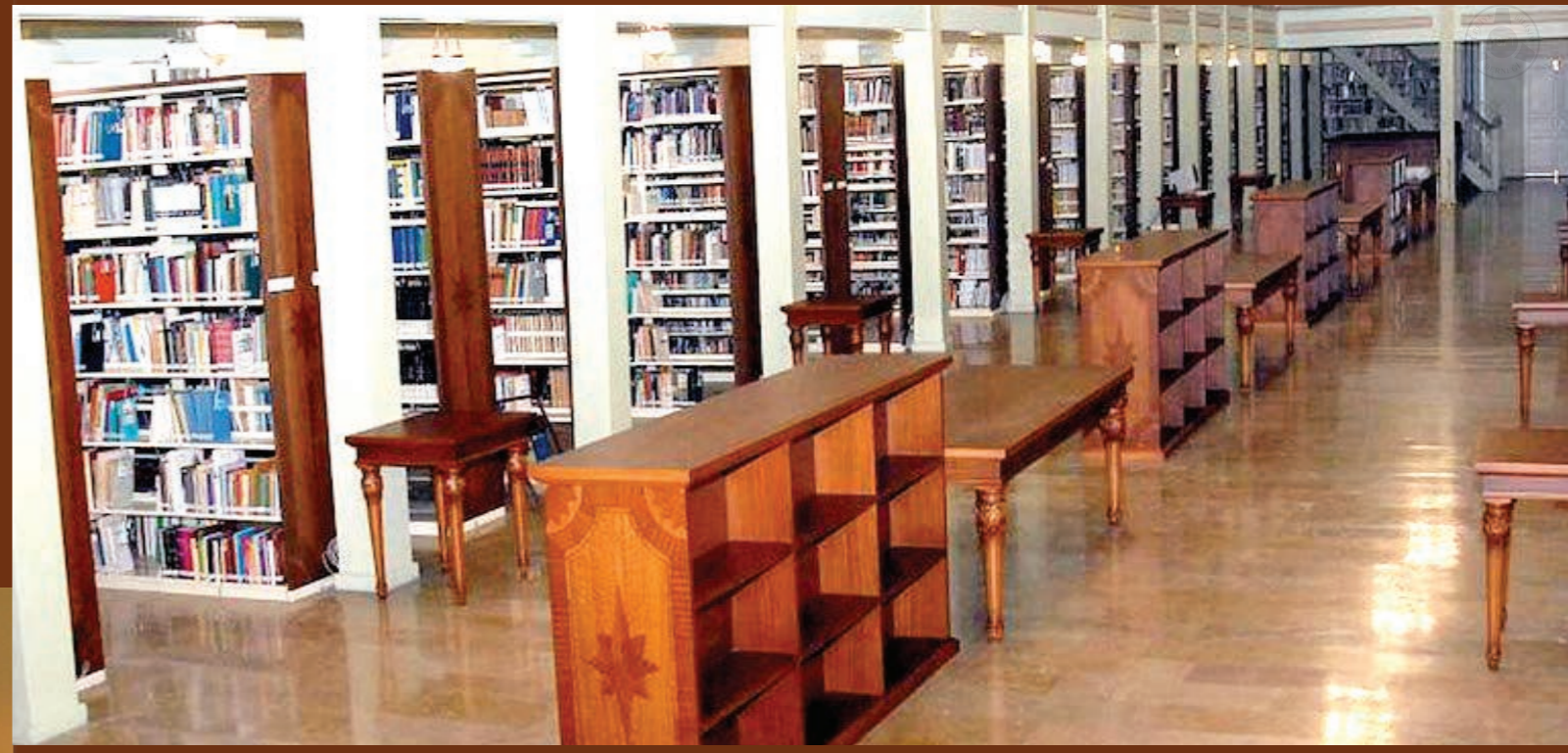
Yine Cullen tarafından yapılan aynı çalışmada Türk Telekom'un FTTH/B abone sayısı 727.000 olarak belirtiliyor. Toplam sabit genişbant internet abone sayısı 6.7 Milyon olan Türk Telekom'un fiber abone sayısı toplam abone sayısının henüz yüzde 10,8'ine denk geliyor. Diğer bir deyişle Türk Telekom'un sabit internet abonelerinin yüzde 90'ı fiber bağlantı kullanmıyor.

10-Türkiye'deki mevcut fiber altyapısı 4,5G'ye geçiş için yeterli düzeyde mi?

4,5G teknolojisi için fiber altyapısı olmazsa olmaz bir faktör. 4,5G ile ortaya çıkacak olan büyük kapasitenin taşınabilmesi için her baz istasyonunun fiber ile merkez santrallere bağlanması gerekiyor. Yeni ihale ile hali hazırda 65.000 civarında olan baz istasyonu sayısı çok daha artacak. Bu sebeple fiber şebekelerin hızla yaygınlaştırılması şart. 4,5G için fiber altyapısının tahminen 5-6 kat artırılması gerekiyor.

Osmanlıca kaynaklar dijital ortamda

IRCICA Farabi Sayısal Kütüphanesi'nde, Osmanlıca tüm kaynaklar ilk kez OCR sistemi ile işlenerek elektronik ortamda dünyaya açılacak.

Osmanlıca kaynaklar, Optik Karakter Tanıma (Optical Character Recognition – OCR) sistemiyle elektronik ortama aktarılacak. OCR sistemi ile Osmanlıca tüm kaynaklar ilk kez elektronik ortamda işlenerek dünyaya açılacak. İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT) kültürel alt organı olarak 1979'da kurulan, Türkiye'nin Web tabanlı ilk sayısal kütüphanesi olan İslam Tarih Sanat ve Kültür Araştırmaları Merkezi (IRCICA) Kütüphanesi, Osmanlı'nın hüküm sürdüğü tüm coğrafyalara ait gizli kalmış belge ve kaynakları gün yüzüne çıkaracak. Faaliyetlerini Tarihi Yıldız Sarayı'nda sürdüren IRCICA Kütüphanesi'ndeki Osmanlıca matbu eserler, Osmanlıca OCR ile metin içi aramaya açık hale gelecek ve sayısal ortamda ücretsiz olarak kullanıma sunulacak. IRCICA Farabi Sayısal Kütüphanesi'nde yazılı, basılı, görsel ve işitsel materyaller standartlara uygun tarayıcılarla taranarak OCR işleminden geçirildikten sonra okunabilir, düzeltilebilir ve yararlanılabilir formda elektronik ortama aktarılıyor. Diğer kütüphanelerde kurulup işletilebilecek yapıda tasarlanan uygulama ile araştırmacılar, çalıştıkları konunun materyaline çevrimiçi olarak temas edebiliyor.

Osmanlıca OCR dünyada bir ilk

Sayılaşma sürecinin önemli bir parçasını oluşturan OCR ile basılı malzemeler bilgisayar ortamında işlenebilen metinlere dönüştürülüyor. Merkezin 2011'den bu yana sürdürdüğü ve dünya çapında ilk kez gerçekleştirilen Osmanlıca OCR çalışması ile sayılaşma sürecinde eksik kalan bu önemli aşama da tamamlanmış olacak. Proje sonuçlandığında tüm Osmanlıca matbu eserler metin içi aramaya açık hale gelecek. Böylelikle sadece Türkiye'ye değil Osmanlı Devletinin hüküm sürdüğü tüm coğrafyaya dair araştırmalar kolaylaştırılmış ve bilinmeyen pek çok husus gün yüzüne çıkmış olacak.

Tüm materyaller tek çatı altına toplandı

IRCICA tarafından geliştirilen Farabi Entegre Kütüphane yazılımı, bugünün mesleki ve teknolojik gelişmelerine paralel olarak hazırlanan ve tüm materyalleri tek çatı altına toplayan oldukça özel bir yazılım. Yayının kütüphaneye girdiği andan kullanım raporlarının hazırlanmasına kadar tüm süreçleri içinde toplayan uygulamada yalnız kitaplar değil tüm materyal türleri birlikte yönetiliyor. Yayının sağlanması, kurumlar arası değişim, ayrıntılı kataloglama, kişi ve kurum otoritelerinin oluşturulması, etiketleme, güvenlik, sayım, ödünç verme, fotokopi ve sayılaşma işlemlerinin tümü bu yazılımla tek elden yürütülebilecek.

İnternet üzerinden beyinden beyine iletişim gerçek oldu

Amerikalı bilim adamları, 10 gönüllü katılımcı arasında internet üzerinden beyinden beyine iletişim kurmayı başardı. Katılımcılar, birbirlerine sinyal göndererek 20 aşamalı soru-cevap oyununda yüzde 72 başarı sağladı.

Washington Üniversitesi Öğrenme ve Beyin Bilimleri Enstitüsü araştırmacıları, internet üzerinden birbirleriyle soru-cevap oyunu oynayan katılımcıların beyinleriyle birbirlerine sinyal göndererek iletişim kurmayı başardığını açıkladı. Araştırmayı yöneten Doç. Dr. Andrea Stocco, şimdiye kadar insanlar üzerinde yapılan en kapsamlı beyinden beyine iletişim deneyinde iki bireyin görsel deneyimlerini birbirlerine aktardığını belirtti.

Deney, birbirinden yaklaşık 2 kilometre uzaklıktaki iki ayrı laboratuarda kurulan karanlık odalarda 10 gönüllünün katılımıyla yapıldı. İkişerli beş gruba ayrılan gönüllüler, internet üzerinden 20 aşamalı bir soru cevap oyunu oynadı. Gönüllülerin, her bir aşamadaki nesnelere birbirlerine sorular sorarak bulması gerekiyordu.

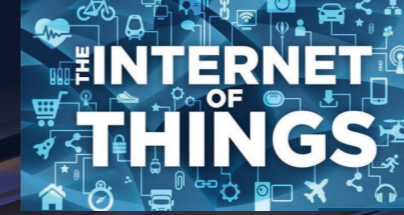
Oyun sırasında katılımcılar, beyindeki elektriksel aktiviteleri kaydeden elektroensefalografi makinesine (EEG) bağlandı ve kafalarına görsel korteks bölgesinin üzerine manyetik bir halka gelecek şekilde başlık geçirildi. Bir katılımcıya bilgisayar ekranında bir nesnenin resmi gösterilirken diğer laboratuardaki katılımcının ekranına da resimlerle ilgili sorular yansıtıldı ve bu soruları "Mouse"a tıklayarak diğer deneğe göndermesi istendi. İlk katılımcı, soruları monitörde beliren ve yanıp sönen iki LED ışıktan birine odaklanarak "evet" ya da "hayır" olarak yanıtlama çalıştı.

Deney sırasında katılımcılar, birbirlerine beyinleriyle sinyal göndererek nesnelere yüzde 72 doğruluk oranıyla tahmin etti.

Araştırmacılarından Chantel Prat, "Katılımcılar, beyinleriyle gördükleri bir şeyi yorumlayıp birbirlerine beyinleriyle sinyal göndererek iletişim kurdular. Bu, şimdiye kadar hiç görmediğimiz bir şeydi" dedi. Araştırma, "PLOS ONE" dergisinde yayımlandı.

Türkiye'nin ilk "Nesnelerin İnterneti Zirvesi"

Belediyelerden bilişime, enerjiden finansa kadar birçok sektörde dijital değişimi başlatmış öncü isim ve şirketler, 30 Eylül'de buluştu. İstanbul Four Seasons Oteli'nde gerçekleştirilen etkinlikte, giyilebilir teknolojiler, akıllı binalar ve şehirler gibi kavramlarla; hayatımıza hızla giren ürün ve hizmetler değerlendirildi.

Bugün dünya üzerinde büyük yankı uyandıran IoT (Internet of Things) yani "Nesnelerin İnterneti" konusunda Türkiye'de gelinen nokta için bir etkinlikte ele alındı. "Nesnelerin İnterneti" kavramı, Türkiye'deki ekonomik yansımaları ve potansiyeli ekonomiye yön verenler tarafından masaya yatırıldı. Türkiye'nin ilk "Nesnelerin İnterneti Zirvesi", 30 Eylül 2015'te Türkiye ve dünyadan lider isimlerin katılımıyla İstanbul Four Seasons Oteli'nde gerçekleştirildi. Belediyelerden bilişime, enerjiden finansa kadar birçok sektörde dijital değişimi başlatmış öncü isim ve şirketler bir araya geldiği etkinlikte, Türkiye'nin önde gelen CEO'larının da katıldığı "CEO Paneli" ve "Akıllı Şehirler Oturumu" düzenlendi. Türkiye'den ve yurt dışından sektörün önemli isimlerini buluştuğu etkinlikte akıllı binalar, giyilebilir teknolojiler, akıllı şehirler gibi kavramlarla; hayatımıza hızla giren ürün ve hizmetler değerlendirilecek.

Nesnelerin İnterneti Zirvesi kapsamında teknoloji, kamu, enerji, ulaşım, telekomünikasyon, inşaat, otomotiv gibi birçok farklı alanda yapılan hizmetler konuşuldu. Birçok sektörden CEO ve üst düzey yöneticilerin katıldığı etkinlikte geleceğin yenilikleri ve yaşanan sorunlar tartışıldı. CEO Paneli'nde Denizbank CEO'su Hakan Ateş, Sütaş Yönetim Kurulu Başkanı Muharrem Yılmaz, GE CEO'su Canan Özsoy, Microsoft Türkiye CEO'su Murat Kansu, Odeabank CEO'su Tayfun Küçük ve Vestel CEO'su Turan Erdoğan yer aldı.

Akıllı Şehirler Oturumu'nda ise Mümin Kahveci (İETT), Lüteburgaz Belediye Başkanı Emin Halebak, Türk Telekom'dan Mehmet Ali Akarca, Vodafone'dan Gökhan Ögüt, İstanbul Büyükşehir Belediyesi CIO'dan Hakkı Tok ve Erden Timur (NEF İnşaat), Yetik Mert (Enerjisa) konuşma yaptı.

Zirvede bir araya gelen Cisco Türkiye Genel Müdürü Cenk Kıvılcım ve Intel Türkiye Genel Müdürü Burak Aydın ise, "Nesnelerin İnterneti" ekosisteminin yarattığı fırsatları ve Türkiye'de dijitalleşme sürecinde atılması gereken adımları paylaştı.

Sektörün en “güvenli” fuarı,

ISAF

19.yılıni dolduran ISAF 2015, 17-20 Eylül tarihleri arasında İstanbul Fuar Merkezi'nde düzenlendi. Asya bölgesinden gelen firmaların yanı sıra ABD ve Türkiye merkezli 281 firma, fuarda teknolojilerini sergiledi.

Her türlü bilginin elektronik ortama taşındığı günümüz dünyasının tartışmasız en önemli konularından birisi olan “güvenlik”, 17-20 Eylül 2015 tarihleri arasında IT Security Fuarı ve IT Security Konferansı'nda ele alındı. Bu yıl 19. kez düzenlenen ISAF 2015, ISAF SECURITY (19. Uluslararası Güvenlik Sistemleri, Hizmetleri ve RFID Fuarı), ISAF IT SECURITY (4. Uluslararası Bilgi ve Ağ Güvenliği Fuarı) ve ISAF SMART HOME (4. Uluslararası Akıllı Binalar ve Bina Otomasyonu Fuarı) olmak üzere üç ayrı fuar olarak gerçekleştirildi. İstanbul Fuar Merkezi'nde 4 gün süreyle faaliyet gösterdi. Uluslar arası ISAF Fuarı'nda Security, IT Security, ve Smart Home Fuarları ile toplamda 281 firma katılımcı olarak yerini aldı.

Asya bölgesinden gelen firmaların yanı sıra ABD ve Türkiye merkezli firmaların ağırlıklı olarak teknolojilerini sergiledikleri bilgi ve ağ güvenliği ile ilgili Türkiye'deki tek fuar olan Uluslararası ISAF IT Security Fuarı, 4. kez sektörü buluşturdu. ISAF IT Security Fuarı, siber saldırıların ve bilgi hırsızlığının önüne geçmek için kullanılan her türlü ürün, sistem, uygulama, yazılım ve tüm diğer ürünleri bir araya getirdi. Gelişen teknolojiler ile birlikte günlük hayatımızı kolaylaştıran ve konfor katan, yapı elektroniği ürünleri ve bina otomasyon sistemlerinin tamamı 4. Uluslararası ISAF Smart Home Fuarı'nda sergilendi. 4 gün süren ISAF IT Security fuarına katılan firmalar ürünleri sergilemenin yanında siber güvenlik konuları, uzmanlar tarafından ele alındı.

Sektör zincirindeki tüm katılımcıları bir araya getiren BT Güvenliği Konferansı, üreticiler, distribütörler ve bayiler, sistem entegratörleri, danışmanlar, akademisyenler, öğrenciler ve son kullanıcılara hitap etti. ISAF IT Security Fuarı ile eş zamanlı düzenlenen BT Güvenliği Konferansı'nın konu başlıkları şunlar oldu:

Siber Güvenlik, Mobil Güvenlik, SOME, Ağ Güvenliği, Hot spot ve Ağ Yetkilendirmesi, Antivirüs Çözümleri, Kişisel Bilgilerin Gizliliği, Sosyal Mühendislik, Log Yönetimi ve Raporlama, Yeni Nesil Güvenlik Ürünleri, UTM ve DDOS çözümleri.

